

MAKROEKONOMISKO
NORIŠU
PĀRSKATS **2017**

JŪNIJS

MAKROEKONOMISKO NORIŠU PĀRSKATS

2017. gada jūnijs

MAKROEKONOMISKO NORIŠU PĀRSKATS
2017. gada jūnijs, Nr. 25

© Latvijas Banka, 2017

Pārpublicējot obligāta avota norāde.

Latvijas Banka
K. Valdemāra iela 2A, Rīga, LV-1050
Tālrunis: 67022300 Fakss: 67022420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv

Saturs

Saīsinājumi	3
Ievads	4
1. Ārējais pieprasījums	5
2. Finanšu nosacījumi	7
2.1. ECB politika	7
1. ielikums. Ēnu likme	8
2.2. Pārējo centrālo banku lēmumi un finanšu tirgi	9
2.3. Vērtspapīru tirgus	11
2.4. Procentu likmes	12
2.5. Kredīti un noguldījumi	15
2. ielikums. Eiro zonas banku veiktās kreditēšanas apsekojuma rezultāti Latvijā	17
2.6. Pārrobežu finanšu plūsmas maksājumu bilancē	19
3. Nozaru attīstība	20
3.1. Apstrādes rūpniecība	20
3.2. Lauksaimniecība	22
3.3. Būvniecība	23
3.4. Nekustamā īpašuma tirgus	24
3.5. Tirdzniecība	24
3.6. Transports	26
3.7. Iekšzemes kopprodukts	27
4. IKP analīze no pieprasījuma puses	29
4.1. Privātais patēriņš	30
4.2. Investīcijas	30
4.3. Eksports	31
4.4. Imports	32
4.5. Valdības patēriņš	33
5. Darba tirgus	34
6. Izmaksas un cenas	36
7. Secinājumi un prognozes	39
8. Scenāriju analīze	41
Statistiskā informācija	46
Papildinformācija	98

Saīsinājumi

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija
AS – akciju sabiedrība
ASV – Amerikas Savienotās Valstis
CSDD – Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP – Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
ECB – Eiropas Centrālā banka
EK – Eiropas Komisija
EKS 2010 – Eiropas Kontu sistēma 2010
EONIA – eiro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (*euro overnight index average*)
ES – Eiropas Savienība
EURIBOR – eiro starpbanku piedāvājuma procentu likmju indekss (*euro interbank offered rate*)
Eurostat – Eiropas Savienības statistikas birojs
FAO – ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*Food and Agriculture Organization of the United Nations*)
FRS – ASV Federālo rezervju sistēma
IIN – iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP – iekšzemes kopprodukts
ITRMO – ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas (*targeted longer-term refinancing operations; TLTRO*)
IVI – iepirkumu vadītāju indekss
KPV – kopējā pamatkapitāla veidošana
MFI – monetārā finanšu iestāde
NĪN – nekustamā īpašuma nodoklis
NVS – Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
OPEC – Naftas eksportētājvalstu organizācija (*Organisation of Petroleum Exporting Countries*)
PAIP – paplašinātā aktīvu iegādes programma
PTO – Pasaules Tirdzniecības organizācija
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPCI – saskaņotais patēriņa cenu indekss
SPRK – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
VAS – valsts akciju sabiedrība
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VSAOI – valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Ievads

Latvijas Bankas viedoklis par Latvijas tautsaimniecības attīstību pēdējā pusgada laikā kļuvis optimistiskāks, nostiprinoties ārējam pieprasījumam un pakāpeniski atjaunojoties investīciju aktivitātei. 2016. gada beigās un 2017. gada sākumā Latvijas tautsaimniecības izaugsme paātrinājās, un gan globālās vides, gan galveno tirdzniecības partnervalstu apsteidzošie uz nākotni vērstie rādītāji apstiprina ārējās ekonomiskās vides uzlabošanās noturību arī turpmāk. Vienlaikus joprojām labvēlīgie finanšu nosacījumi veicina kreditēšanu, un vērojamas tālākas uzlabošanās pazīmes darba tirgū. Gada gaitā gaidāma arvien pozitīvāka ES fondu cikla ietekme uz tautsaimniecību, radot papildu iekšzemes pieprasījumu un veicinot IKP kāpumu, īpaši būvniecībā un ar to saistītajās nozarēs.

2016. gada pēdējos mēnešos un 2017. gada sākumā pasaules tirgos novērotais enerģijas un pārtikas cenu kāpums veicināja inflācijas pieaugumu. Pašlaik ārējo faktoru ietekme ir stabilizējusies, savukārt ekonomiskās aktivitātes kāpums iekšzemē un ar to saistītais atalgojuma pieaugums pakāpeniski dara pozitīvāku iekšzemes pieprasījuma ietekmi uz inflāciju.

Lai gan algas uzrādījušas straujāku pieaugumu par darba ražīgumu un nodarbināto atlīdzības īpatsvars pievienotajā vērtībā tuvinājies ES vidējam rādītājam, Latvijas eksporta tirgus daļas joprojām uzrāda konkurētspējas noturību. Investīciju atjaunošanās ir pamats produktivitātes kāpumam, un 2017. gada 1. ceturksnī jau vērojama lielāka aktivitāte privātā sektora investīciju projektu uzsākšanā, valdības investīciju būtiska atjaunošanās, kā arī noturīga ārvalstu tiešo investīciju ieplūde. Tomēr tautsaimniecības ilgtermiņa potenciāla stiprināšanai aktualitāti saglabā iekšzemes strukturālo reformu virzība un konkurētspēju veicinošas nodokļu sistēmas izveide un stabilitāte.

1. Ārējais pieprasījums

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums ¹
Ārējais pieprasījums		
Mērens pieaugums, bet nedaudz lēnāks, nekā iepriekš gaidīts, vājāka Lietuvas, Zviedrijas un Polijas pieprasījuma dēļ.	<ul style="list-style-type: none"> – Pasaules izejvielu (t.sk. naftas) cenu pieaugums/nostiprināšanās 1. ceturksnī; – pasaules tirdzniecības atveseļošanās; – eiro zonas tautsaimniecības izaugsmes tempa paātrināšanās un konfidences uzlabošanās; – Latvijas ārējā pieprasījuma prognozes paaugstināšana. 	Mērens, bet nedaudz straujāks, nekā gaidīts, pieaugums sakarā ar perspektīvu uzlabošanos eiro zonā kopumā, kā arī galvenajās Latvijas tirdzniecības partnervalstīs.

Pasaules ekonomiskajā vidē kopumā vērojams uzlabojums. Globālie finanšu nosacījumi joprojām ir labvēlīgi, un tautsaimniecības izaugsmes pastiprināšanās aptver arvien plašāku valstu loku. ASV pierimušas izaugsmi veicinošas fiskālās politikas gaidas, un tirgus dalībnieki pēc FRS federālo fondu mērķa likmes paaugstināšanas martā turpmāk gaida pakāpeniskāku stingrāku monetāro nosacījumu noteikšanu. Tomēr ASV tautsaimniecībā joprojām saglabājas izaugsmei labvēlīgi nosacījumi, t.sk. gandrīz pilna nodarbinātība darba tirgū un darba samaksas kāpums. Vienlaikus citas lielākās centrālās bankas turpināja stimulējošu monetāro politiku. Globālās tirdzniecības plūsmu atjaunošanās pastiprinās, un to veicina globālā pieprasījuma, t.sk. investīciju, kāpums un izejvielu cenu pieaugums. Uzņēmēju konfidences apsekojumi (jauno eksporta pasūtījumu globālais IVI) apstiprina globālās tirdzniecības attīstības noturību arī turpmāk. Naftas un citu izejvielu cenu kāpums gadu mijā veicinājis pieprasījuma atjaunošanos izejvielas eksportējošajās attīstības valstīs. To izaugsmes tempa paātrināšanos caur tirdzniecības un konfidences kanāliem labvēlīgi ietekmē arī izaugsmes kāpums un tautsaimniecības dalībnieku noskaņojuma uzlabošanās attīstītajās valstīs, kā arī noturīgāka izaugsme un labākas perspektīvas Ķīnas tautsaimniecībā.

Naftas cenu kāpums bijis inflācijas līmeņa pieauguma noteicošais faktors vairākumā valstu, tomēr netiek prognozēts būtisks inflācijas spiediens, jo naftas un pārtikas cenas ir stabilizējušās, un pieprasījuma ietekme uz inflāciju joprojām ir zema. Neraugoties uz inflācijas līmeņa kāpumu eiro zonā enerģijas cenu pieauguma ietekmē, pamatinflācija saglabājās ļoti zema saistībā ar darba samaksas kāpuma kavēšanos un vāju iekšzemes cenu spiedienu.

Euro zonā tautsaimniecības atveseļošanās temps paātrinās, un to galvenokārt veicina iekšzemes pieprasījuma pieaugums. Vienlaikus ārējās vides uzlabošanās atspoguļojās eksporta kāpumā. Privāto patēriņu stimulē nodarbinātības kāpuma saglabāšanās un augošais patērētāju konfidences līmenis. Tomēr uzlabojumi darba tirgū nav bijuši pietiekami, lai tautsaimniecības atveseļošanās rezultāts būtu darba samaksas pieauguma tempa kāpums, turklāt majsaimniecību reālo ienākumu palielināšanos kavēja enerģijas cenu pieaugums. Monetārās politikas nosacījumi turpina veicināt investīciju atjaunošanos, un gaidāms, ka tie kopā ar labākiem uzņēmumu peļņitspējas rādītājiem nodrošinās tālāku investīciju pieaugumu. Starptautiskās institūcijas nedaudz paaugstinājušas prognozes par 2017. gada IKP izaugsmi eiro zonā.

Galveno Latvijas tirdzniecības partnervalstu IKP izaugsmes prognozes 2017. gadam ir uzlabojušās. To nosaka gan labāki, nekā iepriekš paredzēts, ekonomiskās attīstības rezultāti, gan arī vairāku apsteidzošo – dažādu uz nākotni vērstu apsekojumu – rādītāju (EK apkopotais tautsaimniecības dalībnieku noskaņojuma rādītājs, IVI u.c.) dinamika. Tā kā

¹ Krāsu nozīme tabulās: ietekmes uz Latvijas IKP un inflāciju novērtējums salīdzinājumā ar iepriekšējo prognozi.

paralēli straujākai izaugsmei aktivizējusies arī globālā ārējā tirdzniecība, ārējā pieprasījuma prognoze 2017. gadam Latvijai visai būtiski paaugstināta.

Līdzīgi kā Latvijā, arī Lietuvā un Igaunijā jaunākie makroekonomiskie rādītāji ir labāki, nekā prognozēts. Gan Lietuvas, gan Igaunijas izaugsmi veicinājusi ārējās tirdzniecības pastiprināšanās, kā arī sabiedriskā patēriņa pieaugums. Turklāt 2017. gadā atkal kļuvis pieejams ES struktūrfondu finansējums. Tomēr ar ārējās ekonomiskās aktivitātes kāpumu saistītās Latvijas eksporta izredzes var daļēji ierobežot pieprasījuma struktūras efektus, jo lielākoties investīciju aktivitātes pieauguma rezultātā paredzams pieprasījums pēc importētām kapitālpēcēm.

Krievijas tautsaimniecības perspektīvas uzlabojušās naftas cenu stabilizācijas ietekmē. Gaidāms, ka 2017. gadā tautsaimniecība izklūs no recesijas, kurā tā atradās iepriekšējos divus gadus. Inflācijas mazināšanās un valūtas kursa stabilizācija veicina privātā patēriņa izaugsmes atsākšanos, kam sekos arī neliels investīciju aktivitātes kāpums. Straujāku tautsaimniecības izaugsmi gan ierobežos vēl joprojām lielā nenoteiktība un strukturālo izaugsmes faktoru vājums. Latvijas tautsaimniecības tiešā atkarība no Krievijas ir mazinājusies, tomēr netiešā ietekme, t.i., Krievijas ietekme arī uz citu reģiona valstu tautsaimniecību, joprojām ir pietiekami spēcīga.

Arī Vācijas tautsaimniecības izaugsmes perspektīvas uzlabojušās. Gaidāms, ka 2017. gadā Vācijas ekonomisko attīstību turpinās veicināt privātais patēriņš, kas saistīts ar tālākiem uzlabojumiem darba tirgū. Turklāt gaidāma arī augstāka investīciju aktivitāte, kas daļēji saistāma ar imigrācijas politiku, kuras rezultātā pieejams publiskais finansējums sociālo mājokļu būvniecībai. Investīciju un būvniecības nozares aktivitātes kāpums ir laba ziņa Latvijas eksportētājiem, galvenokārt būvmateriālu ražotājiem (kokmateriālu, metālkonstrukciju u.c. produktu ražotājiem).

Joprojām tiek prognozēta samērā strauja izaugsme Zviedrijā. To joprojām veicinās noturīgs privātā patēriņa kāpums un iepriekšējos gados strauji augusi investīciju un tādējādi arī būvniecības aktivitāte. Aktīvo dzīvojamā fonda būvniecību sev par labu izdodas izmantot arī Latvijas būvniecības un ar to saistītajiem uzņēmumiem.

Apvienotajā Karalistē joprojām saglabājas saistībā ar *Brexit* procesu izveidojies augsts nenoteiktības līmenis, kuru pastiprinājuši Parlamenta vēlēšanu rezultāti. Tas atspoguļojas arī ekonomiskās izaugsmes rādītājos, kur vērojama kāpuma tempa samazināšanās. Lielbritānijas sterliņu mārciņas vērtības krituma ietekmē pieaugušas importa cenas un līdz ar to arī patēriņa cenu inflācija, kas jau pārsniegusi algu kāpuma tempu. Tādējādi pirmo reizi kopš 2013. gada vērojams privātā patēriņa kritums. Būvniecības IVI liecina, ka Latvijai nozīmīgajā Apvienotās Karalistes būvniecības nozarē pēc salīdzinoši gausās izaugsmes 1. ceturksnī būs vērojams aktivitātes kāpums, un tas ļauj cerēt, ka Latvijas kokmateriālu eksports uz Apvienoto Karalisti spēs vismaz daļēji atjaunoties pēc 2017. gada pirmajos četros mēnešos piedzīvotā krituma salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

2. Finanšu nosacījumi

2.1. ECB politika

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
ECB lēmumi		
Tirgus dalībnieku gaidas atbilst ECB Padomes lēmumam saglabāt galvenās ECB procentu likmes līdzšinējā līmenī un turpināt īstenot PAIP vismaz līdz 2017. gada marta beigām.	<ul style="list-style-type: none"> – Tautsaimniecības attīstības un monetārie rādītāji turpina uzlaboties; – ECB Padome jūnija sanāksmē pauž viedokli, ka ar eiro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski ir līdzsvaroti; – ECB Padome jūnija sanāksmē maina perspektīvas norādi, tajā vairs neietverot norādi par galveno ECB procentu likmju samazināšanu. 	Tirgus dalībnieku gaidas atbilst ECB Padomes lēmumam saglabāt galvenās ECB procentu likmes līdzšinējā līmenī un turpināt īstenot PAIP vismaz līdz 2017. gada beigām, bet procentu likmju paaugstināšana tiek gaidīta 2018. gada 2. vai 3. ceturksnī. Tirgus dalībnieki gaida ECB Padomes perspektīvas norādes maiņu 2017. gada septembrī attiecībā uz PAIP iegāžu apjomu samazināšanu.

ECB turpināja nodrošināt ļoti stimulējošus monetārās politikas nosacījumus. Atbilstoši iepriekš lemtajam, sākot ar aprīli, tika turpināta vērtspapīru iegāde PAIP ietvaros ar iegādes apjomu 60 mljrd. eiro mēnesī. Vienlaikus tika turpināts no jauna ieguldīt jeb reinvestēt PAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru pamatsummas, kad tiem pienācis dzēšanas termiņš. Martā notika noslēdzošā ITRMO II izsole. Tajā izsniegtais apjoms sasniedza 233.5 mljrd. eiro. Dažas bankas izmantoja iespēju pirms termiņa dzēst ITRMO I izsolēs saņemtos kredītresursus. Pašlaik ITRMO I un ITRMO II ietvaros banku aizņemto resursu atlikušais apjoms ir 761.9 mljrd. eiro.

ECB Padomes janvāra, marta, aprīļa un jūnija sanāksmē tika nolemts nemainīt galvenās ECB procentu likmes un nestandarta monetārās politikas pasākumus. Aprīļa sanāksmē ECB Padome puda viedokli, ka "euro zonas tautsaimniecības cikliskā atveseļošanās kļūst arvien stabilāka, un lejupvērstie riski vēl vairāk samazinājušies", savukārt jūnija sanāksmē risku novērtējums tika uzlabots vēl vairāk, un pašlaik ECB Padome paredz, ka ar eiro zonas izaugsmes perspektīvu saistītie riski ir līdzsvaroti. Jūnija sanāksmē ECB Padome mainīja perspektīvas norādi attiecībā uz procentu likmēm, tajā vairs neietverot norādi par galveno ECB procentu likmju samazināšanu. Pašlaik ECB Padome paredz, ka galvenās ECB procentu likmes "ilgāku laiku un krietni ilgāk par neto aktīvu iegāžu periodu saglabāsies tagadējā līmenī". Savukārt attiecībā uz PAIP perspektīvas norāde tika saglabāta nemainīga – plānots, ka iegādes mēneša apjoms netiks mainīts vismaz līdz 2017. gada beigām vai, ja nepieciešams, ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad ECB Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim.

ECB prezidents Mario Dragi (*Mario Draghi*) 2017. gada janvāra preses konferencē sniedza plašāku skaidrojumu par inflācijas atbilstības vērtējumu, nosaucot četras pazīmes, kas raksturo eiro zonas inflācijas atbilstību ECB inflācijas mērķim. Pirmā pazīme ir inflācijas līmenis vidējā termiņā; otrā – inflācijas noturīga konverģence uz noteikto mērķi (tā nevar būt īslaicīga); trešā – tai jābūt pašai sevi atbalstošai jeb, citiem vārdiem sakot, inflācijai jātiecas uz mērķa līmeni pat tad, kad ECB nesniegs ārkārtas monetāro atbalstu; ceturta – inflācija definējama eiro zonai kopumā.

Pēdējos mēnešos palielinoties inflācijai un uzlabojoties citiem tautsaimniecības izaugsmes rādītājiem, tirgus dalībnieki sāka izteikt prognozes par PAIP iegāžu apjomu pakāpenisku samazināšanu. Jaunāko aptauju rezultāti rāda, ka vairākums tirgus dalībnieku gaida, ka ECB sāks pakāpeniski samazināt PAIP mēnesī iegādājamo vērtspapīru apjomu 2018. gada

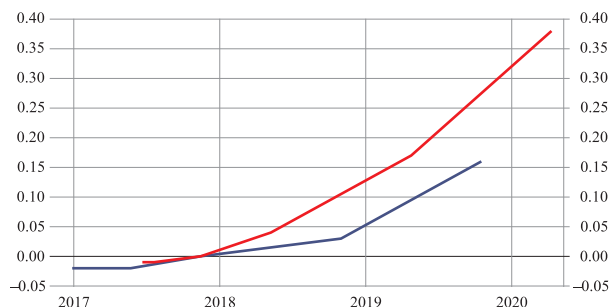

1. ceturksnī un ka līdz pilnīgai PAIP neto iegāžu pārtraukšanai kopš samazināšanas uzsākšanas paies 6 mēneši. Aptauju rezultāti, kā arī no procentu mijmaiņas darījumiem, kuru pamatā esošais darījums ir eiro uz nakti izsniegto kredītu indeksa vidējā vērtība, novērtētā varbūtība rāda, ka ECB noguldījumu iespējas procentu likme varētu tikt paaugstināta jau 2018. gada 2. pusgadā. Novērtētā nākotnes termiņstruktūras likne maijā salīdzinājumā ar 2016. gada decembri kļuvusi nedaudz stāvāka, liecinot par tirgus dalībnieku gaidām, ka mērķa procentu likme tiks paaugstināta mazliet straujāk.

1. attēls

FINANŠU TIRGUS IMPLICĒTĀ ECB
GALVENĀ REFINANSĒŠANAS LIKME
(%)

— 2016. gada decembris
— 2017. gada maijs

1. ielikums. Ēnu likme

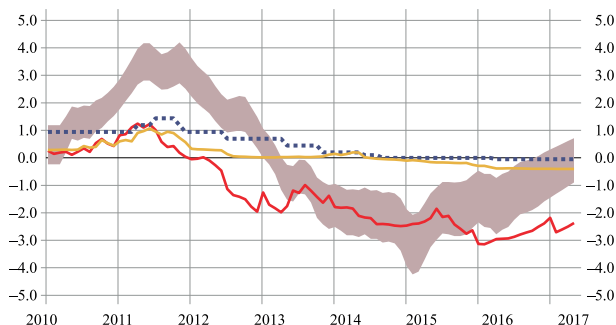
Pašlaik situāciju tautsaimniecībā var raksturot kā zemu procentu likmju laikmetu. ECB, jau vairākus gadus īstenojot atbalstošu monetāro politiku, atdūrusies pie procentu likmju nulles robežas. Galvenās refinansēšanas likmes samazinātas līdz līmenim, kas ir tuvu nullei un pat zemākas. Tradicionāli, skaidrojot centrālo banku monetāro politiku un nosakot, par cik centrālajai bankai jāsamazina vai jāpalielina nominālā procentu likme saskaņā ar inflācijas un citu ekonomisko apstākļu pārmaiņām, lai saglabātu cenu stabilitāti un pilnīgu nodarbinātību, tiek izmantots Teilora likums¹. Taču nulles līmeņa procentu likmju apstākļos centrālās bankas galvenā refinansēšanas likme nav atbilstošs parametrs monetārās politikas nostājas raksturošanai, jo turpmākai stimulēšanai tiek izmantoti netradicionāli monetārās politikas instrumenti, piemēram, PAIP un ilgtermiņa aizdevumu operācijas. Lai raksturotu visus centrālās bankas monetārās politikas stimulēšanas pasākumus, iespējams izveidot jaunu rādītāju – t.s. ēnu likmi.

Ēnu likme tiek atvasināta no bezriskā procentu likmju termiņstruktūras, izmantojot matemātiskos modeļus, un var tikt izmantota, lai novērtētu turpmāko monetārās politikas ietekmi uz dažādiem makroekonomiskajiem faktoriem. Ēnu likme nav tieši novērojama, bet tā kalpo kā raksturlielums, kāda būtu centrālās bankas galvenā refinansēšanas likme, ja procentu likmēm nepastāvētu nulles robeža un ja centrālā banka nestandarta monetārās politikas instrumentu vietā būtu izmantojusi tikai galveno refinansēšanas likmi.

1.1. attēls

ĒNU LIKME UN ECB GALVENĀ
REFINANSĒŠANAS LIKME
(%)

■ Teilora likmes intervāls
— Ēnu likme
- - - ECB galvenā refinansēšanas likme
— EONIA

Latvijas Bankas novērtētā ēnu likme (pašlaik –2.3%; sk. 1.1. att.) ir atvasināta no procentu mijmaiņas darījumiem, kuru pamatā esošais darījums ir eiro uz nakti izsniegto kredītu indeksa (overnight indexed swap; OIS) vidējā vērtība laika periodiem no 3 mēnešiem līdz

¹ Taylor, J. B. *Discretion versus Policy Rules in Practice*. Carnegie–Rochester Conference Series on Public Policy 39, December 1993, pp. 195–214.

10 gadiem. Tā kā lielākajām bankām uz nakti izsniegtie kredīti galvenokārt tiek uzskatīti par bezriskā darījumiem, OIS var izmantot ilgtermiņa bezriskā procentu likmju novērtēšanai. Normālos apstākļos ēnu likme cieši sekoja naudas tirgus procentu likmēm. Procentu likmēm tuvojoties nullei un ECB lietojot netradicionālos monetārās politikas instrumentus, ēnu likme attālinās no naudas tirgus procentu likmēm. Pirmo reizi ēnu likme strauji samazinājās zem EONIA 2011. gada vidū, kad ECB paplašināja "Vērtspapīru tirgu programmu", pēc tam – 2011. gada novembrī, kad ECB paziņoja par ilgtermiņa refinansēšanas operāciju uzsākšanu. Ēnu likme pirmo reizi kļuva negatīva 2012. gada aprīlī, kad ECB prezidents M. Dragi paziņoja, ka darīs visu iespējamo, lai saglabātu eiro, ietekmējot tirgus dalībnieku gaidas. Salīdzinot teorētisko procentu likmi, kas izriet no Teilora likuma, un eiro zonas ēnu likmi, redzams, ka kopš 2013. gada beigām, neraugoties uz Eirosistēmas īstenoto nestandarta monetārās politikas pasākumu stimuliem, ēnu likme spējusi sekot Teilora likmei negatīvajā teritorijā, turklāt tās līmenis saglabājies tuvu pie Teilora likmes intervāla augšējās robežas. Sekojot eiro zonas tautsaimniecības pakāpeniskas atveseļošanās tendencei, 2015. gadā Teilora likmes intervāls sācis virzīties augšup, savukārt ēnu likme joprojām saglabājas zema, norādot uz būtisku ECB monetāro stimulu klātbūtni.

2.2. Pārējo centrālo banku lēmumi un finanšu tirgi

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
FRS lēmumi		
Tirgus dalībnieki gaida mērķa procentu likmes paaugstināšanu 2016. gada decembra un 2017. gada marta sanāksmē. Vienlaikus tirgus dalībnieki gaida straujāku mērķa procentu likmes paaugstināšanu nākamo triju gadu periodā.	<ul style="list-style-type: none"> – FRS decembra sanāksmē paaugstina federālo fondu mērķa likmes diapazonu no 0.25–0.50% uz 0.50–0.75% un marta sanāksmē uz 0.75–1.00%; – FRS pieļauj obligāciju, kam pienācis dzēšanas termiņš, atkārtotas ieguldīšanas pārtraukšanu tuvākajā nākotnē; – ASV jaunā vadība solītās reformas īsteno gausi, tirgus dalībnieki zaudē pārliecību par izaugsmi veicinošas politikas īstenošanu nākotnē; – ASV darba tirgus rādītāji turpina uzlaboties, ekonomiskā aktivitāte nostiprinās, savukārt inflācija aug lēnāk, nekā gaidīts; – pieaug ilgāka termiņa obligāciju ienesīgums. 	Tirgus dalībnieki gaida federālo fondu mērķa likmes paaugstināšanu 2017. gada jūnija sanāksmē. Vienlaikus tirgus dalībnieki gaida lēzenāku federālo fondu mērķa likmes paaugstināšanas gaitu, sākot no 2018. gada.
Bank of England lēmumi		
Tirgus dalībnieki gaida mērķa procentu likmes atrašanos zemākā līmenī nākamo triju gadu periodā.	<ul style="list-style-type: none"> – Tiek uzsākts Apvienotās Karalistes izstāšanās process no ES; – Apvienotās Karalistes premjerministre Terēza Meja (<i>Theresa Mary May</i>) pasludina ārkārtas pirmstermiņa vēlēšanas. 	Tirgus dalībnieki gaida nemainīgu <i>Bank of England</i> bāzes likmi 0.25% līmenī vismaz līdz 2017. gada beigām.
Japānas Bankas lēmumi		
Tirgus dalībnieki gaida mērķa procentu likmes atrašanos zemā līmenī nākamo triju gadu periodā.	<ul style="list-style-type: none"> – Japānas Banka paaugstina IKP prognozi, bet pazemina inflācijas prognozi; – inflācija un patērētāju gaidas par gaidāmo cenu līmeni pazeminās. 	Tirgus dalībnieki gaida mērķa likmes atrašanos zemā līmenī nākamo triju gadu periodā.
EUR/USD kurss		
Tirgus dalībnieki gaida, ka eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru samazināsies līdz 1.04 ASV dolāriem par eiro pēc viena gada.	<ul style="list-style-type: none"> – Politiskie riski eiro zonā mazinās; – tirgus dalībnieki zaudē pārliecību par izaugsmi veicinošas politikas strauju īstenošanu ASV. 	Tirgus dalībnieki gaida, ka eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru būs 1.10 ASV dolāri par eiro pēc viena gada.

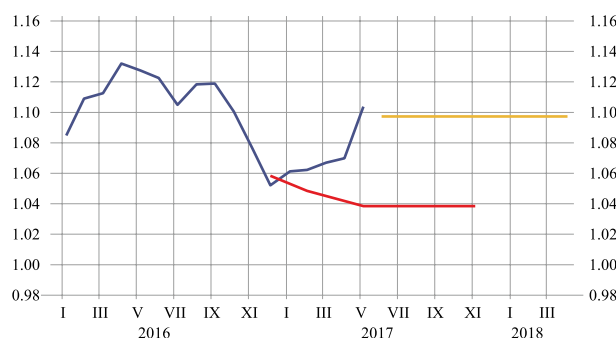
2017. gada sākumā finanšu tirgus valdīja pozitīvs noskaņojums. Akciju cenu svārstīgums bija zems, un tās kopumā nedaudz pieauga. Centrālo banku politika turpināja ietekmēt finanšu tirgus norises. Investori rūpīgi sekoja jaunā ASV prezidenta Donalda Trampa (*Donald John Trump*) pirmajiem rīkojumiem un izvērtēja to atbilstību pirms vēlēšanām paustajiem solījumiem. Eiro zonas finanšu tirgus investori turpināja sekot līdzi *Brexit* scenārija un gaidāmo Francijas prezidenta vēlēšanu attīstībai. Aprīlī, tuvojoties Francijas prezidenta vēlēšanām, palielinājās svārstīgums un pieauga drošo aktīvu cenas. Marinas Lepēnas (*Marine Le Pen*) labie rezultāti aptaujās satrauca finanšu tirgus viņas antieuropeiskās politiskās nostājas un no tās izrietošās iespējamās Francijas atdalīšanās no ES dēļ. Savukārt centriski un proeuropeiski noskaņotā kandidāta Emanuēla Makrona (*Emmanuel Jean-Michel Frédéric Macron*) izvirzīšanās aptauju vadībā, īpaši pēc pirmās vēlēšanu kārtas, un vēlāk gūtais vēlētāju atbalsts otrajā kārtā mazināja politiskos riskus eiro zonā un pozitīvi ietekmēja finanšu tirgus noskaņojumu. Maijā eiro kurss sasniedza pēdējos sešos mēnešos augstāko līmeni attiecībā pret ASV dolāru, riska aktīvu cenas pieauga, bet drošāko obligāciju cenas nedaudz samazinājās.

Eiro kursam attiecībā pret ASV dolāru 2017. gada pirmajos četros mēnešos bija vērojama mērena augšupvērsta tendence, kas pastiprinājās maijā līdz ar politiskās nenoteiktības mazināšanos eiro zonā, bet politiskās spriedzes palielināšanos ASV. No 1.05 ASV dolāriem par eiro 2016. gada decembrī eiro kurss ir palielinājies par 6.7% (līdz 1.12 ASV dolāriem par eiro) 2017. gada maijā. Arī tirgus dalībnieku gaidas par eiro kursu turpmāko 12 mēnešu periodā ir paaugstinājušās salīdzinājumā ar novembra vērtējumu (līdz 1.10 ASV dolāriem par eiro).

2. attēls

EIRO KURSS ATTIECĪBĀ PRET ASV DOLĀRU UN NĀKOTNES GAIDAS

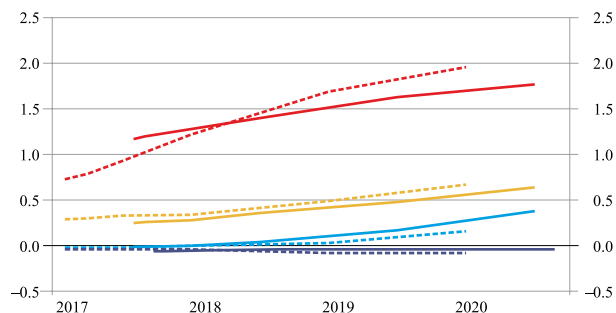
— EUR/USD
— EUR/USD (2016. gada novembra prognoze)
— EUR/USD (2017. gada maija prognoze)

3. attēls

FINANŠU TIRGŪ NOVĒRTĒTĀS CENTRĀLO BANKU BĀZES LIKMES (%)

--- ASV (2016. gada decembris)
— ASV (2017. gada maijs)
--- Apvienotā Karaliste (2016. gada decembris)
— Apvienotā Karaliste (2017. gada maijs)
--- Eiro zona (2016. gada decembris)
— Eiro zona (2017. gada maijs)
--- Japāna (2016. gada decembris)
— Japāna (2017. gada maijs)

Mazinoties investoru optimismam par jaunievēlētā ASV prezidenta spēju pildīt priekšvēlēšanu solījumus un īstenot uzņēmējdarbības izaugsmi veicinošu politiku, 2016. gada nogalē novērotā pozitīvā reakcija finanšu tirgū izlīdzinājās. Nespēja īstenot solīto veselības aprūpes reformu radīja tirgus dalībnieku šaubas par jaunievēlētā prezidenta spēju pildīt solījumus, tādējādi negatīvi ietekmējot tirgus noskaņojumu.

Saskaņā ar tirgus dalībnieku gaidām FRS Padome marta sanāksmē paaugstināja federālo fondu mērķa likmi par 0.25 procentu punktiem (līdz mērķa līmenim 0.75–1.00%), taču nepaziņoja par iespējami straujāku likmju celšanu nākotnē, kā to bija gaidījuši tirgus

dalībnieki. Novērtētā FRS bāzes likmes termiņstruktūras līkne kļuva nedaudz lēzenāka, sākot ar 2018. gadu, kad vairāki FRS dalībnieki atklāja, ka pieļauj obligāciju, kam pienācis dzēšanas termiņš, atkārtotas ieguldīšanas pārtraukšanu tuvākajā nākotnē. Šāds monetārās politikas solis vērtējams kā ierobežojošs, tāpēc pieļauj lēzenāku centrālās bankas bāzes likmes paaugstināšanu nākotnē.

Bank of England, neraugoties uz augošo inflāciju, turpināja īstenot stimulējošu monetāro politiku, pamatojot to ar iekšējā pieprasījuma izaugsmes un tā prognožu vājināšanos. *Bank of England* bāzes likme tika saglabāta 0.25% līmenī, arī aktīvu pirkšanas apjoms netika mainīts (435 mljrd. Lielbritānijas sterliņu mārciņu). Arī tirgus dalībnieku gaidas par *Bank of England* darbību nākotnē saglabājušās nemainīgas, un tās bāzes likmes paaugstināšana 2017. gada laikā netiek prognozēta. Turklāt tirgus dalībnieki gaida, ka turpmāko triju gadu laikā *Bank of England* mērķa procentu likme saglabāsies zema.

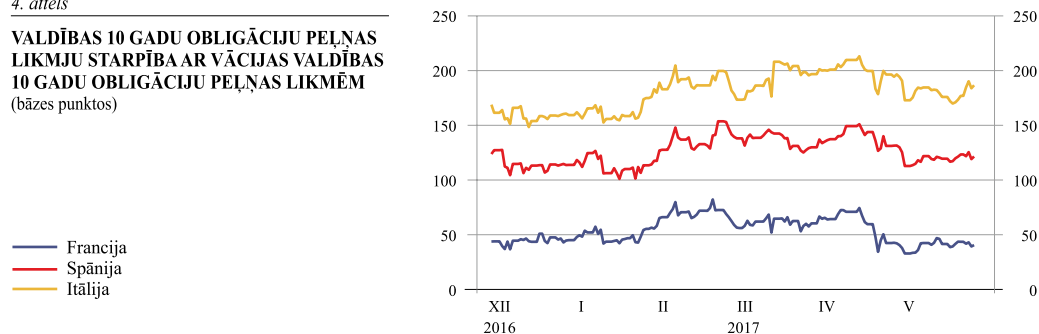
Pārskata periodā Japānas Banka turpināja īstenot īpaši stimulējošu monetāro politiku un jaunus lēmumus nepieņēma. Japānas Banka nemainīja īstermiņa politikas likmi (-0.1%), 10 gadu peļņas likmes mērķi (0% līmenī) un naudas bāzes gada pieauguma mērķi (80 trlj. Japānas jenu gadā). Vienlaikus Japānas Banka mainīja tautsaimniecības izaugsmes vērtējumu no "mērena uzlabojuma" uz "mērenu attīstību". Likumsakarīgi arī novērtētā Japānas Bankas politikas likmes termiņstruktūras līkne kopš 2016. gada decembra saglabājās nemainīga, liecinot, ka tirgus dalībnieki gaida, ka centrālā banka turpinās īstenot stimulējošu monetāro politiku.

2.3. Vērtspapīru tirgus

2017. gada pirmajos piecos mēnešos eiro zonā bija vērojams valdības 2–10 gadu obligāciju peļņas likmju pieaugums. To noteica samērā spēcīgā tautsaimniecības izaugsme 1. ceturksnī, kas pārspēja politiskās neskaidrības (*Brexit*, prezidenta vēlēšanas Francijā) negatīvo ietekmi, turklāt ekonomiskā izaugsme eiro zonā bija straujāka nekā ASV. Kopš aprīļa vidus, kad kļuva prognozējamāka Francijas prezidenta amata kandidāta E. Makrona uzvara vēlēšanās, politiskie riski eiro zonā mazinājās, Francijas, Spānijas un Itālijas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju starpība ar Vācijas valdības 10 gadu obligācijām samazinājās. Tomēr nenoteiktība joprojām ir samērā liela saistībā ar gaidāmajām Itālijas parlamenta vēlēšanām, kurām jānotiek līdz 2018. gada maijam. Turklāt vēlēšanu aptauju priekšgalā pašlaik izvirzījusies populistiskā "Piecu zvaigžņu kustība" (*Movimento Cinque Stelle*). Dažās eiro zonas valstīs bija vērojams valdības obligāciju peļņas likmju samazinājums, piemēram, saruka Grieķijas un Portugāles valdības 10 gadu obligāciju procentu likmes, jo fiskālie riski šajās valstīs samazinājās straujāk nekā procentu likmes augšupvērsti ietekmēja ekonomiskā izaugsme.

4. attēls

VALDĪBAS 10 GADU OBLIGĀCIJU PEĻNAS LIKMJU STARPĪBA AR VĀCIJAS VALDĪBAS 10 GADU OBLIGĀCIJU PEĻNAS LIKMĒM (bāzes punktos)

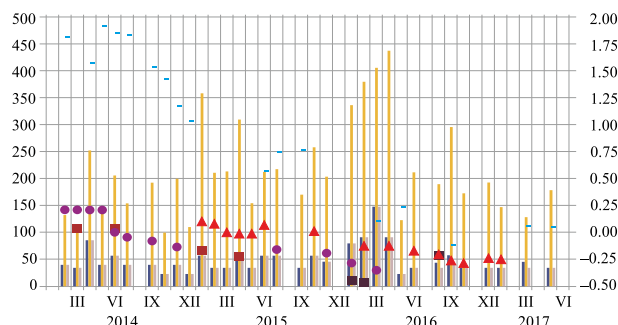
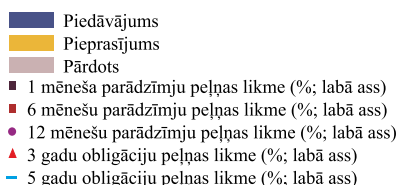

Eirosistēma, īstenojot PAIP, pirka valsts sektora vērtspapīrus atbilstoši kapitāla atslēgai, vienlaikus demonstrējot, ka PAIP īstenošana var būt elastīga. Piemēram, aprīļa dati liecināja, ka Eirosistēma nedaudz intensīvāk pirka Francijas valdības vērtspapīrus, visticamāk, lai mazinātu spriedzi pirms Francijas prezidenta vēlēšanām. Tas nozīmē, ka kādā citā mēnesī

Francijas valdības vērtspapīri būs jāpērk attiecīgi mazākā apjomā, lai kapitāla atslēgas proporcija tiktu ievērota un PAIP būtu finanšu tirgum neitrāla.

5. attēls

**VALDĪBAS VĒRTSPAPĪRU IZSOĻU
REZULTĀTI**
(milj. eiro)

Procentu likmju kāpuma periodā Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsoles tika organizētas tikai trīs reizes, piedāvājot 3 gadu un 5 gadu obligācijas. Savukārt starptautiskajos finanšu tirgos 9. februārī Latvija vienlaikus emitēja eiroobligācijas ar termiņu 10 gadu un 30 gadu (emisiju kopējais apjoms – 650 milj. eiro), lai nodrošinātu lielāko daļu no 2017. gadam plānotā aizņemšanās apjoma, kā arī izmantotu zemu procentu likmju periodu. Tika emitētas eiroobligācijas ar līdz šim ilgāko dzēšanas termiņu – 30 gadu; to ienesīgums bija 2.33% un uzcenojums virs valūtas mijmaiņas darījumu piedāvājuma un pieprasījuma vidējās procentu likmes (*mid-swap*) – 98 bāzes punkti. Vienlaikus tika emitēts 10 gadu obligāciju papildu laidien (dzēšanas termiņš – 2026. gada oktobris) ar ienesīgumu 1.062%. Salīdzinājumā ar valstīm ar līdzīgu kredītreitingu Latvijas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme bija viena no zemākajām.

1. jūnijā Latvija starptautiskajos finanšu tirgos vienlaikus emitēja divu dažādu termiņu eiroobligāciju papildu laidienus par kopējo summu 350 milj. eiro, tādējādi piesaistot visu 2017. gadā plānoto aizņemšanās apjomu. 10 gadu obligāciju ienesīgums bija 0.95% (uzcenojums virs *mid-swap* – 23 bāzes punkti) un 20 gadu obligāciju ienesīgums – 1.70% (uzcenojums virs *mid-swap* – 35 bāzes punkti).

2.4. Procentu likmes

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Nefinanšu sabiedrību un māsaimniecību kredītu procentu likme		
Neliels samazinājums eiro naudas tirgus procentu likmju krituma ietekmē.	– Turpināja sarukt eiro naudas tirgus procentu likmes; – dažas kredītiestādes konkurences ietekmē kredītiem samazināja pievienoto procentu likmes daļu; – uzlabojās uzņēmumu kredīspēja.	Neliels samazinājums, sarūkot kredītu procentu likmē iecenotajai riska prēmijai un pastāvot labvēlīgiem nosacījumiem eiro naudas tirgū.
Māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likme		
Neliels samazinājums eiro naudas tirgus procentu likmju krituma ietekmē.	– Turpināja sarukt eiro naudas tirgus procentu likmes; – dažas kredītiestādes konkurences ietekmē kredītiem samazināja pievienoto procentu likmes daļu; – uzlabojās māsaimniecību kredīspēja.	Neliels māsaimniecībām izsniegto patēriņa kredītu un pārējo kredītu procentu likmju samazinājums, sarūkot iecenotajai riska prēmijai. Nemainīgas kredītu mājokļa iegādei procentu likmes.

2016. gada 4. ceturksnī–2017. gada janvārī–aprīlī no jauna eiro izsniegto kredītu virs atsauces naudas tirgus procentu likmēm pievienotā procentu likmes daļa nedaudz samazinājās visos nozīmīgākajos Latvijas kredītu tirgus sektoros. Kredītu procentu likmēs

tika iecenota zemāka riska prēmija, jo saglabājās augstāka konkurence Latvijas kredītiestāžu tirgū un, attīstoties tautsaimniecībai un atsevišķām tās nozarēm, uzlabojās kredītņēmēju finansiālā situācija. Arī nākamajos ceturkšņos var prognozēt nelielu kredītu un noguldījumu procentu likmju samazinājumu.

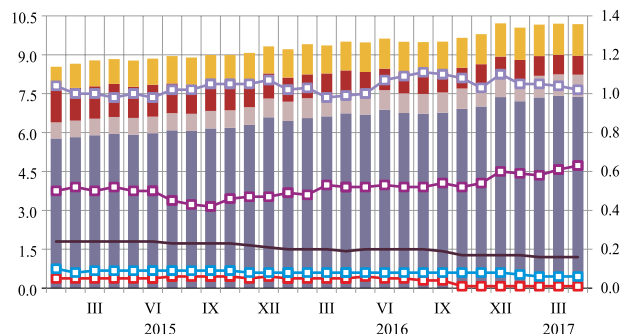
Latvijas kredītiestāžu finansējuma izmaksas kopš 2016. gada oktobra vēl vairāk saruka. Lielākā daļa mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumu ir pieprasījuma noguldījumi un krājnoguldījumi, kuru procentu likmes ir tuvas nullei vai negatīvas. Pārskata periodā eiro pieprasījuma noguldījumu procentu likme vēl vairāk tuvojās nullei. Tomēr nav vērojama mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību vēlme palielināt ieguldījumus ilgāka termiņa noguldījumos Latvijas noguldījumu tirgū. Lai gan daļa mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību turpina veikt ilgāka termiņa termiņnoguldījumus, kā arī noguldījumus mazākās kredītiestādēs, kas piedāvā augstākas procentu likmes, eiro termiņnoguldījumu īpatsvaram kopējā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikumā ir tendence samazināties. Neraugoties uz attiecīgo procentu likmju pieaugumu, pārskata periodā pierimis ASV dolāros un citās valūtās veikto noguldījumu īpatsvara kāpums.

Latvijā nozīmīgākajos kredītēšanas segmentos kredītu procentu likmes turpināja lēnām samazināties, jo liela daļa kredītu ir ar mainīgo procentu likmi, ko tieši ietekmē eiro naudas tirgus procentu likmju tālāks sarukums. Turklāt arī Latvijas kredītiestāžu no jauna eiro izsniegto kredītu pievienotajai procentu likmju daļai ir tendence pakāpeniski samazināties. Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikumu procentu likmes joprojām nedaudz pārsniedza 2%, savukārt patēriņa kredītiem un pārējiem mājsaimniecībām izsniegtajiem kredītiem tās saruka par 0.1 procentu punktu (līdz 11.7%).

6. attēls

MFI NOGULDĪJUMU ATLIKUMS UN PROCENTU LIKMES NOGULDĪJUMU VEIDU DALĪJUMĀ

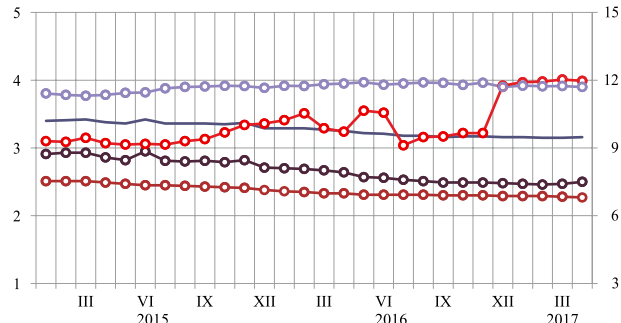
- Atlikums (mljrd. eiro)
- Noguldījumi pārējās valūtās
  - Termiņnoguldījumi eiro
  - Krājnoguldījumi eiro
  - Pieprasījuma noguldījumi eiro
  - Procentu likme (%; labā ass)
  - Euro veiktie pieprasījuma noguldījumi
  - Euro veiktie krājnoguldījumi
  - Euro veiktie termiņnoguldījumi
  - Pārējās valūtās veiktie noguldījumi
  - Kopējais noguldījumu atlikums

7. attēls

MFI IZSNIEGTO KREDĪTU PROCENTU LIKMES KREDĪTU VEIDU DALĪJUMĀ (%)

- Mājokļa iegādei eiro izsniegtie kredīti
- Nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām pārējās valūtās izsniegtie kredīti
- Kredīti kopā
- Mājsaimniecībām eiro izsniegtie patēriņa kredīti un pārējie kredīti (labā ass)

No jauna eiro izsniegto kredītu procentu likmes pārskata periodā saruka kredītiem nefinanšu sabiedrībām, kredītiem mājsaimniecībām mājokļa iegādei, kā arī patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājsaimniecībām. Visos minētajos segmentos procentu likmju kritumu noteica virs atsauces naudas tirgus procentu likmes pievienotās daļas pakāpeniska samazināšanās, ko veicināja kredītiestāžu konkurence.

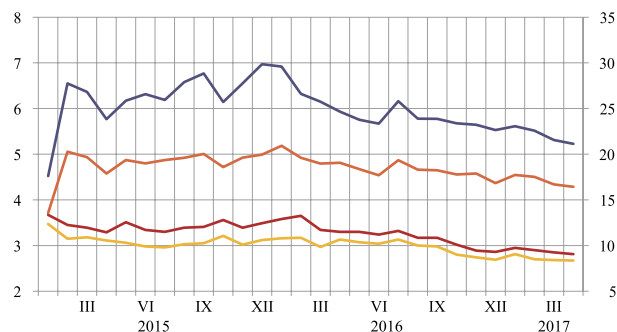
Nefinanšu sabiedrību sektoram bija raksturīgi, ka, attīstoties tautsaimniecībai un atsevišķām tās nozarēm, nefinanšu sabiedrības kļuva finansiāli spēcīgākas un varēja pretendēt uz

lētākiem aizdevumiem. Kopš 2016. gada oktobra nefinanšu sabiedrībām no jauna eiro izsniegtajiem mazajiem un vidējiem kredītiem procentu likmes sarukušas straujāk nekā lielajiem kredītiem. Pārskata periodā dažas nozīmīgas Latvijas kredītiestādes samazināja pievienoto procentu likmes daļu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem izsniegtajiem kredītiem, pozitīvi vērtējot Latvijas tautsaimniecības attīstību un atsevišķu nozaru perspektīvas, kā arī cīnoties par savu pozīciju Latvijas kredītu tirgū. Neraugoties uz novēroto nefinanšu sabiedrībām no jauna eiro izsniegto kredītu procentu likmju samazinājumu, Latvijā salīdzinājumā ar lielāko daļu eiro zonas valstu tās joprojām ir augstākas.

8. attēls

MFI MĀJSAIMNIECĪBĀM NO JAUNA EIRO IZSNIEGTO KREDĪTU NOLĪGTĀS UN EFEKTĪVĀS PROCENTU LIKMES (%)

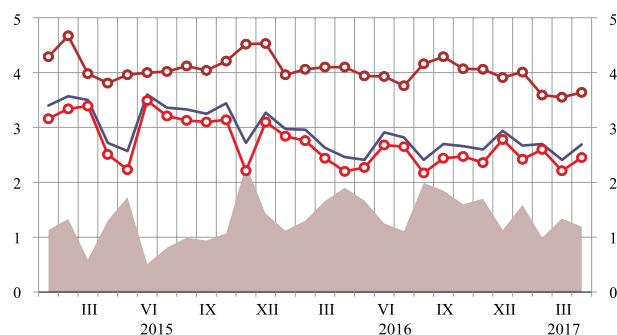
- Mājokļa iegādei izsniegto kredītu noligtā procentu likme
- Mājokļa iegādei izsniegto kredītu efektīvā procentu likme
- Patēriņa kredītu noligtā procentu likme (labā ass)
- Patēriņa kredītu efektīvā procentu likme (labā ass)

9. attēls

MFI NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM NO JAUNA EIRO IZSNIEGTO KREDĪTU PROCENTU LIKMES UN TO STARPĪBAS (%)

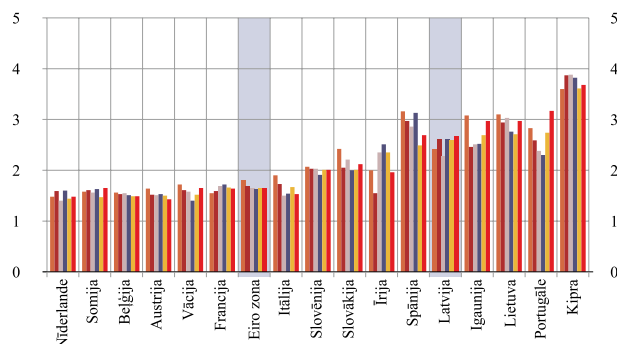
- Starpība starp lielo kredītu un mazo un vidējo kredītu procentu likmēm (procentu punktos)
- Mazo un vidējo (līdz 1 milj. eiro) kredītu procentu likme
- Lielo (lielāku par 1 milj. eiro) kredītu procentu likme
- Kopējā kredītu procentu likme

10. attēls

MFI NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM NO JAUNA EIRO IZSNIEGTO KREDĪTU PROCENTU LIKMES (%)

- 2016. gada 1. cet.
- 2016. gada 2. cet.
- 2016. gada 3. cet.
- 2016. gada 4. cet.
- 2017. gada 1. cet.
- 2017. gada aprīlis

Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu, kā arī patēriņa kredītu un pārējo kredītu procentu likmes saruka, ne tikai pašām kredītiestādēm konkurences ietekmē pazeminot pievienoto procentu likmes daļu, bet arī samazinoties izsniegto kredītu riska pakāpei. Mājsaimniecībām izsniegtajiem kredītiem mājokļa iegādei un patēriņa kredītiem ar procentu likmēm nesaistītā maksa pārskata periodā būtiski nemainījās.

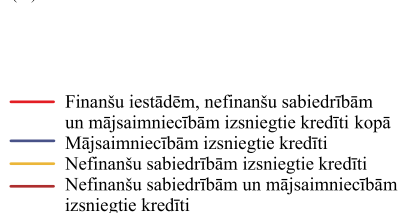
2.5. Kredīti un noguldījumi

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Kreditēšana		
Stabils kopējā un nefinanšu sabiedrību kredītportfeļa kāpums 2017. gadā (galvenais faktors – ES fondu līdzekļu aktīva izmantošana). Mājsaimniecību kreditēšanas gada pieauguma atjaunošanās jau 2017. gada 2. pusgadā, valdībai turpinot jauno ģimeņu atbalsta programmu mājokļa iegādei.	– Aug gan nefinanšu sabiedrībām, gan mājsaimniecībām no jauna izsniegto kredītu apjoms; – turpinās jauno mājokļu atbalsta programmu; – aug aktivitāte un cenas nekustamā īpašuma tirgū; – sākusies aktīvāka ES fondu līdzekļu apguve; – AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" kopā ar kredītiestādēm piedāvā garantijas kredītiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un jaunu atbalsta programmu kredītiem ēku renovācijai.	2017. un 2018. gadā turpināsies stabils kopējā un nefinanšu sabiedrību kredītportfeļa kāpums (galvenie faktori – ES fondu līdzekļu aktīva izmantošana, augošs nefinanšu sabiedrību kapitāls un to gatavība investīcijām). Mājsaimniecību kreditēšanas gada pārmaiņu tempa stabilizēšanās 2017. gada 2. pusgadā, valdībai turpinot jauno ģimeņu atbalsta programmu mājokļa iegādei un augot pieprasījumam pēc patēriņa kredītiem.

2016. gada beigās un 2017. gada sākumā kredītiestādes turpināja pakāpeniski aktivizēt tautsaimniecības kreditēšanu – piecos no pēdējiem septiņiem mēnešiem auga gan kopējais iekšzemes kredītportfelis, gan nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikums, savukārt palēninājās mājsaimniecību kredītportfeļa sarukums. Pozitīvajā sektorā atradās kopējais iekšzemes kredītu, t.sk. nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu, gada pieauguma temps (aprīlī – attiecīgi 2.5% un 1.7%). Tikai mājsaimniecībām izsniegto kredītu gada pārmaiņu temps, lai gan saglabājās negatīvs, katru mēnesi tuvojās nulles atzīmei (aprīlī – –1.1%).

11. attēls

IEKŠZEMES KREDĪTU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅU TEMPS (%)

Kļūstot lēnākam nebanku finanšu sektoram izsniegto kredītu apjoma kāpumam, noteicošo lomu kreditēšanas pieaugumā ieguva nefinanšu sabiedrību kreditēšana. Lai gan joprojām kavējoša ir lēnā ES struktūrfondu līdzekļu pieejamības kāpuma ietekme, kas palēnina būvniecības projektu virzību, investīciju atjaunošanās sākusī veicināt kredītu pieprasījumu. Pozitīvi kreditēšanu ietekmē arī cīņa ar ēnu ekonomiku, kā arī Eirosistēmas stimulējošā monetārā politika joprojām zemu procentu likmju apstākļos un stabilie, atsevišķos gadījumos pat mazāk stingrie kredītu standarti. Kreditēšanu veicina arī AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" programmas – uzņēmējdarbībā kredītu garantijas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (2017. gadā tam paredzēti 150 milj. eiro), bet mājsaimniecību sektorā – jauno ģimeņu atbalsta programma mājokļa iegādei. 2017. gadā uzsākta arī jauna atbalsta programma kredītiem ēku renovācijai. Mājsaimniecību kreditēšanu sekmē arī augošais patēriņa kredītu pieprasījums, kuru balsta labvēlīgā patērētāju konfidences dinamika 2017. gada pirmajos četros mēnešos. Pozitīvu fonu ilgtermiņa kreditēšanā rada augoša aktivitāte nekustamā īpašuma tirgū.

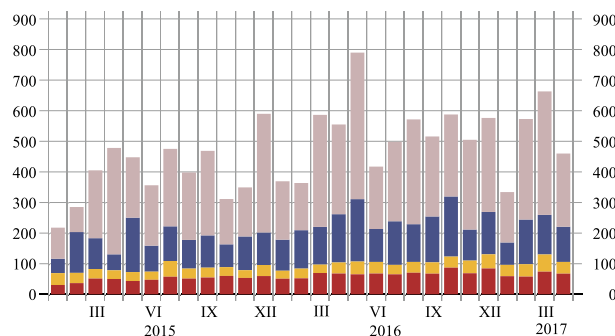

Šīs tendences atspoguļojas no jauna izsniegto kredītu atlikuma pieaugumā. Nefinanšu sabiedrībām no jauna izsniegto kredītu atlikums septiņos mēnešos no 2016. gada oktobra līdz 2017. gada aprīlim pārsniedza atbilstošo 2015. un 2016. gada perioda rādītājus par 13.5%, mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums – par 18.1% un patēriņa kredītu atlikums – par 18.2%. No jauna izsniegto iekšzemes kredītu atlikuma gada pārmaiņu temps minētajā periodā sasniedza 15.6%.

12. attēls

JAUNO KREDĪTU PLŪSMA
(milj. eiro)

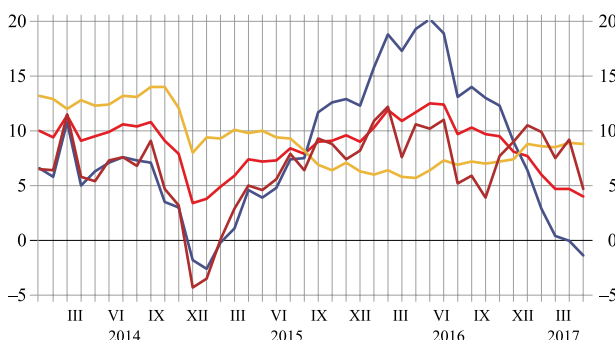
- Mājsaimniecību jaunie līgumi
- Mājsaimniecību pārskatītie līgumi
- Nefinanšu sabiedrību jaunie līgumi
- Nefinanšu sabiedrību pārskatītie līgumi

13. attēls

IEKŠZEMES NOGULDĪJUMU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅU TEMPS
(%)

- Iekšzemes finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikums kopā
- Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums
- Mājsaimniecību noguldījumu atlikums
- Nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikums

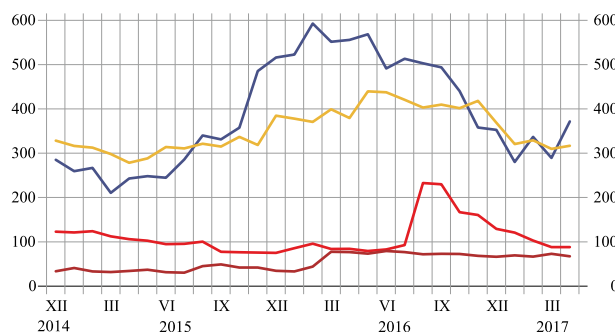

Mērenā kredītu atlikuma pieauguma finansējumu galvenokārt nodrošināja iekšzemes noguldījumu atlikuma kāpums. Tas bija tuvs tautsaimniecības izaugsmes tempam un aprīlī par 4.0% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps gan bija straujāks (attiecīgi 4.7% un 8.8%), joprojām norādot uz lēnāku patēriņa kāpumu par labu uzkrājumu pieaugumam. Līdz martam kopējo noguldījumu atlikuma kāpumu kavēja finanšu iestāžu uzkrājumu izvietotāšanas politikas maiņa, samazinot noguldījumu atlikumu iekšzemes kredītiestādēs.

14. attēls

IEKŠZEMES FINANŠU IESTĀŽU NOGULDĪJUMU ATLIKUMS
(milj. eiro)

- Apmācības sabiedrības
- Pensiju fondi
- Citas finanšu iestādes
- Ieguldījumu fondi, neietverot naudas tirgus fondus, un alternatīvo ieguldījumu fondus

Jau ilgāku laiku monetārajos datos vērojama tautsaimniecības reālā sektora un kredītiestāžu veiktā sadarbība: nefinanšu sabiedrības (un arī mājsaimniecības), tautsaimniecības rādītājiem mēreni augot, stabili palielina uzkrājumus kredītiestādēs, bet tās savukārt aktivizē uzņēmēju kreditēšanu, radot kopēju devumu tautsaimniecības attīstībai. Gan kredītportfeļa atlikumu, gan no jauna izsniegto kredītu dinamika rāda, ka mērena uzņēmēju kreditēšanas

izaugsmes tendence turpināsies un 2. pusgadā tai varētu pievienoties neliels portfeļa kāpums arī mājsaimniecību kreditēšanā. Mājsaimniecību sektorā portfeļa pozitīvās pārmaiņas gan palēninās pirmskrīzes laikā izsniegto ilgtermiņa kredītu atmaksas augstais līmenis. Eiro zonas banku veiktās kreditēšanas 2017. gada marta apsekojums liecina, ka situācija kredītu tirgū 2017. gada 1. ceturksnī ir stabila, un prognozējams, ka 2. ceturksnī kredītu standarti būs nemainīgi, savukārt audzis atsevišķu nefinanšu sabiedrību segmentu kredītu pieprasījums, un gaidāms tā neliels kāpums arī 2. ceturksnī. Turklāt vairākas kredītiestādes 2. ceturksnī prognozē mājsaimniecību kredītu pieprasījuma pieaugumu. Nefinanšu sabiedrību kreditēšanai atjaunojoties nedaudz straujāk, nekā gaidīts, ir pamats uzlabot nefinanšu sabiedrību kreditēšanas prognozi, savukārt mājsaimniecību kreditēšanas prognoze saglabājas gandrīz nemainīga – gada pārmaiņu temps stabilizēsies 2017. gada 2. pusgadā.

2. ielikums. Eiro zonas banku veiktās kreditēšanas apsekojuma rezultāti Latvijā

ECB nestandarta monetārās politikas instrumentu ietekme

Eiro zonas banku veiktās kreditēšanas aptaujas rezultāti rāda, ka visvairāk Latvijas kredītiestādes ietekmē negatīvā ECB noguldījumu iespējas procentu likme. 2016. gada 2. pusgadā negatīva noguldījumu iespējas procentu likme divās no četrām apsekotajām Latvijas kredītiestādēm sekmēja procentu likmes samazināšanos aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām mājokļa iegādei un vienā kredītiestādē – patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājsaimniecībām. Viena kredītiestāde norādīja, ka 2016. gada 2. pusgadā ar negatīvās ECB noguldījumu iespējas procentu likmi saistītā procentu likmju samazināšanās izraisīja no jauna izsniegto aizdevumu apjoma kāpumu mājsaimniecību mājokļa iegādei izsniegto kredītu segmentā. Savukārt kā negatīvo aspektu puse no apsekotajām Latvijas kredītiestādēm norādīja, ka negatīvas noguldījumu iespējas procentu likmes ietekmē 2016. gada 2. pusgadā šīm kredītiestādēm samazinājās tīrie ienākumi.

Atbildot uz jautājumiem par dalību ITRMO, Latvijas kredītiestādes norādījušas, ka galvenais iemesls, kas mudināja tās apsvērt dalību ITRMO, ir operāciju izdevīgie nosacījumi, kas palīdz uzlabot peļņitspēju. Turpretī galvenie iemesli, kāpēc Latvijas kredītiestādes izvēlējās nepiedalīties ITRMO, ir nodrošinājuma ierobežojumi, kā arī finansējuma ierobežojumu trūkums un pietiekama likviditāte. Latvijas kredītiestādes 2016. gada 4. ceturksnī izmantojušas ITRMO gūtos līdzekļus citu Eirosistēmas likviditātes operāciju (galvenokārt ITRMO I ietvaros saņemto līdzekļu) aizstāšanai un starpbanku aizdevumu aizstāšanai. Kādā Latvijas kredītiestādē dalība ITRMO nedaudz uzlabojusi likviditātes stāvokli.

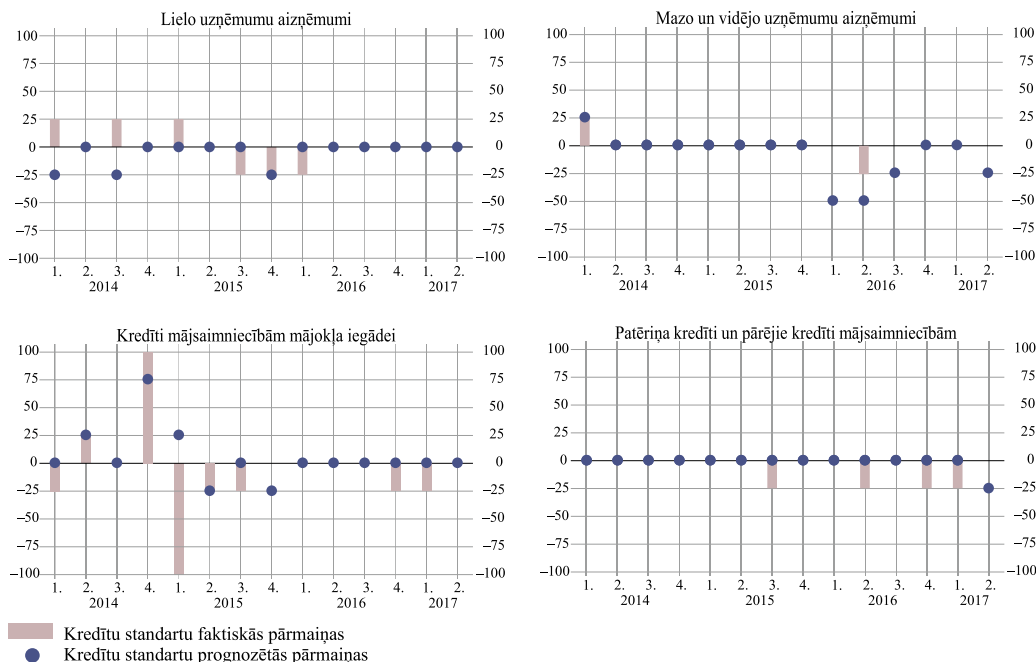
Kredītu standarti, noteikumi un nosacījumi un pieprasījums

Visās Latvijas apsekotajās kredītiestādēs pašlaik kredītu standarti ir stingrāki nekā vidēji kopš 2003. gada 1. ceturkšņa, bet mazāk stingri nekā vidēji kopš 2010. gada 2. ceturkšņa. Kredītu standartiem mājsaimniecību kreditēšanas segmentā ir tendence lēnām kļūt mazāk stingriem. Divus ceturkšņus pēc kārtas – 2016. gada 4. ceturksnī un 2017. gada 1. ceturksnī – ceturtdaļa Latvijas kredītiestāžu noteica nedaudz mazāk stingrus kredītu standartus aizdevumiem mājsaimniecībām mājokļa iegādei, kā arī patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājsaimniecībām. Galvenais iemesls, kāpēc abos mājsaimniecību kreditēšanas sektoros kredītu standarti tika padarīti nedaudz mazāk stingri, bija kredītiestāžu konkurence. Papildus tam patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājsaimniecībām kredītu standarti tika padarīti mazāk stingri, augot arī nebanku konkurencei un kredītiestāžu pieļaujamam riska līmenim. Gaidāms, ka šajā kreditēšanas sektorā standarti varētu tikt padarīti nedaudz mazāk stingri arī 2. ceturksnī. Latvijas kredītiestādes ne 2016. gada 4. ceturksnī, ne 2017. gada 1. ceturksnī nemainīja kredītu standartus aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām, taču viena kredītiestāde plāno 2017. gada 2. ceturksnī padarīt nedaudz mazāk stingrus kredītu standartus aizdevumiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

2.1. attēls

KREDĪTU STANDARTU PĀRMAIŅAS

(par stingrāku kredītu standartu piemērošanu ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

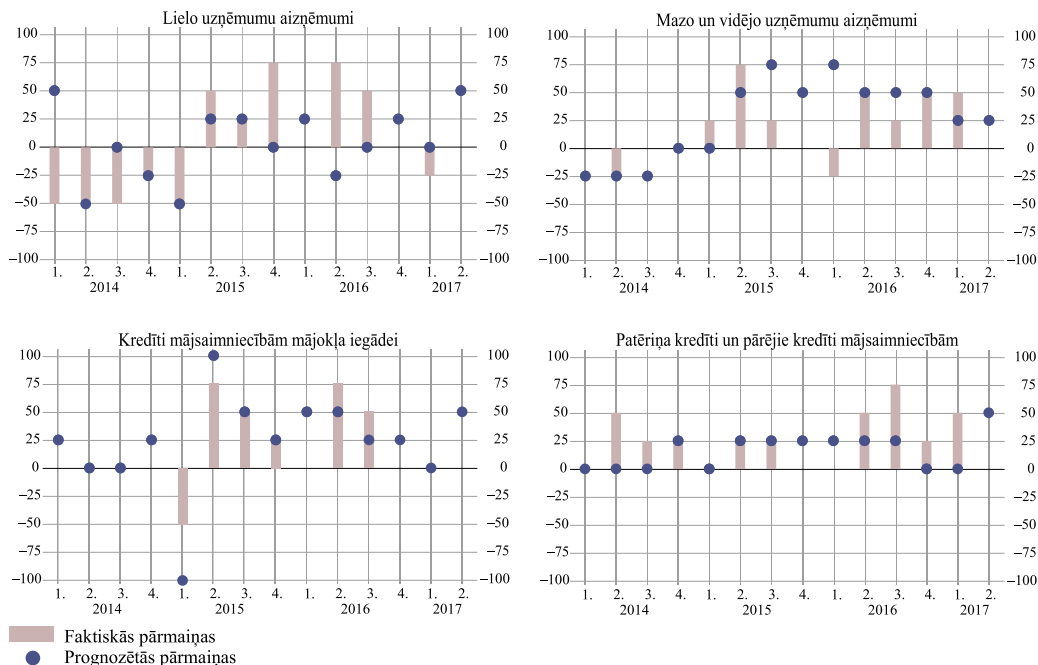
Līdzīgi faktori veicināja nedaudz mazāk stingru noteikumu un nosacījumu lietošanu aizdevumiem mājāsaimniecībām. 2017. gada 1. ceturksnī ceturtdaļā Latvijas kredītiestāžu tika nedaudz samazināta pievienotā procentu likmes daļa kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei un padarīti nedaudz mazāk stingri vispārējie nosacījumi un noteikumi patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājāsaimniecībām. Kaut gan 2016. gada 1. pusgadā noteikumi un nosacījumi aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām galvenokārt tika padarīti mazāk stingri, 2016. gada 4. ceturksnī–2017. gada 1. ceturksnī tie tika padarīti nedaudz stingrāki. Viena Latvijas kredītiestāde 2016. gada 4. ceturksnī nedaudz palielināja ar procentu maksājumiem nesaistīto maksu aizdevumiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, viena – 2017. gada 1. ceturksnī virs atbilstošās tirgus atsauces procentu likmes pievienoto procentu likmes daļu riskantiem aizdevumiem lielajiem uzņēmumiem. Kāda Latvijas kredītiestāde padarīja stingrākus nosacījumus un noteikumus aizdevumiem nefinanšu sabiedrībām saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas pasākumiem.

Pieprasījums pēc kredītiem 2016. gada 4. ceturksnī un 2017. gada 1. ceturksnī Latvijas kredītu tirgū turpināja augt gan nefinanšu sabiedrību, gan mājāsaimniecību kredītēšanas sektorā. Kredītiestādes novēroja, ka pārskata periodā vairāk kāpis mazo un vidējo uzņēmumu pieprasījums pēc aizdevumiem. To veicināja uzņēmumu nepieciešamība veikt ieguldījumus pamatlīdzekļos un izmantot īstermiņa aizdevumus, lai papildinātu krājumus un apgrozāmos līdzekļus, kā arī veiktu parāda refinansēšanu, pārstrukturēšanu un vienošanos par jauniem nosacījumiem. Mājāsaimniecību sektorā divus ceturkšņus pēc kārtas auga pieprasījums pēc patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem, jo mājāsaimniecībām bija nepieciešami finanšu līdzekļi, lai iegādātos ilglietojuma patēriņa preces (automobiļus, mēbeles u.c.). Latvijas kredītiestādes gaida, ka 2017. gada 2. ceturksnī turpinās augt visu kredītēšanas sektoru pieprasījums (pēc aizdevumiem uzņēmumiem, pēc kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei, kā arī pēc patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājāsaimniecībām).

2.2. attēls

KREDĪTU PIEPRASĪJUMA PĀRMAIŅAS

(par lielāku kredītu pieprasījumu ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

Kopumā eiro zonas kredītēšanas aptaujas rezultāti rāda, ka situācija kredītu tirgū ir labvēlīga, lai kredītēšana turpinātu atjaunoties. ECB izmantotie nestandarta monetārās politikas instrumenti, kredītiestāžu konkurence un pieļaujamā riska līmeņa paaugstināšana veicina kredītu procentu likmju kritumu, kā arī citu kredītu noteikumu un nosacījumu padarīšanu mazāk stingru. Nepieciešamība veikt dažādu veidu ilgtermiņa ieguldījumus, kā arī zemas procentu likmes augošas ekonomiskās aktivitātes apstākļos sekmē kredītu pieprasījumu.

2.6. Pārrobežu finanšu plūsmas maksājumu bilancē

Pārrobežu finanšu plūsmas 2016. gadā kopumā ietekmēja gan privātā sektora, gan sabiedriskā sektora lēmumi. Aktīvu pieaugums ārvalstīs (2.0 mljrd. eiro) bija lielāks nekā saistību kāpums (1.5 mljrd. eiro). 2017. gada 1. ceturksnī finanšu kontā atspoguļotie aktīvi ārvalstīs pieauga vairāk (kāpums – 582.7 milj. eiro) nekā saistības (336.9 milj. eiro).

Privātajā sektorā 2016. gadā lielākās pārrobežu finanšu plūsmas aktīvu pusē bija kredītiestāžu noguldījumu atlikuma ārvalstu bankās un portfeļieguldījumu ārvalstīs samazinājums kopumā par 2.3 mljrd. eiro. To noteica jau kopš 2016. gada sākuma Latvijas kredītiestādēs saistību pusē vērojama ārvalstu klientu noguldījumu aizplūde (2016. gadā – 3.2 mljrd. eiro; 2017. gada 1. ceturksnī – 32.9 milj. eiro), ko kredītiestādes kompensēja ar ārvalstu aktīvu samazināšanu. 2017. gada 1. ceturksnī portfeļieguldījumi ārvalstīs turpināja sarukt, bet kredītiestāžu noguldījumu atlikums ārvalstu bankās pieauga. Atsevišķu kredītiestāžu noguldījumu atlikuma pārmaiņas ilustrē regulāros starpbanku darījumus, ko ietekmē banku grupu lēmumi par likviditātes izvietojumu grupas iekšienē.

Plūsmas, ko noteica sabiedriskā sektora lēmumi, galvenokārt bija saistītas ar Latvijas Bankas piedalīšanos PAIP Eurosistēmas monetārās politikas pasākumu ietvaros. 2016. gadā kopumā Latvijas Banka ieguldīja ārvalstu aktīvos 2.7 mljrd. eiro. Programma turpinājās arī 2017. gada 1. ceturksnī.

3. Nozaru attīstība

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Apstrādes rūpniecība		
Spēcīga izaugsme 2016. gadā, vājāka, bet joprojām noturīga izaugsme 2017. gadā.	– Spēcīga izaugsme 2016. gada nogalē, bet neliela izaugsmes samazināšanās 2017. gada 1. ceturksnī; – nozaru un uzņēmēju viedokļi par 2017. gadu galvenokārt mēreni optimistiski.	Noturīga izaugsme 2017. gadā. Būvniecības aktivitātes kāpums veicinās atsevišķu apstrādes rūpniecības apakšnozaru izlaides apjoma pieaugumu.
Būvniecība		
Būtisks apjoma kritums 2016. gadā, nedaudz mērenāka, nekā prognozēts, atveseļošanās 2017. gadā.	– Lejupslīdes tendence pārtraukta 2016. gada nogalē, un 2017. gads sācies ar strauju izaugsmi; – nozares asociācija paredz lielu būvniecības darbu koncentrāciju 2018. gadā.	Spēcīga atveseļošanās 2017. gadā; fondu profils veicinās nozares aktivitātes paātrināšanos 2018. gadā.
Transports		
Būtisks kravu apjoma kritums dzelzceļa transportā un ostās 2016. gadā, mazāks sarukums 2017. gadā dzelzceļa transportā un ostās, bet iepriekšējais straujais autopārvadājumu pieauguma temps varētu neturpināties (kopumā nozares pievienotā vērtība varētu sarukt).	– Pēdējā laikā kravu apjoma attīstība ostās un dzelzceļa transportā labāka, nekā gaidīts.	Stabilizēšanās transporta nozarē – situācija dzelzceļa transportā un ostās 2017. gadā varētu uzlaboties salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, taču autotransporta attīstību kavēs protekcionalisma pasākumi ES valstīs. Nozares pievienotā vērtība būtiski neaugs salīdzinājumā ar 2016. gadu.
Nekustamā īpašuma tirgus		
Mājokļu cenu un tirgus aktivitātes pakāpeniska atveseļošanās 2016. gadā, kas kreditēšanas pieauguma ietekmē kļūs būtiskāka 2017. gadā.	– Sērijveida dzīvokļu cenu kāpums pakāpeniski kļūst straujāks; – tirgus aktivitāte joprojām nedaudz pieaug, pārsniedzot 2016. gada būtisko darījumu aktivizēšanos.	Mājokļu cenu un tirgus aktivitātes turpmāks kāpums 2017. gadā.
Tirdzniecība		
2017. gadā saruks 2016. gadā aktuālo vienreizējo faktoru pozitīvais devums, jaunie faktori lielākoties neveicinās pieprasījumu, tāpēc arī nozares kopējais pieaugums 2017. gadā būs mazāks, nekā prognozēts.	– Svārstīga izlaides dinamika 2016. gada nogalē un 2017. gada sākumā; – paziņojumi par vairākiem nozarei būtiskiem projektiem, bet to ietekme būs jūtama tālākā nākotnē.	2017. gadā nozares attīstība būs līdzīga 2016. gada tendencēm. Turpmākajos gados iespējama nedaudz straujāka nozares attīstība.

3.1. Apstrādes rūpniecība

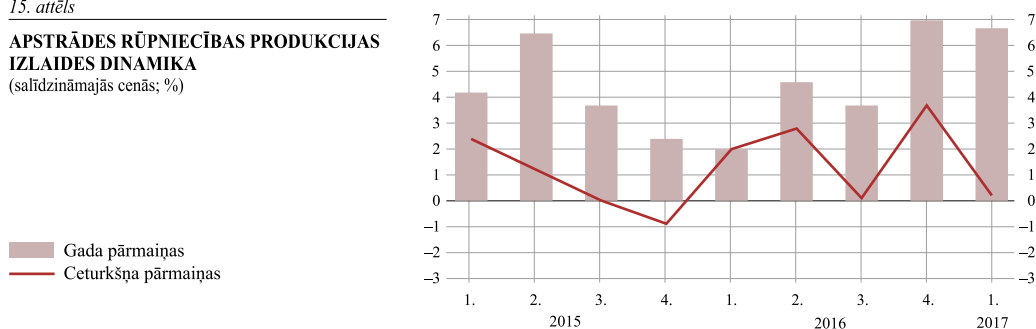
2016. gada nogale un arī 2017. gada sākums apstrādes rūpniecības nozarei bija ļoti veiksmīgs periods. 2016. gada 4. ceturksnī nozares pievienotā vērtība pieauga par 10.1% (saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem datiem) un 2017. gada 1. ceturksnī –

par 10.3%. 2016. gada 4. ceturksnī apstrādes rūpniecības saražotās produkcijas apjoms salīdzināmajās cenās palielinājās par 3.6% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni, un tas vērtējams kā ļoti labs rezultāts. Savukārt 2017. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni saražotās produkcijas apjoms pieauga par 0.1%. Tomēr jāņem vērā, ka, neraugoties uz vājo ceturkšņa izaugsmi, gada pārmaiņas saglabājās ļoti augstā līmenī (6.7%). Nozares labo izaugsmi pēdējā laikā galvenokārt nosaka labvēlīgāka ārējā vide – uzlabojas gan galveno ārējās tirdzniecības partnervalstu tautsaimniecības rādītāji, gan noskaņojuma rādītāji. Arī aptaujātie nozaru uzņēmumi un asociācijas atzīst, ka 2016. gada beigās un 2017. gada sākumā bija lielāks ārvalstu pieprasījums pēc saražotās produkcijas.

Lai arī pēdējā laikā sasniegtie rezultāti kopumā nozarē vērtējami kā ļoti labi, apstrādes rūpniecības izlaide laika gaitā ir svārstīga, un to ietekmē dažādas apakšnozaru norises. Piemēram, gada sākumā, visticamāk, saistībā ar vienreizējiem iemesliem būtiski samazinājās kokrūpniecības nozares izlaides pieauguma temps, tādējādi nosakot vājāku visas nozares sniegumu. Tomēr ilgākā perspektīvā nozares izaugsmes iespējas vērtējamas kā pozitīvas.

15. attēls

**APSTRĀDES RŪPNIECĪBAS PRODUKCIJAS
IZLAIDES DINAMIKA**
(salīdzināmajās cenās; %)

Apstrādes rūpniecības izaugsmi 2017. gada 1. ceturksnī veidoja datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana, elektrisko iekārtu ražošana, dažādu mehānismu un automobiļu un to sastāvdaļu ražošana. Izaugsme joprojām ir plaša – tā vērojama lielākajā daļā apakšnozaru. Spēcīgs gada kāpums metālizstrādājumu ražošanā kombinācijā ar labiem būvmateriālu ražošanas datiem liecina par IKP datu publikojumā minēto būvniecības aktivitātes nostiprināšanos. Laba izaugsme vērojama arī mēbeļu ražošanā, ķīmiskajā rūpniecībā un dzērienu ražošanā. Savukārt pārtikas rūpniecībā, otrā lielākajā apstrādes rūpniecības apakšnozarē, pieauguma temps joprojām ir svārstīgs un tuvu nullei. Stagnācija nozarē ieilgusi. Ierobežota iekšzemes tirgus apstākļos vienīgā iespēja kāpināt izlaidi meklējama eksportā. Tomēr ārējo tirgu apguve īpaši pārtikas rūpniecībā ir sarežģīts un laikietilpīgs process. Negatīvas iezīmes bija vērojamas apstrādes rūpniecības lielākajā apakšnozarē kokrūpniecībā – gan februāra, gan marta dati bija ļoti nepārliciecināmi, tāpēc salīdzinājumā ar iepriekšējā gada veikumu sasniegts tikai neliels kāpums. Nozares pārstāvji tomēr norāda, ka nekādu fundamentālu pārmaiņu nav un, visticamāk, tuvākajos mēnešos būs vērojama tālāka nozares izaugsme, iespējams, ne tik strauja kā iepriekšējos gados.

Kopumā 2017. gads apstrādes rūpniecībā sācies samērā veiksmīgi, un arī tā turpinājums varētu būt labs. Ārējā vidē jūtama pakāpeniska situācijas uzlabošanās, un to ļoti labi atspoguļo arī Latvijas rūpnieku aptaujas rezultāti un atbildes EK uzņēmēju noskaņojuma apsekojumā. Pēdējā apsekojumā nozīmīgi ir tas, ka gan pasūtījumu apjoma, gan nākotnē prognozētā izlaides apjoma novērtējums sasniedzis sen nebijušus rādītājus. Arī prognozētā ražošanas jaudu noslodze ir rekordliela (74.8%).

Tikai 37.4% rūpnieku min pieprasījuma trūkumu kā būtisku attīstību ierobežojošu faktoru (šis rādītājs tik zems bija tikai pirmskrīzes periodā). Tomēr pakāpeniski palielinās to rūpnieku īpatsvars (16.6%), kuri atzīst, ka darbaspēka piesaiste ir nopietns attīstību ierobežojošs faktors. Taču nevar apgalvot, ka šis rādītājs vēsturiskā kontekstā ir ļoti augsts (bijuši periodi, kad gandrīz katrs otrais rūpnieks šo faktoru atzīmējis kā nozīmīgu).

Pēdējos gados apstrādes rūpniecībā vērojams stabils atalgojuma kāpums. Arī turpmākajos gados tas, visticamāk, turpināsies. Lai arī iepriekšējo gadu rentabilitātes rādītāji nozarē bijuši labi, tie bijuši dažādi apakšnozarēs un vēl atšķirīgāki atsevišķos uzņēmumos. Turpinoties atalgojuma pieaugumam, uzņēmējiem būs jāvērtē iespējas, kā palielināt produktivitāti un rentabilitāti, lai spētu uzturēt atalgojuma kāpumu. Jāņem vērā, ka pakāpeniski augs darbaspēka pieprasījuma spiediens arī citās nozarēs. Tāpēc kritiski būs pasākumi, ko rūpnieki veiks, investējot iekārtās, darbības efektivitātes kāpināšanā, inovācijās utt. Saskaņā ar nefinanšu investīciju statistikas datiem 2016. gads investīciju ziņā pēdējā laikā bijis vājākais. Lai arī 2017. gada sākumā jūtams neliels investīciju aktivitātes uzlabojums, investīciju līmenis joprojām saglabājas zems, un tas mazina nozares izaugsmes potenciālu.

Gaidāms, ka apstrādes rūpniecības izlaide 2017. gadā varētu palielināties aptuveni par 4–5%. Nozīmīgais pieaugums vairāk atspoguļo 2016. gada beigu un 2017. gada sākuma rezultātu. Turpmāk nozares izaugsmei vajadzētu kļūt mērenākai, atspoguļojot ārējās vides pakāpeniskās atveseļošanās tendences. Nozares straujāku izaugsmi ierobežo investīciju trūkums iepriekšējos gados.

3.2. Lauksaimniecība

2016. gadā lauksaimniecības nozares pievienotā vērtība salīdzinājumā ar 2015. gadu salīdzināmajās cenās palielinājās par 1.9%, savukārt faktiskajās cenās – kritās par 1.9%. Lauksaimniecības nefinanšu sabiedrību neto apgrozījums 2016. gadā samazinājās par 7.9%. Vājo nozares attīstību 2016. gadā noteica mazāka graudaugu raža, zema vidējā piena iepirkuma cena, kā arī Āfrikas cūku mēra epidēmija.

Salīdzinājumā ar 2015. gadu Latvijā 2016. gadā ievāktā graudaugu kopražā samazinājās par 10.5%, lai gan graudaugu sējumu platība tika palielināta par 6.5%. Tā bija otrā lielākā raža Latvijas vēsturē (2.7 milj. tonnu; 2015. gada rekordražā – 3.0 milj. tonnu). Saskaņā ar CSP datiem graudu iepirkums sarucis par 8.3%, turklāt vidējā iepirkuma cena arī kritusies. To noteica graudu cenas samazināšanās pasaules biržās un arī tas, ka lielākā daļa iepirkto graudu bija lopbarības kvalitātes graudi nelabvēlīgo laikapstākļu dēļ. Vidējā graudu iepirkuma cena 2016. gadā bija 134 eiro par tonnu (zemākā vidējā graudu iepirkuma cena kopš 2010. gada). 2017. gada janvārī–aprīlī vidēji graudu cenas indekss pasaules biržās nedaudz pieauga (par 4.3%) salīdzinājumā ar 2016. gada rudenī, kad bija zemākais graudu cenas indekss. Graudu cenas pieaugums pasaules biržās labvēlīgi ietekmēja cenas attīstību Latvijā, 2017. gada 1. ceturksnī vidējai graudu iepirkuma cenai palielinoties par 12.6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada vidējo graudu iepirkuma cenu.

Saskaņā ar lauksaimniecības datu centra apkopoto informāciju 2016. gadā zemnieku nodotā svaigpiena apjoms salīdzinājumā ar 2015. gadu nedaudz pieaudzis. Turklāt tas gandrīz nav mainījies arī 2017. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, lai gan vērojama slaucamo govju skaita samazināšanās tendence, kas turpinās kopš 2015. gada. Savukārt vidējā piena iepirkuma cena decembrī un janvārī turpināja palielināties atbilstoši tendencei, kas sākās 2016. gada augustā, un to, visticamāk, veicināja piena pieprasījuma kāpums visos pasaules tirgos. Tomēr februārī vidējā piena iepirkuma cena Latvijā atkal kritās, arvien vairāk atpaliekot no ES vidējās piena iepirkuma cenas.

Lopkopības nozarē joprojām aktuāla ir cīņa ar Āfrikas cūku mēri, kas Latvijā izplatās jau trešo gadu. Vērojams cūkgaļas cenas pieaugums – kāpusi cūkgaļas iepirkuma cena gan iekšzemes, gan globālajā tirgū. Cenas pārmaiņas ietekmē, pirmkārt, Ķīna (lielākais cūkgaļas noieta tirgus pasaulē). Tās iekšzemes gaļas tirgus piedāvājuma deficīts veicina cūkgaļas iepirkumu lielā apjomā no Eiropas (gandrīz divas reizes vairāk nekā 2015. gadā). Savukārt Eiropā, piemēram, Dānijā, Nīderlandē, Beļģijā un Vācijā, nozīmīgi samazinājies cūku skaits.

2017. gadā lauksaimniecības nozari turpinās ietekmēt globālo cenu tendences. Pasaulē tiek

prognozēta laba kviešu raža papildu lielajam kviešu krājumam, kas neveicinās graudu cenas pieaugumu. Turklāt lietavas graudu ražas novākšanas laikā 2016. gadā radīja finansiālus zaudējumus, negatīvi ietekmējot investīciju iespējas nozarē 2017. gadā. Piena cenas attīstība ES tirgū ir augšupvērsta, un tas mazina bažas par būtiskām nelabvēlīgām piena cenas svārstībām Latvijā, jo vēsturiski vidējā iepirkuma cena attīstījies mijiedarbībā ar globālajām tendencēm. Kopumā lauksaimniecībā 2017. gadā nav gaidāmas būtiskas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

3.3. Būvniecība

Būvniecības vājo sniegumu 2016. gadā lielākoties noteica ES fondu līdzekļu apgūšanas kavēšanās. 2016. gadā būvniecības pievienotā vērtība saruka par 17.9%, sākot atveseļoties gada pēdējā ceturksnī. 2017. gada sākumā nozares lejupslīdes tendences maiņa apstiprinājās – 2017. gada 1. ceturksnī būvniecības pievienotā vērtība kāpusi par 5.0%, saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem datiem veidojot gada pieaugumu 3.1%.

Būvniecības produkcijas apjoma kāpumu 1. ceturksnī (2.2% saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem) galvenokārt veicināja nedzīvojamo ēku būvniecības izaugsme, palielinoties tirdzniecības ēku un rūpnieciskās ražošanas ēku un noliktavu būvniecībai. Pēc atveseļošanās 2016. gada 4. ceturksnī daudzdzīvokļu māju segmentā dzīvojamo ēku būvniecības apjoms 2017. gada 1. ceturksnī saruka, saglabājot strauju gada izaugsmes tempu. Inženierbūvju būvniecība arvien stagnēja, joprojām gaidot ES fondu līdzekļu pieejamības uzlabošanu, un tas 2016. gadā būvniecības attīstību kavēja visbūtiskāk. Sezonāli izlīdzinātās inženierbūvju apjoma pārmaiņas 2017. gada 1. ceturksnī atkal bija nedaudz negatīvas, lai gan 2016. gada 4. ceturksnī bija vērojams neliels pieaugums.

Latvijas Republikas Finanšu ministrijas pēdējās piesardzīgās aplēses par fondu finansējuma pieejamību pārsniedz 2016. gada faktiski realizēto apjomu. CSP dati liecina, ka straujo izaugsmi 2017. gada 1. ceturksnī galvenokārt nodrošināja ar ES fondu līdzfinansējumu nesaistīta būvniecība. Arī būvniecības nozares uzņēmēji norāda uz intensīvākas ES fondu līdzekļu apguves gaidām, iespējams, 2. pusgadā. Par nozares izaugsmes potenciālu liecina būvuzņēmēju plāni par daudzu privāti finansētu būvniecības projektu (tirdzniecības platību, biroju ēku, noliktavu un rūpnīcu būvniecības) aktivizēšanos. Uzsākta vairāku lielu projektu, piemēram, tirdzniecības centra "Akropole", IKEA lielveikala, projektu *New Hansa City* rajonā, būvniecība. Turklāt nozares izaugsmi gada sākumā veicināja arī labvēlīgi laikapstākļi, kas ļāva agri sākt būvniecības sezonu.

Būvniecības apsteidzošie rādītāji sāka uzlaboties kopš 2016. gada vidus un arvien spēcīgāk norāda uz būvnieku noskaņojuma maiņu: 2017. gada pirmajos piecos mēnešos EK aptaujās būvniecības uzņēmēju paustās nodarbinātības gaidas jau norādīja uz pieaugumu. Pasūtījumu novērtējums turpina uzlaboties, un ar pasūtījumiem nodrošinātais periods gada pirmajā pusē sasniedzis 2014. gada līmeni, tāpat kā kopējais būvnieku noskaņojums, kas joprojām ir negatīvs, tomēr ir divas reizes labāks nekā zemākais rādītājs 2016. gada vidū. Savukārt būvmateriālu ražošana, kas atspoguļo būvniecības pieprasījumu pēc būvmateriāliem, 2016. gadā kāpināja izaugsmes tempu.

2017. gada sākums, domājams, ievadījis nozarei veiksmīgu periodu. Latvijas Republikas Finanšu ministrijas plāni par ES fondu līdzekļu iepludināšanu tautsaimniecībā pārsniedz 2016. gada līmeni, un arī turpmākajos gados fondu līdzekļu apguve palielināsies, atgūstot 2016. gadā iekavēto. Dzīvojamā fonda būvniecībā pēc neilgas stagnācijas vērojamas atveseļošanās pazīmes saistībā ar rezidentu pieprasījumu, bet būvniecības izmaksas vēl neliecina par būtisku palielināšanās tendenci. 2016. gada zemā bāze nedzīvojamo ēku un inženierbūvju būvniecības segmentā, stagnējot gan ar ES fondu līdzekļiem līdzfinansētajiem projektiem, gan trūkstot liela apjoma projektiem, veicinās straujāka izaugsmes tempa

sasniegšanu 2017. gadā. Arī nozares pārstāvji un asociācijas pauž viedokli, kas vēstī par lielāku projektu iecerēm gan 2017. gadā, gan dažos turpmākajos gados.

Lai mazinātu ekonomikas pārkaršanas riskus saistībā ar ES fondu līdzekļu apguves atsākšanos pēc tās nozīmīgā krituma 2016. gada 1. pusgadā, Latvijas Republikas Finanšu ministrija būtiski pārskatījusi un samazinājusi plānoto ES fondu līdzekļu plūsmu tautsaimniecībā 2017. un 2018. gadā, to novirzot uz turpmākajiem gadiem. Ņemot vērā iepriekšējās problēmas saistībā ar fondu līdzekļu administrēšanu, iespējams, prognozēm raksturīga pesimistiska novirze. Plānotā ES fondu līdzekļu pieejamības mazināšana tuvākajos gados, ņemot vērā privātā sektora projektu aktivizēšanos, varētu pasargāt būvniecību no potenciālas pārkaršanas, darbaspēka trūkuma veidošanās un būvzmaksu kāpuma. Nozares asociācija, balstoties uz savu informāciju par gaidāmajiem projektiem, gaida nozīmīgāku privāto un ES fondu līdzfinansēto projektu koncentrāciju 2018. gadā.

3.4. Nekustamā īpašuma tirgus

Nekustamā īpašuma tirgus 2016. gadā atveseļojās pēc korekcijas, ko noteica stingrāku termiņuzturēšanās atļauju iegūšanas kritēriju noteikšana. Tomēr, neraugoties uz aktivitātes un darījumu skaita pieaugumu, nozares pievienotā vērtība 2016. gada 4. ceturksnī un gadā kopumā nedaudz samazinājās (par 0.6%). Arī 2017. gada 1. ceturksnī pievienotās vērtības pārmaiņas joprojām bija nedaudz negatīvas.

Nekustamā īpašuma darījumu skaits 2017. gada pirmajos piecos mēnešos saskaņā ar zemesgrāmatas datiem pēc straujā kāpuma 2016. gadā saglabājās līdzīgs 2016. gada atbilstošā perioda rādītājam. 2017. gada sākumā turpinājās straujš sērijveida dzīvokļu cenu kāpums, un to raksturoja paātrinājuma tendence, sasniedzot aptuveni 8% izaugsmi gadā. Nekustamā īpašuma uzņēmumi norāda arī uz citu segmentu (piemēram, jauno projektu) dzīvokļu cenu palielināšanos, lai arī lēnākā tempā. Arī CSP apkopotais mājokļa cenu indekss, kas audzis kopš korekcijas 2014. gada beigās un 2016. gada 4. ceturksnī norāda uz cenu līmeni, kas jau nedaudz pārsniedz 2014. gada 3. ceturksņa augstāko līmeni lietoto mājokļu segmentā, liecina, ka tirgus aktivitātes atjaunošanās atspoguļojas cenu kāpumā. CSP nekustamā īpašuma nozares uzņēmumu apgrozījuma indekss norāda uz lielāku pievienotās vērtības kritumu tieši nekustamā īpašuma pirkšanas vai pārdošanas darījumos pretstatā nekustamā īpašuma izīrēšanas vai pārvaldīšanas darījumiem. To varētu skaidrot ar darījumu skaita pieaugumu un darījuma vidējās vērtības samazināšanos (mazāks lielo darījumu īpatsvars struktūrā).

Gaidāms, ka arī 2017. gadā darījumu skaits un dzīvokļu cenas turpinās pakāpeniski palielināties. Latvijas mājsaimniecību maksātspēja uzlabojas, augot ienākumiem un mazinoties kredītsaistību atlikumam, savukārt no jauna mājokļa iegādei izsniegto kredītu apjoms palielinās. Nekustamā īpašuma tirgus aktivizēšanos veicina AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" īstenotā valsts jauno ģimeņu atbalsta programma mājokļa iegādei, kuras turpināšanai arvien tiek izteikts politisks atbalsts, t.sk. valdībā apstiprināta iecere paplašināt programmas mērķauditoriju, iekļaujot jaunos speciālistus. Paredzēts, ka tuvākajos gados kopējais programmas dalībnieku skaits pieaugs. Programmas ietvaros izsniegto aizdevumu apjoms veido aptuveni trešdaļu no visiem mājokļa iegādei izsniegtajiem kredītiem.

3.5. Tirdzniecība

Tirdzniecības nozares izaugsme kopš 2014. gada bija palēninājies, 2016. gadā tās pievienotajai vērtībai salīdzināmajās cenās augot par 3.4%.

Vairumtirdzniecības izaugsme pēc straujā kāpuma 2015. gada 4. ceturksnī 2016. gadā neturpinājās, tās gada pieauguma temps līdz gada beigām palēninājās un 2017. gada 1. ceturksnī bija tikai 2.0%.

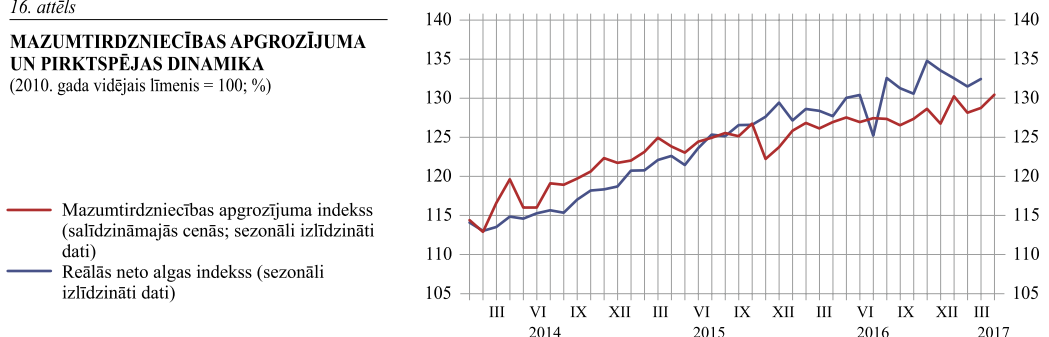
Automobiļu tirdzniecību 2016. gadā veicināja juridisko personu iepirkumi un līzīga aktivitātes kāpums. Pirkjspējas palielināšanās kopā ar izdevīgākiem privātpersonu kredītēšanas un līzīga piedāvājumiem 2016. gadā ļāva attīstīt jauno automobiļu tirdzniecību. Tomēr kopumā CSDD pirmoreiz reģistrēto automobiļu skaits saruka, norādot uz nelielu tirgu, t.i., ierobežotām iespējām nozari attīstīt iekšzemes tirgū. 2017. gada pirmo mēnešu dati liecina par pozitīvu gada pieaugumu gan tirdzniecībā, gan automobiļu reģistrācijā, tomēr šādu attīstību varētu būt ietekmējuši vienreizēji faktori, piemēram, atšķirīga automobiļu ekspluatācijas nodokļa aprēķināšana (balstīta uz oglekļa dioksīda CO₂ izmešu apjomu) un maksas piemērošana ārvalstīs reģistrētiem automobiļiem, kas piedalās ceļu satiksmē Latvijā.

Mazumtirdzniecības kopējais apgrozījums salīdzināmajās cenās 2016. gadā palielinājās tikai par 2.5% (lēnākais pieauguma temps piecu gadu laikā). Gada nogalē mazumtirdzniecības izaugsme stabilizējās. Ceturkšņa kāpuma temps saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem atkal kļuva pozitīvs un 2017. gada 1. ceturksnī pat paātrinājās. Arī mazumtirdzniecības rentabilitāte (aprēķināta, izmantojot ceturkšņa datus) 2016. gadā saglabājās stabila, liecinot par patērētāju pirkjspējas kāpumu. Neto atalgojuma pieaugums 2016. gadā saskaņā ar CSP pārskatītajiem datiem bija straujāks, nekā sākotnēji lēsts, bet gada vidējā inflācija bija tuvu nullei, tādējādi pirktpēja auga un tirgotāji varēja saglabāt peļņas normu, neraugoties uz nedaudz sarukušo apgrozījumu faktiskajās cenās.

Mazumtirdzniecības attīstību tuvākajos mēnešos ieskicē patērētāju konfidences pieaugums, kas vērojams vienlaikus ar nelielu mazumtirdzniecības konfidences uzlabošanu. Vidējā termiņā un ilgtermiņā, iespējams, gaidāma mazumtirdzniecības koncentrēšanās lielākos tirdzniecības centros vai tirdzniecības ķēdēs, kam lielākas iespējas samazināt izmaksas. To apliecina AS "Prisma Latvija" atteikšanās no darbības Latvijā pārvērtēto tirgus iespēju dēļ (veikali darbojās lielās platībās, un tās varētu tikt pārveidotas, uzņemot jaunus nomniekus), lielāko veikalu ķēžu nostiprināšanās (sākta SIA "RIMI LATVIA" jaunā loģistikas centra izbūve, tiek atvērti jauni SIA "MAXIMA Latvija" veikali), kā arī pakalpojumu koncentrēšana vienuviet ar mērķi panākt lielāku pircēju skaitu veikalos un pakalpojumu uzņēmumos (piemēram, jaunajā tematiskajā kvartālā "Decco"). Ar mājokļa uzturēšanu un labiekārtošanu saistīto segmentu ieņems arī IKEA, kas, visticamāk, radīs konkurenci mazākiem ražotājiem un tirgotājiem un kas varētu daļēji apkalpot, piemēram, Igaunijas patērētājus. Piemēri liecina, ka aktualizējas ilglietojuma preču, nevis pirmās nepieciešamības preču pirkumi (saistībā ar pirktpējas pieaugumu un finansējuma pieejamību), bet vienlaikus iezīmējas arī cita aktualitāte – nelielais tirgus liek meklēt jaunus konkurences risinājumus.

16. attēls

**MAZUMTIRDZniecības Apgrozījuma
UN PIRKTPējas Dinamika**
(2010. gada vidējais līmenis = 100; %)

Redzējums par tirdzniecības attīstību kopš decembra "Makroekonomisko Norišu Pārskata" publicēšanas nav būtiski mainījies. Mazumtirdzniecības attīstība vēsturiski diezgan lielā mērā atbilst pirktpējas dinamikai, tomēr kopš 2016. gada 2. pusgada kopīgā tendence vairs nav tik spēcīga. Īstermiņā pirktpējas kāpums nepaātrināsies, jo straujāku algu pieaugumu kompensēs augstāka inflācija. Taču lielo mazumtirdzniecības uzņēmumu paplašināšanās, tāpat kā jaunu uzņēmumu ienākšana tirgū, daļēji būs tirgus pārdales

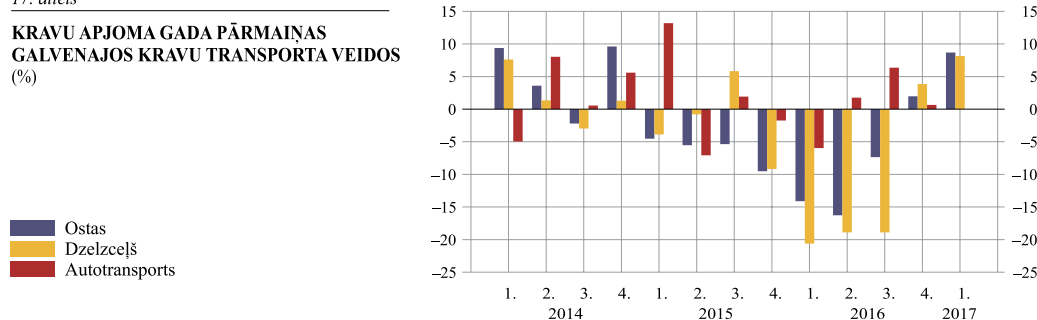
rezultāts un tikai daļēji – nozares izaugsme, ar laiku nodrošinot arī plašāku piedāvājumu, ne tikai klasiskos mazumtirdzniecības pakalpojumus kādā konkrētā jomā. Tie varētu būt arī vairumtirdzniecības un loģistikas pakalpojumi ārvalstu partneriem.

3.6. Transports

Transporta nozari gandrīz visu 2016. gadu raksturoja kravu kritums ostās un pa dzelzceļu pārvadāto kravu sarukums. 2016. gada pēdējos divos ceturkšņos bija vērojams arī autotransporta kravu apgrozījuma sarukums. Transporta nozares ieņēmumi no eksporta pakalpojumiem 2016. gadā kopumā kritušies jūras un dzelzceļa transporta devuma dēļ. Tomēr transporta nozares pievienotā vērtība 2016. gadā pēc neliela sarukuma 2015. gadā augusi par 1.1%. Tas noticis sakarā ar teicamajiem rezultātiem autotransportā 2016. gada sākumā un visu gadu vērotajai ļoti labajai gaisa pasažieru transporta izaugsmei. 2016. gada 4. ceturksnī un 2017. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējiem ceturkšņiem bija vērojams pievienotās vērtības pieaugums nozarē kopumā (attiecīgi 1.2% un 3.0%). Par straujo kāpumu 1. ceturksnī liecināja operatīvie dati par kravu apjomu ostās un dzelzceļa transportā un veiksmīgais gada sākuma rezultāts transporta pakalpojumu eksportā.

17. attēls

KRAVU APJOMA GADA PĀRMAIŅAS
GALVENAJOS KRAVU TRANSPORTA VEIDOS
(%)

2016. gada beigās kravu apjoms ostās un dzelzceļa transporta pārvadāto kravu apjoms sāka atjaunoties, un arī 2017. gada sākumā pieaugums turpinājās. Ostu dalījumā visstraujākais kāpuma temps vērojams Ventspils ostā, kur pārkrauto kravu apjoms atjaunojies aptuveni 2015. gada līmenī. Maija beigās izskanējušās skaļās ziņas par Krievijas valsts dzelzceļa kompānijas "Rossijskije železnije dorogi" atteikumu apstiprināt ievērojamu daļu kravu pārvadājumu pieprasījumu uz Latvijas ostām, visticamāk, ir pārspīlētas, taču vēlreiz atgādina, cik trausla un no politiskiem apsvērumiem atkarīga ir sadarbība ar Krieviju un cik svarīgi ir meklēt stabilākas alternatīvas.

Kravu veidu dalījumā ostās nozīmīgāk augušas ogļu kravas, savukārt naftas produktu apjoms turpina sarukt. Kopš 2016. gada beigām palielinās arī pārkrauto konteinerkravu apjoms. Pārkrauto ogļu kravu kāpums lielā mērā saistāms ar pasaules tendencēm – lielāku pieprasījumu pēc ogļēm un to cenu pieaugumu. Piemēram, noteicošās ogļu tirgus dalībnieces Ķīnas imports 2017. gada pirmajos četros mēnešos audzis par trešdaļu salīdzinājumā ar 2016. gada atbilstošo periodu. Lai gan pieprasījums pēc ogļēm Ķīnā turpinās kāpt, arī Ķīnā ogļu ieguve palielināsies, jo iepriekš noteiktie ieguves ierobežojumi tika atcelti. Tādējādi tik straujš importa pieaugums, visticamāk, neturpināsies, un tas atspoguļosies arī ogļu cenās pasaulē.

Kopumā 2016. gadā ar autotransportu pārvadāto kravu svars un apgrozījums mainījies tikai nedaudz, un tas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu izaugsmi vērtējams negatīvi. Apgrozījuma samazināšanās novērota 2. pusgadā un tieši tajā segmentā, kurā iepriekš reģistrēts lielākais pieaugums, – pārvadājumos starp ārvalstīm (galvenokārt starp ES valstīm). Savukārt 2017. gada 1. ceturksnī atkal bija vērojams kāpums – strauji auga iekšzemes pārvadājumi, bet starptautiskajos pārvadājumos pieaugums bija samērā mazs (tāpēc vērojams straujš pārvadāto kravu svara kāpums, bet būtiski mazāks to apgrozījuma pieaugums). Lielākie

riski autotransportā joprojām saistāmi ar protekcionisma politiku ES valstīs, jo arvien vairāk valstu nosaka ierobežojumus un stingrākus noteikumus pārvadātājiem no citām valstīm.

VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"", kur 2016. gadā tika sasniegts apkalpoto pasažieru skaita rekords, arī 2017. gada pirmajos četros mēnešos turpinājies pasažieru skaita pieaugums (6.3%). Īpaši strauja pasažieru skaita palielināšanās bija aprīlī, kas, visticamāk, saistāma ar Lieldienu sezonālo ietekmi 2016. gada martā.

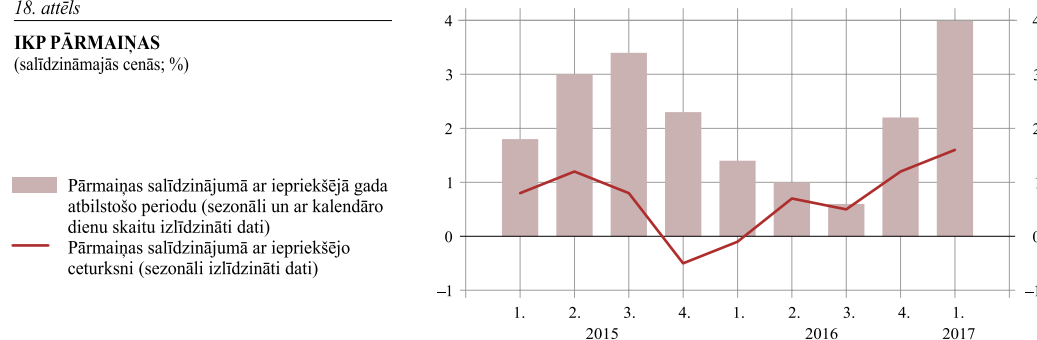
Gaidāms, ka 2017. gadā nozarei nebūs raksturīgs tāds kravu apjoma sarukums kā 2016. gadā. Nozarē pievienotā vērtība varētu saglabāties aptuveni 2016. gada līmenī. 2017. gada sākumā vērotais pieaugums, ko atspoguļo operatīvie dati, ļauj prognozēt pozitīvāku nozares attīstību nekā 2016. gada beigās. Taču jāņem vērā, ka kāpums lielā mērā saistīts ar ogļu kravām, kuru apjoms atkarīgs no grūti prognozējamiem ārējiem faktoriem – pasaules pieprasījuma pēc ogļēm, to cenām, kā arī no Krievijas politikas. Turklāt ogļu kravu pievienotā vērtība ir neliela. Savukārt autotransporta kravu apgrozījumā, kas saskaņā ar CSP datiem pēdējos ceturkšņos bijis svārstīgs, var turpināties problēmas saistībā ar protekcionisma politiku ES valstīs.

3.7. Iekšzemes kopprodukts

IKP izaugsme bijusi samērā spēcīga. IKP 2016. gada 4. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem pieauga par 1.2%, bet 2017. gada 1. ceturksnī – par 1.6%. Tādējādi IKP gada pārmaiņu temps 2017. gada 1. ceturksnī sasniedza 4.0%, un tas vērtējams kā labs sniegums. Tomēr abos minētajos ceturkšņos izaugsmes faktori bijuši atšķirīgi.

18. attēls

IKP PĀRMAIŅAS
(salīdzināmās cenās, %)

Lielāko devumu IKP kāpumā 2016. gada 4. ceturksnī sniedza apstrādes rūpniecības izaugsme, ko galvenokārt noteica situācijas uzlabošanās ārējā vidē. Elektroenerģijas ražošanas apjoms sasniedza ļoti augstu līmeni, un tas arī veidoja pozitīvu devumu IKP izaugsmei. Tāpat pozitīvu devumu izaugsmei sniedza iekasēto produktu nodokļu pieaugums. Savukārt 2017. gada 1. ceturksnī lielāko devumu izaugsmei sniedza apstrādes rūpniecība, būvniecība un transporta nozare. Būtisks pozitīvs devums IKP izaugsmei 2017. gada 1. ceturksnī bija arī tirdzniecībai, enerģētikai, kā arī sabiedrisko pakalpojumu nozarei.

Arī 2017. gadā kopumā būtiskākais jautājums ir, cik spēcīgi atveseļosies būvniecība. 1. ceturkšņa rezultāti ir labi, un arī būvnieki uzsver, ka 2017. gads būs labāks nekā 2016. gads. Ņemot vērā zemo 2016. gada bāzi, nozares atveseļošanās intensitātes amplitūda ir ļoti liela. Lielā mērā tieši būvniecības veiksme vai neveiksme noteiks IKP pieauguma tempa svārstīgumu tuvākajos ceturkšņos. Gaidāms, ka apstrādes rūpniecība augs 2016. gadā novērotajā tempā vai nedaudz lēnāk. Lai arī 2017. gada 1. ceturkšņa operatīvie rezultāti ir labi, transporta nozarē būtisks pievienotās vērtības kāpums nav gaidāms. Arī tirdzniecības nozares attīstība būs līdzīga iepriekšējo gadu tendencēm.

Latvijas Banka 2017. gada 23. martā pārskatīja 2016. gada decembrī publicēto IKP prognozi

un to paaugstināja. Tādējādi daļa faktoru, kas kopš iepriekšējā "Makroekonomisko Norišu Pārskata" publicēšanas norādīja uz nepieciešamību paaugstināt prognozi, jau iekļauti martā atjaunotajā prognozē. Tomēr pozitīvi nozaru operatīvās statistikas dati un 2017. gada 1. ceturkšņa IKP ātrais novērtējums ļauj turpināt IKP prognozes paaugstināšanu. Saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu neizlīdzinātiem datiem 2017. gadā IKP varētu augt par 3.3% (iepriekšējā prognoze – 3.0%), bet saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem datiem – par 3.7% (iepriekšējā prognoze – 3.4%).

2018. gadā tiek prognozēts tālāks IKP kāpums (3.4% saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem un arī neizlīdzinātiem datiem). Tomēr ar 2018. gadu saistītā nenoteiktība ir lielāka. Iespējami jauni pavērsieni un satricinājumi ārējā vidē, citas tendences ES struktūrfondu līdzekļu apgūvē, tāpat liela nozīme būs tam, vai tiks ieviesta Latvijas Republikas Ministru kabineta apstiprinātā nodokļu reforma un kādā veidā tā tiks īstenota.

4. IKP analīze no pieprasījuma puses

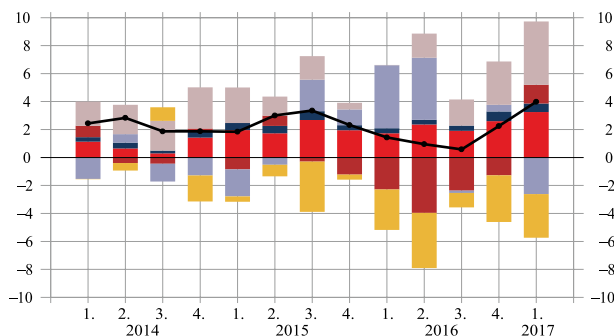
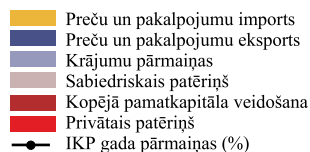
Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Privātais patēriņš		
Stabils privātā patēriņa pieaugums.	<ul style="list-style-type: none"> – Lai gan sabiedriskajā sektorā 2017. gadā gaidāms algu pieaugums, kopējā pirktspēja neaugs ātrāk kā iepriekšējā gadā, jo palielinājusies inflācija; – kreditēšanas attīstība varētu ļaut daļu līdzekļu novirzīt investīcijām (mājokļa iegādei), nevis patēriņam. 	Privātā patēriņa gada pieauguma temps būtiski nemainās.
Investīcijas		
2016. gada 2. pusgadā vājāka investīciju izaugsme, nekā prognozēts, lēnākas ar ES fondu līdzekļiem līdzfinansēto projektu īstenošanas dēļ. ES fondu finansējuma apguve turpmākajos gados būs izlīdzināta. Tāpēc lēnāk atveseļošanās notiks 2017. gadā, bet straujāk – 2018. gadā.	<ul style="list-style-type: none"> – Revidētie dati par investīcijām 2016. gadā ir labāki; – 2017. gada 1. ceturksnī aug valdības investīcijas, izsludināti un iesākti daudzi privātā sektora investīciju projekti dažādās nozarēs; rezultātus jau atspoguļo būvniecības dati. 	Investīciju devums IKP pieaugumā augs un 2017. gadā tuvosies privātā patēriņa pozitīvajam devumam.
Eksports		
Mērens reālā eksporta pieaugums 2016. gadā. Kāpuma temps 2017. gadā samazināts vājāka ārējā pieprasījuma rezultātā.	<ul style="list-style-type: none"> – Ārējā pieprasījuma prognozes pārskatītas un paaugstinātas eiro zonas perspektīvu uzlabošanās dēļ; – jaunā informācija (un revidētie dati) par eksportu liecina, ka 2016. gada 4. ceturksnī un 2017. gada 1. ceturksnī vērojama straujāka izaugsme. 	Paaugstināts preču un pakalpojumu eksporta 2017. gada pieauguma tempa novērtējums.
Imports		
Straujš reālā importa pieaugums 2016. un 2017. gadā, tomēr kāpuma temps lēnāks, nekā iepriekš prognozēts.	<ul style="list-style-type: none"> – Jauna informācija par importu 1. ceturksnī, vēsturisko datu revīzija; – īstermiņa dati, piemēram, būvniecības attīstība un valdības izdevumi investīcijām, liecina, ka investīciju kāpums varētu būt straujāks, nekā iepriekš lēsts. 	Straujāks investīciju kāpums radīs kapitālpreču un starppatēriņa preču importa pieprasījuma pieaugumu.
Valdības patēriņš		
Straujāks izdevumu kāpums 2017. gadā, ņemot vērā apstiprināto papildu finansējumu atalgojumam, veselības nozarei, aizsardzībai u.c.	– Budžeta izdevumi patēriņam gada sākumā aug prognozētajā tempā.	Valdības patēriņa novērtējums nav būtiski mainīts.

Privātā patēriņa kāpums iepriekšējos četros gados balstījies IKP pieaugumu, taču 2017. gadā gaidāms, ka to papildinās investīciju palielināšanās būtiskais pozitīvais devums. Gan valdības, gan privātā sektora investīcijas 2017. gadā veicinās importa pieaugumu. Tas jau atspoguļojas 1. ceturkšņa mēnešu datos: auguši valdības kapitālie izdevumi, un par to liecina arī ārējās tirdzniecības preču plūsmas informācija. Ārējās tirdzniecības apgrozījuma kāpumu gan daļēji ietekmējušas globālās resursu cenas: 2016. gada nogalē un 2017. gada pirmajos mēnešos, piemēram, naftas cenas un pārtikas cenas pasaules tirgū bija sasniegušas samērā būtisku gada kāpumu. Tomēr vērojams arī ārējā pieprasījuma pieaugums, kas veicinājis gan

preču, gan pakalpojumu eksportu. Pakalpojumu eksportā būtiski augusi ar tehnoloģijām saistīto pakalpojumu daļa un arī būvniecības pakalpojumu devums periodā, kad ES fondu līdzekļu lēnās apguves dēļ būvniecības uzņēmumiem bija jāmeklē darbības iespējas.

19. attēls

IKP GADA PĀRMAIŅU DALĪJUMS
(pieprasījuma puse; procentu punktos)

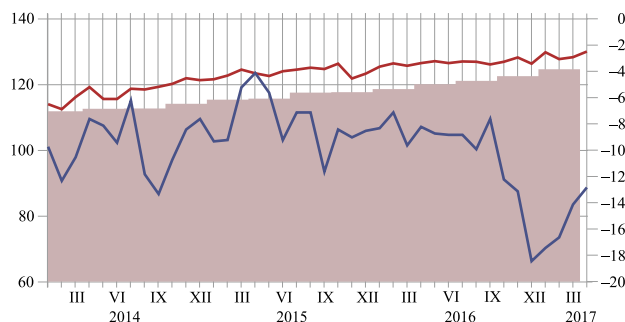
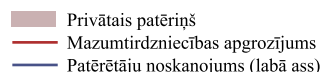

4.1. Privātais patēriņš

Privātā patēriņa devums IKP kāpumā 2017. gadā, visticamāk, nepalielināsies. 2016. gadā atbilstoši CSP precizētajiem datiem atalgojuma pieaugums bija nedaudz straujāks, nekā sākotnēji vērtēts, taču inflācija bija tuvu nullei, tādējādi pirktspējas kāpums bija tuvu neto algas pieaugumam. Pašlaik atjaunojies pozitīvs pārtikas cenu devums inflācijā, kura gadā vidēji varētu sasniegt 2.9%. Tādējādi, pat ņemot vērā sabiedriskā sektora atalgojuma pieaugumu, kas ir straujāks nekā 2016. gadā, kopējās pirktspējas kāpuma paātrināšanās nav gaidāma. Tomēr patērētāju noskaņojums kopš 2016. gada beigām turpina uzlaboties vienlaikus ar pozitīvajām ekonomiskās aktivitātes tendencēm un darba tirgus rādītāju uzlabošanās.

20. attēls

PATĒRIŅU RAKSTUROJOŠI RĀDĪTĀJI
(2010 = 100, patērētāju noskaņojums, atbilstu saldo; %)

Kreditēšanas attīstības mēneša dati un pozitīvāks patērētāju noskaņojums izskaidro tirgotāju noskaņojuma uzlabošanās dažos mazumtirdzniecības segmentos. Piemēram, palielinoties mājokļa iegādes kreditēšanai, ar mājokļa labiekārtošanu saistīto preču pirkumiem varētu tikt tērēti līdzekļi, kas citkārt tiktu novirzīti citām patēriņa vajadzībām. Tādējādi privātais patēriņš varētu joprojām augt nedaudz lēnāk nekā rīcībā esošie ienākumi, un arī uzkrājumu palielināšanas tendence varētu saglabāties.

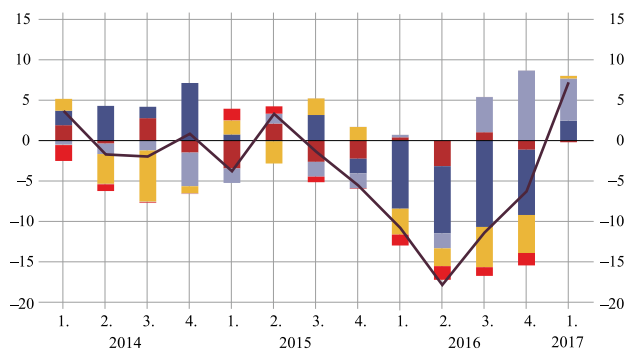
4.2. Investīcijas

Lai gan saskaņā ar CSP precizētajiem datiem, kuri tika publicēti vienlaikus ar 2016. gada 4. ceturkšņa IKP datiem, investīciju kritums 2016. gadā (11.8%) bija mazāks, nekā sākotnēji lēsts, tomēr kopējās pamatkapitāla veidošanas negatīvais devums izaugsmē pilnībā atsvēra privātā patēriņa kāpuma ietekmi. Investīciju kritums atspoguļojās arī kapitālpreču reālā importa samazinājumā, kas iepriekšējos gados nebija vērojams. 4. ceturksnī situācija investīciju jomā nedaudz uzlabojās (saskaņā ar izlīdzinātiem datiem bija vērojams ceturkšņa pieauguma temps). To varētu būt ietekmējusi arī uzsāktā Latvijas nacionālās lidsabiedrības AS "Air Baltic Corporation" flotes atjaunošana.

Vairāki rādītāji liecina, ka investīciju devums ne vien 1. ceturksnī, bet arī gadā kopumā būs būtisks. Valdības kapitālie izdevumi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu auguši vairāk nekā par 40% gan straujākas ES fondu līdzekļu apguves, gan intensīvāku pamatbudžeta finansētu, īpaši pašvaldību, projektu ietekmē. Tiek uzsākti arī diezgan lieli privātā sektora investīciju projekti gan apstrādes rūpniecībā, gan dažādās pakalpojumu nozarēs, t.sk. sāka tirdzniecības un loģistikas centru būvniecība (SIA "RIMI LATVIA", IKEA), infrastruktūras projekti (piemēram, Ķekavas apvedceļa būve) u.c. Šādi projekti sākotnēji balstīs būvniecības nozari un atspoguļosies investīcijās, taču attīstība pasūtītāju nozarēs gaidāma vidējā termiņā un ilgtermiņā. Turklāt ne visas investīcijas palielinās kapacitāti, t.i., veidos uzkrātā kapitāla pieaugumu, jo daļēji aizstās kapitāla nolietojumu, piemēram, vairākos infrastruktūras projektos, kā arī daļēji plānotajā AS "Air Baltic Corporation" flotes atjaunošanā. Vienlaikus jāatzīmē, ka, piemēram, apstrādes rūpniecībā uz investīciju nepieciešamību norāda augstā jaudu izmantošanas pakāpe.

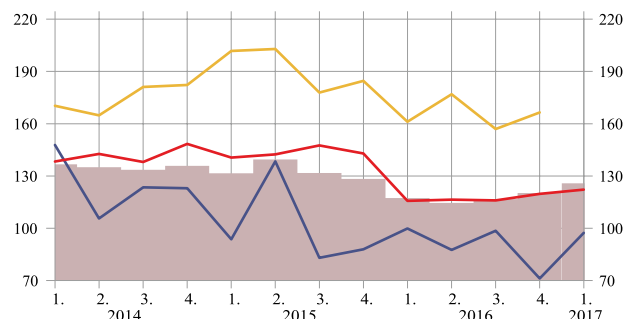
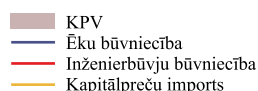
21. attēls

INVESTĪCIJU GADA PĀRMAIŅAS UN KOMPONENTU DEVUMI
(salīdzināmajās cenās; sezonāli izlīdzināti dati; %)

22. attēls

INVESTĪCIJAS RAKSTUROJOŠI RĀDĪTĀJI
(salīdzināmajās cenās; 2010 = 100; %)

2016. gadā ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā iekrājās 0.5% no IKP vērtībā. Lielākās tiešās investīcijas saņēma tirdzniecības, transporta un uzglabāšanas, kā arī informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozare galvenokārt no Luksemburgas, Krievijas un Austrijas. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada datiem 2016. gadā Latvijā bija vērojams tiešo investīciju iekrājuma samazinājums (2.5% no IKP). Tas skaidrojams ar "Swedbank" AS grupas kapitāla struktūras optimizāciju 2016. gadā, kas noteica tiešo investīciju Latvijā sarukumu. Neietverot šo vienreizējas ietekmes faktoru, tiešo investīciju iekrājuma apjoms Latvijā bija līdzīgs 2015. gada apjomam. 2017. gada 1. ceturksnī tiešo investīciju iekrājums Latvijā atbilda 2.4% no IKP. Visvairāk investīciju saņemts ar nekustamo īpašumu saistītajās darbībās, elektroenerģijas, gāzes apgādes un siltumapgādes jomās, kā arī ar informācijas un komunikācijas pakalpojumiem saistītos sektoros. Valstu dalījumā lielākās investīcijas saņemtas no Krievijas, Luksemburgas, Norvēģijas un Nīderlandes.

4.3. Eksports

Ekonomiskās izaugsmes stabilizēšanās lielākajos eksporta noieta tirgos, ārējā pieprasījuma atjaunošanās un ārvalstu patērētāju noskaņojuma uzlabošanās, kā arī Latvijas uzņēmēju konkurētspējas palielināšanās un eksporta cenu pieaugums 2017. gada sākumā palīdzējis

būtiski kāpināt preču eksporta ienākumus. Nominālais preču eksports 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 10.1%. Ņemot vērā pieejamos mēnešu datus par eksporta vienības vērtības dinamiku, tas norāda uz pozitīvu devumu tautsaimniecības izaugsmē reālajā izteiksmē. Eksporta kāpums bija vērojams gandrīz visās preču grupās. Lielākais pozitīvais devums preču eksporta pieaugumā bija pārtikas produktiem, koksnei un tās izstrādājumiem, dzīvnieku izcelsmes produktiem, satiksmes līdzekļiem, ķīmiskās rūpniecības ražojumiem un parastā metāla izstrādājumiem.

2016. gada 4. ceturksnī un gadā kopumā, kā arī 2017. gada 1. ceturksnī turpinājās pakalpojumu eksporta ienākumu pieauguma tendence. To visbūtiskāk veicināja būvniecības pakalpojumi, īpaši Zviedrijā un Norvēģijā, kā arī Vācijā un Apvienotajā Karalistē, uzņēmumiem meklējot alternatīvas darbības iespējas ES fondu līdzekļu lēnās apguves apstākļos iekšzemē. Turpināja augt sniegto telesakaru un datorpakalpojumu devums, lai gan 2017. gada 1. ceturksnī izaugsmes temps bija lēnāks bāzes efekta dēļ. Vienlaikus ārvalstu viesu tēriņi Latvijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu turpināja samazināties gan 2016. gada 4. ceturksnī, gan 2017. gada sākumā. Pretēji tam iebraukušo viesu skaits Latvijā un uzturēšanās ilgums turpināja palielināties. Nedaudz auga arī apkalpoto viesu skaits no Krievijas (2016. gadā kopumā – par 2.5%). Lai gan transporta pakalpojumu eksports saruka, 2016. gadā kopumā to ar uzviju kompensēja telesakaru un datorpakalpojumu, kā arī būvniecības pakalpojumu pieaugums, tādējādi pakalpojumu eksporta ienākumi turpināja palielināties līdzīgā tempā kā iepriekšējā gadā (par 5.1%). Arī 2017. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija vērojams kāpums.

Saskaņā ar PTO apkopotajiem 2016. gada operatīvajiem datiem salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu augusi Latvijas preču, kā arī pakalpojumu eksporta daļa gan ES, gan pasaules importā. Tas ir pozitīvs pavērsiens, ņemot vērā, ka 2014. un 2015. gadā Latvijas daļa pasaules pakalpojumu tirgū (2015. gadā – arī preču tirgū) kritās. Arī Eurostat dati par Latvijas tirdzniecību ar ES valstīm liecina, ka Latvijas preču eksporta daļa ES tirgū turpina augt un konkurētspēja palielinās. Izmaksu konkurētspēja 2016. gadā nedaudz pasliktinājās, tomēr Latvijas uzņēmumu rentabilitāte saglabājās stabila un vairākās eksportējošās nozarēs pat pieauga.

4.4. Imports

2017. gada 1. ceturksnī ievērojami auga arī preču imports. Tā kāpums gan patēriņa, gan starppatēriņa un kapitālpreču grupās liecina par iekšzemes patēriņa nostiprināšanos un investīciju aktivizēšanos. Palielinājās uzņēmumu izejvielu pieprasījums eksportējamās un vietējā tirgū realizējamās produkcijas ražošanai. Importa vērtības pieaugumu daļēji noteica arī cenu, īpaši minerālproduktu un pārtikas cenu, ietekme. Nominālais preču imports salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 1. ceturksni palielinājās par 13.3%. Pēc AS "Air Baltic Corporation" plašsaziņas līdzekļos paustās informācijas, tāpat kā janvārī, arī martā lielu devumu preču importa pieaugumā gada skatījumā sniedza lidmašīnas *Bombardier CS300* iegāde. Līdz 2017. gada beigām nacionālās lidsabiedrības flotē būs astoņas šādas lidmašīnas, savukārt 2018. un 2019. gadā plānots saņemt vēl pa sešām lidmašīnām, tādējādi turpinot sniegt būtisku devumu preču importa pieaugumā arī turpmāk.

Arī nominālais pakalpojumu imports turpināja palielināties (4. ceturksnī – par 4.6%), īpaši telesakaru un datorpakalpojumu importa, kā arī iedzīvotāju tēriņu ārvalstīs ietekmē. Gadā kopumā pakalpojumu importa pieaugums bija 4.1% (mazāks nekā iepriekšējā gadā), veicinot pakalpojumu bilances uzlabošanos. Pakalpojumu importa kāpums turpinājās arī 2017. gada 1. ceturksnī. To veicināja būvniecības pakalpojumi un citi saimnieciskās darbības pakalpojumi, īpaši grāmatvedības un ar mārketingu saistītie pakalpojumi.

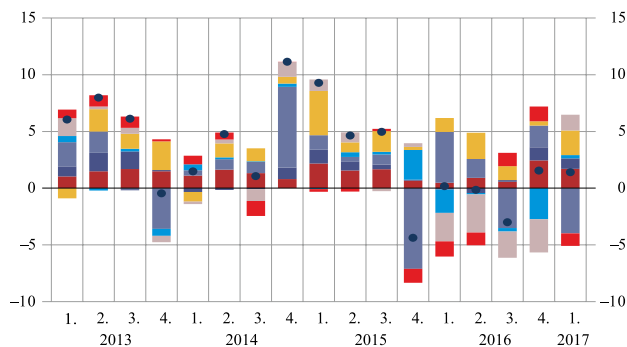
4.5. Valdības patēriņš

Budžeta izdevumi par precēm un pakalpojumiem 1. ceturksnī auguši prognozētajā tempā (salīdzinājumā ar 2016. gada 1. ceturksni – par 7.4%). To daļēji kompensēja izdevumu samazināšanās subsīdijām un dotācijām. Tādējādi valdības patēriņa prognoze 2017. gadam nav mainīta. Valdības patēriņa kāpums 2017. gadā gaidāms nedaudz lielāks nekā 2016. gadā, un jau 1. ceturksnī to veicināja likumā "Par valsts budžetu 2017. gadam" paredzētais darba samaksas palielinājums skolotājiem, policijas un tiesu darbiniekiem, kā arī minimālās algas pieaugums, ko papildināja stabils budžeta izdevumu kāpums par precēm un pakalpojumiem.

Jāatzīmē, ka atjaunojas valdības investīcijas, kas atspoguļojas kapitālo izdevumu datos: pēc iepriekšējā gada rekordzemā līmeņa 2017. gada 1. ceturksnī tās auga vairāk nekā par 40%. Tas norāda arī uz pakāpenisku ES fondu finansējuma pieejamības atjaunošanos. Pastāvot savstarpēji kompensējošai izdevumu pozīciju dinamikai, valdības kopējie izdevumi 1. ceturksnī pieauga vien nedaudz (par 1.4%). Nelielais izdevumu kāpums vienlaikus ar noturīgi augstu nodokļu ieņēmumu (galvenokārt PVN, IIN un akcīzes nodokļa ieņēmumu) kāpumu nozīmē, ka salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu valsts konsolidētā kopbudžeta bilance palielinājusies par 51.3 milj. eiro.

23. attēls

**VALSTS KONSOLIDĒTĀ KOPBUDŽETA
IZDEVUMU PĀRMAIŅU TEMPS UN
ATSEVIŠĶU POZĪCIJU IEGULDĪJUMS**
(salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Latvijas Bankas 2017. gada valdības budžeta bilances novērtējums saskaņā ar EKS 2010 metodoloģiju uzlabojies par 0.2 procentu punktiem (līdz deficītam 1.0% no IKP apmērā). Straujāks tautsaimniecības attīstības temps mijiedarbībā ar augstāku inflāciju un ēnu ekonomikas mazināšanos iezīmē labāku nodokļu ieņēmumu izpildi, nekā plānots, tādējādi budžeta ieņēmumu prognoze ir paaugstināta. Vienlaikus saglabājas ar ES fondu līdzekļu apguves tempu saistītais risks. Aktīvākas ES fondu līdzekļu izmantošanas rezultātā straujāks valdības investīciju kāpums pozitīvi ietekmētu tautsaimniecības izaugsmi kopumā, taču vienlaikus arī atspoguļotos lielākā budžeta deficītā.

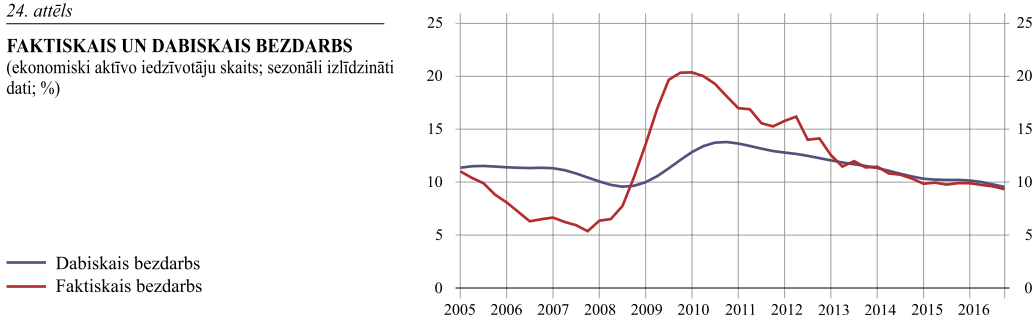
5. Darba tirgus

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Bezdarbs		
Pakāpenisks bezdarba samazinājums (tuvu dabiskajam līmenim).	– Bezdarbs samazinās atbilstoši prognozēm; – aug uzņēmēju skaits, kas norāda uz darbaspēka trūkumu.	Līdzšinējais vērtējums nav būtiski mainīts.
Atalgojums		
2017. gadā vidējais atalgojums pieaugs par 5.0%. Līdzīgs kāpuma temps saglabāsies arī vidējā termiņā.	– CSP koriģēja un paaugstināja 2016. gada vidējā atalgojuma datus; – atalgojuma kāpums privātajā sektorā nedaudz pārsniedz prognozēto.	2017. gadā vidējais atalgojums pieaugs par 6.0%. Vidējā termiņa prognoze nav būtiski mainīta.

Darba tirgus kļūst arvien labvēlīgāks darba ņēmējiem. Palielinoties tautsaimniecības attīstības tempam, bezdarba samazinājums nedaudz paātrinājies. Pašlaik bezdarba līmenis (2017. gada 1. ceturksnī – 9.4% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita) ir zemāks par Latvijas vēsturiski vidējo rādītāju, kā arī nedaudz zemāks par vidējo rādītāju eiro zonā. Latvijas Bankas dabiskā bezdarba novērtējums nav būtiski mainīts – cikliskā bezdarba komponente kopš 2013. gada saglabājas tuvu nullei. Gaidāms, ka arī turpmāk faktiskais un dabiskais bezdarbs pakāpeniski samazināsies. Tomēr pēdējās norises darba tirgū palielina iespējamību, ka faktiskais bezdarbs var sarukt nedaudz straujāk nekā dabiskais bezdarbs, bezdarba cikliskajai komponentei kļūstot negatīvai. Tas var likt uzņēmējiem nedaudz straujāk kāpināt atalgojumu.

24. attēls

FAKTISKAIS UN DABISKAIS BEZDARBS
(ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits; sezonāli izlīdzināti dati; %)

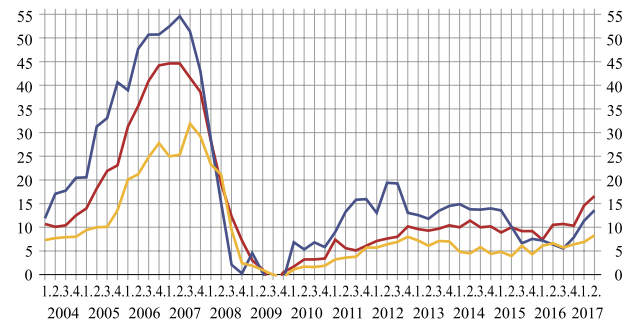
Uzņēmēju nodarbinātības gaidas pirmoreiz dažu pēdējo gadu laikā bija stabili pozitīvas. Pakalpojumu nozarēs darbaspēka pieprasījums pamazām auga arī iepriekš; 2016. gada vidū tas palielinājās arī apstrādes rūpniecībā un 2017. gada sākumā – būvniecībā (tas labi atbilst nozaru pievienotās vērtības un nodarbinātības datiem). Tomēr šoreiz nozīmīga brīvo darbaroku pārpalikuma nav (būtisks izņēmums ir Latgale). Augstā iedzīvotāju līdzdalība darba tirgū nosaka to, ka nodarbinātības līmenis pašlaik pārsniedz ES vidējo rādītāju. Iespējas kāpināt līdzdalības līmeni tālāk ir ierobežotas, jo tā pieaugumu iepriekšējos gados daļēji noteica vecumstrukturā pārmaiņas – islaicīgs efekts, kas jau pēc pāris gadiem sāks darboties pretējā virzienā. Tāpēc paredzams, ka tautsaimniecības attīstību balstīs produktivitātes kāpums, bet nodarbināto skaits būtiski nemainīsies.

To uzņēmēju īpatsvars, kuri uzskata darbaspēka trūkumu par būtisku uzņēmējdarbību kavējošu faktoru, 2017. gada 1. pusgadā pieaudzis. Tas joprojām nav vērtējams kā vispārējs darbaspēka trūkums, bet gan kā darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma spēju un/vai zināšanu neatbilstība atsevišķās nozarēs vienlaikus ar reģionālām disproporcijām. Turklāt būvniecībā un pakalpojumu nozarēs līdzīgs darbaspēka trūkuma vērtējums pēckrīzes periodā jau tika novērots. Savukārt apstrādes rūpniecībā šā rādītāja pieaugums var daļēji atspoguļot ļoti labu nozares sniegumu 2016. gadā. Jāatzīmē, ka darbaspēka trūkums vairāk vērojams tieši augsti kvalificēto darbinieku segmentā.

25. attēls

TO UZŅĒMĒJU ĪPATSVARS, KURI UZSKATA DARBASPĒKA TRŪKUMU PAR BŪTISKU UZŅĒMĒJDARBĪBU KAVĒJOŠU FAKTORU (%)

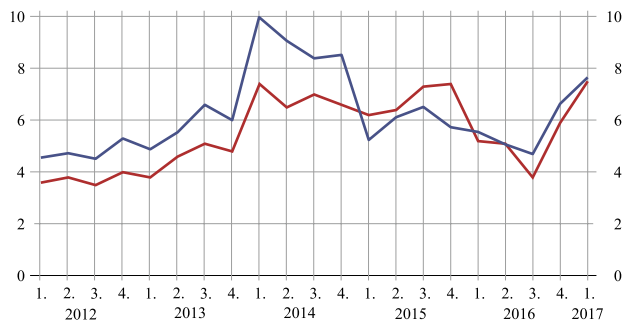
— Apstrādes rūpniecība
— Būvniecība
— Pakalpojumi

26. attēls

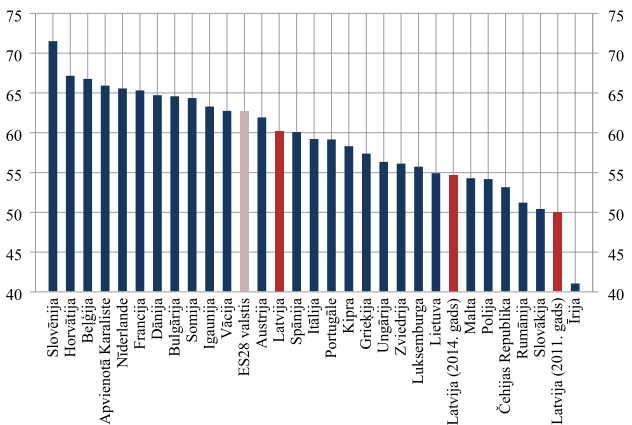
VIDĒJĀS MĒNEŠA BRUTO NOMINĀLĀS DARBA SAMAKSAS GADA PĀRMAIŅAS (%)

— CSP dati
— VID dati

27. attēls

DARBASPĒKA ATLĪDZĪBAS DAĻA PIEVIENOTAJĀ VĒRTĪBĀ ES VALSTĪS 2016. GADĀ (%)

CSP koriģēja 2016. gada vidējā atalgojuma datus (gada pieauguma temps – 5.0%), tos paaugstinot (Latvijas Bankas vērtējums par algu pieaugumu jau pirms korekcijas bija augstāks). 2017. gada sākumā algas pieaugums nedaudz paātrinājās. Iepriekšējo piecu gadu laikā atalgojums pieauga mazliet straujāk nekā darba ražīgums. Tādējādi nodarbināto atlīdzības īpatsvars pievienotajā vērtībā palielinājās no 50% līdz 60% un tuvojās ES vidējam rādītājam. Ja atalgojums turpinās augt straujāk nekā darba ražīgums, tas nākotnē varētu negatīvi ietekmēt uzņēmumu konkurētspēju.

6. Izmaksas un cenas

Līdzšinējais vērtējums	Notikumi kopš iepriekšējā ziņojuma	Jaunais vērtējums
Naftas cenas		
Tiek prognozēts, ka 2017. gadā vidējā cena būs 49.3 ASV dolāri par barelu, 2018. gadā – 52.6 ASV dolāri par barelu.	– 2017. gada pirmajos mēnešos Brent jēlnaftas cena svārstījās līmenī 50–55 ASV dolāri par barelu; – OPEC valstis kopumā ievēro 2016. gada novembra līgumu par naftas ieguves apjoma samazināšanu, naftas ieguvi samazinājusi arī Krievija; 25. maijā OPEC valstis vienojās pagarināt līguma termiņu; – ASV palielinājusi naftas ieguves apjomu un paudusi gatavību to kāpināt vēl vairāk.	Tiek prognozēts, ka 2017. gadā vidējā cena būs 51.1 ASV dolārs par barelu, 2018. gadā – 50.2 ASV dolāri par barelu, 2019. gadā – 49.8 ASV dolāri par barelu.
Pasaules pārtikas cenas		
2017. gadā prognozēts mērens pasaules pārtikas cenu pieaugums.	– 2017. gada sākumā pārtikas produktu cenas pasaulē turpināja augt. Turklāt īstermiņa faktoru dēļ reģionā palielinājās svaigo dārzeņu un zivju cenas; – 2017. gada pavasarī pasaulē samazinājās piena produktu, graudaugu, cukura un augu eļļu cenas, bet gaļas cenas mēreni pieauga.	Pārtikas mazumtirdzniecības cenu prognoze paaugstināta. To ietekmējusi gan pasaules pārtikas cenu prognoze, gan precizēts pasaules pārtikas cenu transmisijas novērtējums.
Iekšzemes darbaspēka izmaksas un inflācijas gaidas		
2017. gadā algas pieaugs par 5.0%. Inflācijas gaidas ir mērenas, atspoguļojot zemu inflāciju iepriekšējo četru gadu laikā.	– Darbaspēka izmaksas pieaug nedaudz straujāk, nekā prognozēts; – inflācijas gaidas 2017. gada sākumā aug un pavasarī – stabilizējas.	2017. gadā atalgojums pieaugs par 6.0%. Inflācijas gaidas saglabāsies 2017. gada pavasara līmenī.
Netiešie nodokļi un administratīvi regulējamās cenas		
Akcīzes nodokļa pieaugums atbilstoši apstiprinātajiem līmeņiem.	– SPRK vērtējumā gāzes pārvades sistēmas pakalpojumu sadārdzināšanas dēļ dabasgāzes tarifs varētu augt par 4% vai mazāk. Latvijas Banka prognozē, ka ietekme uz inflāciju varētu būt +0.1 procentu punkts.	Ņemts vērā iespējamais dabasgāzes tarifu pieaugums pēc gāzes tirgus liberalizācijas.

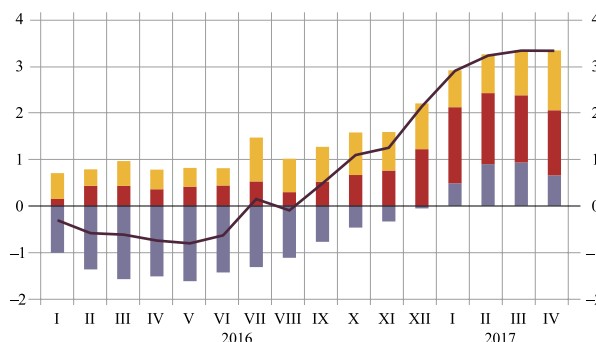
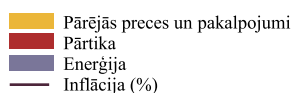
Pušgada laikā inflācija pieauga no nulles rādītāja līdz vairāk nekā 3% 2017. gada pirmajos mēnešos. Inflācijas kāpumu noteica enerģijas izmaksu palielināšanās un pārtikas produktu sadārdzinājums, galvenokārt atspoguļojot pasaules biržu tendences. Latvijas Bankas padome 23. martā paaugstināja inflācijas prognozi 2017. gadam no 1.6% uz 2.7%. Kopš tā laika pasaules naftas un pārtikas cenu prognozes netika būtiski mainītas. Tomēr straujāka iekšzemes ekonomiskā aktivitāte rada lielāku ietekmi uz pamatinflāciju, tāpēc 2017. gada inflācijas prognoze ir paaugstināta līdz 2.9%.

Maija sākumā *Brent* jēlnaftas cena saruka nedaudz zem 50 ASV dolāriem par barelu. Tas ir zemākais līmenis kopš 2016. gada novembra, kad OPEC vienojās samazināt naftas ieguves apjomu, lai kāpinātu naftas cenu. OPEC valstis kopumā ievēro līgumu, turklāt naftas ieguvi samazināja arī Krievija. Tomēr kopš marta vidus naftas tirgū dominē "lāči" (tirgus dalībnieku stratēģija nopelnīt, izmantojot akciju cenu pazemināšanos) un naftas cena, lai gan ar būtiskām svārstībām, tomēr samazinās. Ziņu fons ir atbilstošs – naftas produktu krājumi regulāri pārsniedz investoru prognozes, savukārt ASV paplašina naftas ieguvi un pauž gatavību to darīt arvien vairāk. OPEC 25. maijā notikušajā sanāksmē pieņēma lēmumu pagarināt naftas ieguves ierobežojumus vēl uz deviņiem mēnešiem. Tomēr naftas cenu

tas būtiski neietekmēja, jo tirgus dalībnieki, acīmredzot, gaidīja aktīvāku rīcību. Spriežot pēc naftas nākotnes darījumu cenām, investori pašlaik neparedz naftas cenu pieaugumu vidējā termiņā, un salīdzinājumā ar 2016. gada novembri 2017. gada 2. pusgadā tirgū tiek prognozēta nedaudz zemāka naftas cena. Tomēr faktiskā naftas cena 1. pusgadā būtiski pārsniedza tirgus 2016. gada novembra prognozi. Tādējādi 2017. gada vidējās naftas cenas vērtējums salīdzinājumā ar iepriekšējo vērtējumu nedaudz paaugstināts.

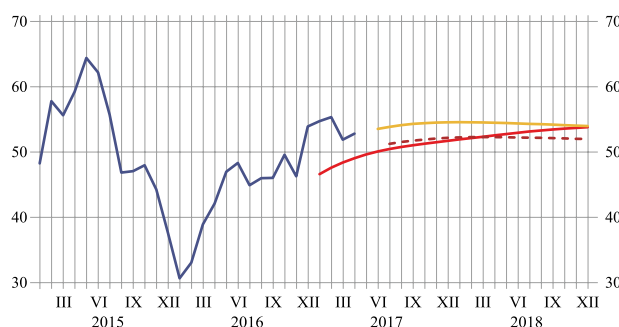
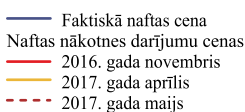
28. attēls

SPCI PĀRMAIŅAS KOMPONENTU DALĪJUMA
(procentu punktos)

29. attēls

BRENT JĒLNAFTAS CENAS PASAULES TIRGŪ
(ASV dolāros par barelu)

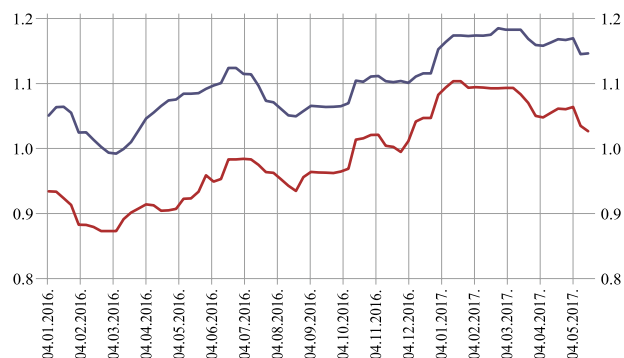
Degvielas cena kopš 2017. gada sākuma bijusi samērā stabila (95. markas benzīna cena par litru – 1.16–1.18 eiro, ar dažu nedēļu nobīdi atspoguļojot naftas cenu dinamiku pasaules biržās), savukārt maijā degvielas cena nedaudz samazinājās (līdz 1.14 eiro par litru). Dabaszāģes tarifs mājsaimniecībām janvārī nedaudz pieauga, atspoguļojot naftas produktu cenu kāpumu 2016. gadā. Apkures sezona noslēdzās ar nedaudz augstākiem siltumenerģijas tarifiem nekā iepriekšējā gadā. Dabaszāģes cenas korelācija ar iepriekšējo deviņu mēnešu vidējo naftas produktu cenu nozīmē, ka nākamajā apkures sezonā siltumenerģijas tarifs vidēji būs nedaudz augstāks, bet tarifu kāpums – mazāks, nekā varēja gaidīt pirms dažiem mēnešiem. Pēc divu gadu cenu samazināšanās perioda sabiedrībā var rasties nepareizs priekšstats, ka galvenais gāzes (un siltumenerģijas) cenu pieauguma iemesls ir gāzes tirgus liberalizācija. Tomēr SPRK vērtējumā gāzes pārvades sistēmas pakalpojumu sadārdzināšanas dēļ dabaszāģes tarifs varētu augt par 4% vai mazāk, un tas inflāciju palielinātu par 0.1 procentu punktu.

Pārtikas cenas Latvijas mazumtirdzniecības veikalos strauji pieauga gada sākumā, bet vēlāk stabilizējās. Šādu dinamiku noteica pārtikas produktu cenu pārmaiņas pasaules biržās. 2016. gada labības produktu raža bija rekordaugsta, un arī 2017. gadā tiek paredzēta gandrīz tikpat laba raža. Tādējādi saražotais labības produktu apjoms varētu pārsniegt patēriņu jau piekto gadu pēc kārtas, labības produktu krājumiem atrodies tuvu vēsturiski augstākajam līmenim. Augot piedāvājumam, līdz pusgada zemākajam līmenim pasaulē samazinājās piena produktu cenas (jāatzīmē, ka tieši piena produktu sadārdzinājumam salīdzinājumā ar visām pārējām pārtikas preču grupām bija vislielākā ietekme uz inflācijas pieaugumu Latvijā).

30. attēls

**DEGVIELAS VIDĒJĀ
MAZUMTIRDZNICĪBAS CENA**
(eiro)

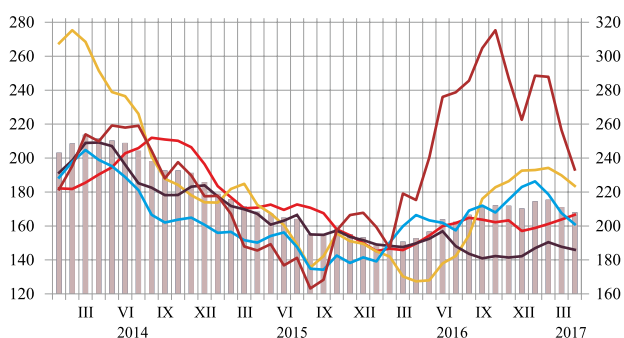
— 95. markas benzīns
— Dīzeļdegviela

31. attēls

PĀRTIKAS CENAS PASAULĒ
(indekss; 2002.–2004. gada vidējais rādītājs = 100)

■ Pārtikas cenu indekss
— Gaļa
— Piena produkti
— Labības produkti
— Eļļas un tauki
— Cukurs (labā ass)

Straujāka, nekā prognozēta, ekonomiskā aktivitāte valstī nozīmē, ka darbaspēka izmaksas 2017. gadā var augt mazliet straujāk, nekā gaidīts. Tādējādi varētu nedaudz pieaugt iekšzemes pieprasījuma ietekme uz inflāciju (tās nozīmīgs spiediens pašlaik nav jūtams) un 2017. gada vidējā inflācija varētu palielināties līdz 2.9%.

7. Secinājumi un prognozes

2016. gada beigās un 2017. gada sākumā Latvijas tautsaimniecības izaugsme paātrinājās un jau 2017. gada 1. ceturksnī sasniedza 4.0% (straujākais pieauguma temps pēdējos gados). Paātrinājumu noteica labāka situācija apstrādes rūpniecībā un enerģētikā, bet ar 2017. gada sākumu – arī būvniecībā, transportā un tirdzniecībā.

Virkne faktoru norāda, ka arī turpmāk saglabāsies noturīga izaugsme. Ārējā ekonomiskā vide pamazām uzlabojas. Par to liecina gan ārējās tirdzniecības partnervalstu labāki tautsaimniecības dati, gan tautsaimniecības dalībnieku noskaņojuma rādītāji. Arī Latvijas apstrādes rūpniecības un ārējās tirdzniecības dati liecina, ka ārējais pieprasījums palielinās. Papildus tam arvien spēcīgāk turpina atjaunoties kredītēšanas apjoms un darba tirgū vērojamas tālākas uzlabošanās pazīmes – mazinās bezdarbs un saglabājas noturīgs atalgojuma kāpums.

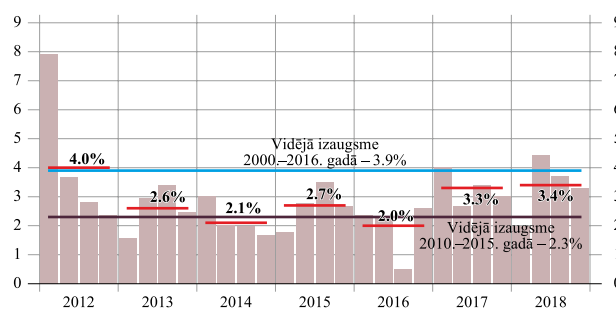
Pagaidām nav spēcīgu indikāciju tam, ka 2017. gada sākumā būtiski uzlabotos ES struktūrfondu līdzekļu pieejamība, kas īpaši svarīga būvniecības nozarei. Gaidāms, ka tas notiks vēlāk 2017. gada gaitā. Turpmāka ES struktūrfondu līdzekļu pieejamības palielināšanās pozitīvi ietekmēs būvniecību un ar to saistītās nozares, kā arī kopējo investīciju aktivitāti.

Ņemot vērā minētos faktorus, Latvijas Banka paaugstina IKP 2017. gada izaugsmes prognozi. Saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu neizlīdzinātiem datiem IKP 2017. gadā varētu palielināties par 3.3% (2017. gada 23. martā publicētā prognoze bija 3.0%), bet saskaņā ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem datiem – par 3.7% (iepriekšējā prognoze – 3.4%). 2018. gadā tiek prognozēts tālāks IKP kāpums (saskaņā gan ar sezonāli un ar kalendāro dienu skaitu izlīdzinātiem, gan neizlīdzinātiem datiem – 3.4%).

Ar izaugsmi saistītie riski vērtējami kā augšupvērsti. Lai gan ārējā vidē joprojām valda samērā augsta nenoteiktība un bažas par protekcionalisma politikas pieaugumu, tomēr spēcīgāka ārējās vides uzlabošanās, kā arī straujāks budžeta izdevumu pieaugums un plānotās nodokļu reformas īstenošana būtu tautsaimniecības izaugsmi pastiprinoši faktori.

32. attēls

IKP GADA PĀRMAIŅAS
(salīdzināmajās cenās; neizlīdzināti dati; %)

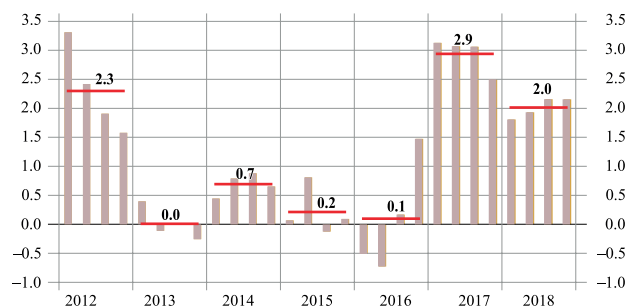

Naftas un arī pārtikas cenas pasaulē pašlaik nepalielinās. Tomēr ekonomiskās aktivitātes un tādējādi arī atalgojuma prognozes paaugstināšana nozīmē, ka iekšzemes pieprasījuma ietekme uz inflāciju (t.i., pamatinflāciju) varētu būt lielāka. Latvijas Bankas 2017. gada inflācijas prognoze pašlaik ir 2.9% (2017. gada 23. martā publicētā prognoze – 2.7%).

33. attēls

SPCI GADA PĀRMAIŅAS
(2017. un 2018. gads – Latvijas Bankas prognoze; %)

1. tabula

IKP UN INFLĀCIJAS PROGNOZES UN TO PĀRMAIŅAS
(procentu punktos)

	2017
IKP prognoze (neizlīdzināti dati; %)	3.3
IKP prognožu pārmaiņas	+0.3
t.sk. ārējo faktoru dēļ	+0.1
Galvenie faktori	+ ārējais pieprasījums
t.sk. iekšzemes faktoru dēļ	+0.2
Galvenie faktori	+ pozitīvāks redzējums par investīciju vidi
Inflācijas prognoze (%)	2.9
Inflācijas prognožu pārmaiņas	+0.2
t.sk. ārējo faktoru dēļ	-0.1
Galvenie faktori	+ pasaules pārtikas cenu neliels samazinājums
t.sk. iekšzemes faktoru dēļ	+0.3
Galvenie faktori	+ straujāka iekšzemes ekonomiskā aktivitāte; noturīgs algu kāpums

8. Scenāriju analīze

Nodokļu reformas priekšlikumu izvērtējums

2017. gada maijā Latvijas Republikas Ministru kabinets akceptēja Latvijas Republikas Finanšu ministrijas (tālāk tekstā – Finanšu ministrija) sadarbībā ar sociālajiem partneriem izstrādātās "Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.–2021. gadam". Nodokļu reformas diskusiju gaitā izteikti dažādi priekšlikumi, savu vērtējumu un priekšlikumus nodokļu pārmaiņām sniegušas arī Pasaules Banka un Latvijas Banka. Ņemot vērā šo priekšlikumu dažādo raksturu, to analīzei izmantoti Latvijas Bankas ekonomiskie modeļi, kas ļauj detalizēti izpētīt paredzamo ietekmi uz dažādiem tautsaimniecības rādītājiem.

Nodokļu reformas saturs

Latvijas Bankas izstrādātā "Nodokļu stratēģija 20/20" galvenokārt koncentrējās uz ekonomisko izaugsmi, veicinot uzņēmumu konkurētspēju un iedzīvotāju labklājību un mazinot ēnu ekonomiku. Tās ietvaros paredzēta nodokļu reforma iedzīvotāju un uzņēmumu ienākumu jomā un reversās PVN maksāšanas paplašināšana. Savukārt Finanšu ministrijas sagatavotās "Valsts nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.–2021. gadam" papildus iekļauj arī ienākumu nevienlīdzības mazināšanas jeb sociālā atbalsta pasākumus, kas rada papildu slogu budžeta deficītam un nepieciešamību to daļēji kompensēt, palielinot patēriņa nodokļus. Savukārt Pasaules Bankas sagatavotā ziņojuma "Latvijas nodokļu sistēmas izvērtējums" (*Latvia Tax Review*) galvenā motivācija bijusi ieņēmumu palielināšana valsts budžetā, paaugstinot nodokļu likmes un uzlabojot nodokļu iekasēšanas administrāciju, kā arī ienākumu nevienlīdzības mazināšana.

2. tabula

NODOKĻU REFORMAS PIEDĀVĀJUMI FINANŠU MINISTRIJAS, PASAULES BANKAS UN LATVIJAS BANKAS PRIEKŠLIKUMOS
(2018. gadā)

	Finanšu ministrija	Pasaules Banka	Latvijas Banka
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)			
<i>Nodokļa likme atalgojumam</i>	– 20%; – 23% sākot no 3 750 eiro/mēn.	– 19% līdz 360 eiro/mēn.; – 23% līdz 1 300 eiro/mēn.; – 33% sākot no 1 300 eiro/mēn.	20%
<i>Neapliekamais minimums un atbrīvojumi par apgādājamiem</i>	– Neapliekamais minimums: diferencētais 250–0 eiro/mēn. strādājošiem ar atalgojumu līdz 1 000 eiro/mēn.; 250 eiro/mēn. pensionāriem; – atbrīvojumi par apgādājamiem: 250 eiro/mēn.		
<i>Nodokļa likme pārējiem (kapitāla) ienākumiem</i>	20%	15%	20%

(2. tabulas turpinājums)

	Finanšu ministrija	Pasaules Banka	Latvijas Banka
Uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN)	<ul style="list-style-type: none"> – Ieviest 0% likmi reinvestētajai peļņai un 20% – sadalītajai peļņai; – pārejas periods 3 gadi IIN ietvaros; – atlaižu saglabāšana lielajiem investīciju projektiem un speciālajām ekonomiskajām zonām un brīvdostām; – atlaides ziedotājiem, neapliekot ar nodokli sadalīto peļņu līdz 10% no peļņas vai līdz 3% no sociālās apdrošināšanas iemaksām. 	<ul style="list-style-type: none"> – Atcelt atvieglojumus investīciju veicināšanai; – ierobežot zaudējumu pārnesi. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ieviest 0% likmi reinvestētajai peļņai un 20% – sadalītajai peļņai; – atcelt atvieglojumus.
Akcīzes nodoklis	<p>Palielināt likmes, t.sk.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – benzīnam – par 8%; – dīzeļdegvielai par – 11%; – sašķidrinātās naftas gāzei – par 12%; – cigaretēm – par 5%; – vīnam par – 18%; – alum par – 24%; – pārējiem alkoholiskiem produktiem un dzērieniem – par 15%. <p>Ar šiem pasākumiem panākt ieņēmumu kāpumu budžetā par 0.2% no IKP.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Palielināt likmes dažādām akcīzes precēm; – mainīt degvielas nodokļa piemērošanas kārtību (pamatojoties uz CO₂ izmešu apjomu); – nodrošināt efektīvāku nodokļa iekasēšanu. <p>Ar šiem pasākumiem panākt ieņēmumu kāpumu budžetā par 1% no IKP.</p>	
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	<ul style="list-style-type: none"> – Reversās PVN piemērošanas paplašināšana (sadzīves tehnikas tirdzniecība, būvmateriāli un metāla ražošanas nozare); – reģistrācijas sliekšņa samazināšana (līdz 40 tūkst. eiro); – darījumu atšifrēšanas sliekšņa samazināšana no 1 430 eiro līdz 150 eiro. 	<p>Atcelt samazināto PVN likmi apkurei (koksnes kurināmais un siltumenerģija) un izmitināšanas pakalpojumiem tūristu mītnēs.</p>	<p>Reversās PVN piemērošanas paplašināšana (visai tautsaimniecībai vai sākotnēji sadzīves tehnikas tirdzniecībai, būvmateriāliem un metālu ražošanas nozarei).</p>
Mikro-uzņēmumu nodoklis (MUN)	<p>MUN apgrozījuma sliekšņa samazināšana un MUN algu sliekšņa pārskatīšana (vēl tiek diskutēts).</p>	<p>MUN režīma pakāpeniska pārtraukšana; jaunuzņēmumu un dzīvesstila uzņēmumu atbalsta regulējuma ieviešana.</p>	
Citi pasākumi	<p>Minimālās algas celšana; sociālās apdrošināšanas iemaksu griestu celšana un diferencēšana, integrējot solidaritātes nodokli sociālās apdrošināšanas sistēmā; azartspēļu un izložu nodokļa celšana; IIN attaisnoto izdevumu ierobežošana; nodokļu administrēšanas efektivizēšana un ēnu ekonomikas apkarošana u.c. Papildu izdevumi ceļu uzturēšanai, sociālā budžeta maksājumiem, kompensācija pašvaldībām par IIN ieņēmumu kritumu u.c.</p>	<p>Ēnu ekonomikas apkarošana (neuzrādītās algas); PVN nodokļu plaisas samazināšana (mazinot nesāņemto nodokļu apjomu); NĪN bāzes sakārtošana.</p>	

Fiskālā ietekme

Latvijas Bankas "Nodokļu stratēģijas 20/20" priekšlikumi veido nodokļu reformas kodolu ar samērā nelielu negatīvo fiskālo ietekmi 2018. gadā. Savukārt, padarot mazāk stingrus pārejas noteikumus UIN reformai un paplašinot piedāvājumu ar sociālā atbalsta pasākumiem, Finanšu ministrijas priekšlikumu negatīvā fiskālā ietekme palielinās. Turklāt Latvijas Bankas vērtējumā pārāk gausa reversās PVN maksāšanas kārtības paplašināšana Finanšu ministrijas piedāvājumā varētu kavēt ieņēmumu kāpumu. Arī tautsaimniecības aktivitātes pieauguma atgriezeniskā saite varētu būt nedaudz pārvērtēta, ņemot vērā akcīzes nodokļa palielināšanas negatīvo ietekmi uz tautsaimniecību. Tādējādi "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.–2021. gadam" fiskālie riski varētu būt nedaudz lejupvērsti.

Savukārt Pasaules Bankas priekšlikumi ir fiskāli pozitīvi jau pirmajā reformas gadā, kas atbilst izvirzītajam uzdevumam. Tajos lielākais devums veidojas no akcīzes nodokļa pārmaiņām un ēnu ekonomikas mazināšanas. Vienlaikus jānorāda, ka iegūtais rezultāts balstās uz pārlieku optimistiskiem pieņēmumiem par pārrobežu (nelegālās) tirdzniecības izplatību un efektīvu nodokļu iekasēšanu (t.i., Pasaules Banka pieņem, ka Latvija spēs nodrošināt strauju kontrabandas apjoma mazināšanos, neraugoties uz akcīzes nodokļa likmju pieaugumu), kā arī degvielas nodokļu saskaņošanu Baltijas valstīs. Tādējādi, īstenojot Pasaules Bankas priekšlikumus, nodokļu ieņēmumu kāpums, visticamāk, gaidāms zemāks par lēsto.

3. tabula

FINANŠU MINISTRIJAS, PASAULES BANKAS UN LATVIJAS BANKAS PRIEKŠLIKUMU IETEKME UZ VALSTS BUDŽETU 2018. GADĀ

(% no IKP; atbilstošo institūciju vērtējums)

	Finanšu ministrijas priekšlikumi	Pasaules Bankas priekšlikumi	Latvijas Bankas priekšlikumi
KOPĀ	-0.7	3.1	-0.3
IIN	-0.6	0.4	-0.3
Atalgojuma likme	-0.3	0.3	-0.3
Neapliekamais minimums un atbrīvojumi par apgādājamiem	-0.4		
Likmju izlīdzināšana	0.1	0.1	(priekšlikumu efekts gaidāms 2019. gadā)
UIN	-0.7	0.7	-0.3
Akcīzes nodoklis	0.2	1.0	
PVN	0.3	0.1	0.2
Reversās PVN piemērošanas paplašināšana	0.2		0.2
Citi PVN pasākumi	0.1		
MUN		0.2	
Citi pasākumi (neto)	0.1	0.7	

Makroekonomiskā ietekme

Vērtējot nodokļu reformas priekšlikumu ietekmi uz tautsaimniecību vidējā termiņā, scenāriju ietvaros norādīta Latvijas Bankas priekšlikumu ietekme saskaņā ar "Nodokļu stratēģijas 20/20" aprēķiniem un papildus modelēts novērtējums "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņēm 2018.–2021. gadam", izmantojot Latvijas Bankas rīcībā esošos makroekonomiskos modeļus. Pirmo reizi novērtēta arī Pasaules Bankas priekšlikumu ietekme uz ekonomisko izaugsmi, jo Pasaules Bankas izstrādātajā "Latvijas nodokļu sistēmas izvērtējumā" tā netiek aplūkota.

Atbilstoši Finanšu ministrijas un Latvijas Bankas priekšlikumiem darbaspēka nodokļu reformas jomā to ietekmē aug mājsaimniecību rīcībā esošie reālie ienākumi un tēriņi. Augstāks privātais patēriņš vienlaikus palielina investīciju un importa pieprasījumu. Lai apmierinātu preču un pakalpojumu pieprasījumu, nepieciešams lielāks darbinieku skaits, un tas nozīmē ne vien nodarbinātības kāpumu, bet arī augšupvērstu spiedienu uz algām un cenām. Savukārt, īstenojot reformu uzņēmumu ienākuma nodokļa jomā, t.i., neapliekot ar nodokli peļņu, kas ieguldīta attīstībā, uzlabojas uzņēmumu finanšu rādītāji. Tādējādi palielinās kapitāla piesaistes iespējas, vienlaikus mazinoties tā izmaksām (ar labākiem finanšu rādītājiem un patiesās finanšu situācijas atspoguļošanu, izejot no ēnu ekonomikas, uzņēmumiem ir iespējams piesaistīt kapitālu ar izdevīgākiem nosacījumiem). Tādējādi abi nodokļu reformas priekšlikumi – UIN un IIN pārmaiņas – pozitīvi ietekmē ekonomisko izaugsmi un nodarbinātību, vienlaikus ietekmējot algu kāpumu un cenu līmeni. Savukārt "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.–2021. gadam" ietvaros piedāvātie kompensējošie pasākumi, piemēram, akcīzes nodokļa kāpums, palielina ražošanas izmaksas un tādējādi samazina nodarbinātību un ekonomisko izaugsmi (kumulatīvi 2020. gadā – –0.4%), kā arī palielina cenu līmeni. Tāpēc "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.–2021. gadam" scenāriju analīze norāda uz joprojām pozitīvu, bet potenciāli pārvērtētu makroekonomisko ietekmi 2020. gadā.

Savukārt Pasaules Bankas piedāvātās pārmaiņas UIN jomā, atceļot nozīmīgākos nodokļu atbrīvojumus, paaugstina nodokļa efektīvo likmi, tādējādi palielinot kapitāla izmaksas par 0.25%. Līdz ar augstāku darbaspēka atalgojuma nodokļa likmi, nosakot samērā zemu progresīvā IIN sliekšni (33%, sākot no 1 300 eiro/mēn.), un akcīzes nodokļa kāpumu ekonomiskā izaugsme kopumā tiktu būtiski kavēta.

4. tabula

**GALVENO MAKROEKONOMISKO RĀDĪTĀJU PĀRMAIŅAS 2020. GADĀ FINANŠU
MINISTRIJAS, PASAULES BANKAS UN LATVIJAS BANKAS PRIEKŠLIKUMIEM;
LATVIJAS BANKAS VĒRTĒJUMS**

(kumulatīvi 2020. gadā; % pret bāzes scenāriju)

	Finanšu ministrijas priekšlikumi	Pasaules Bankas priekšlikumi	Latvijas Bankas priekšlikumi
Ietekme uz reālo IKP	2.2	-1.2	2.4
Ietekme uz inflāciju	0.8	0.3	0.2
Ietekme uz nodarbinātību	0.8	-1.0	1.2
Ietekme uz patēriņu	1.4	-2.4	0.8

Secinājumi

Scenāriju analīze rāda, ka Pasaules Bankas piedāvājuma pozitīvā fiskālā ietekme ir pārvērtēta. To nosaka gan pārlietu optimistiskais skatījums uz iespējam strauji mazināt izvairīšanos no nodokļu samaksas, gan priekšlikumu krasi negatīvā ietekme uz tautsaimniecības rādītājiem, kas netiek ņemta vērā, aprēķinot fiskālo guvumu.

Savukārt, ņemot vērā kompensējošo pasākumu negatīvo atgriezenisko saiti uz tautsaimniecības rādītājiem, arī "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.–2021. gadam" makroekonomiskā ietekme varētu būt pārvērtēta, tomēr tā joprojām ir pozitīva un tajā ietvertu priekšlikumu kopējais efekts ir daudz labvēlīgāks tautsaimniecības attīstībai nekā Pasaules Bankas piedāvājums. Tomēr būtu apsverama sociālā bloka priekšlikumu pakāpeniskāka ieviešana, kas mazinātu gan fiskālo spriedzi, gan nepieciešamību pēc tādiem kompensējošiem pasākumiem kā akcīzes nodokļa celšana, kam ir nozīmīga negatīvā ietekme uz tautsaimniecības izaugsmi.

Savukārt "Nodokļu stratēģijas 20/20" priekšlikumi veido mazāku ieņēmumu kritumu budžetā nekā "Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.–2021. gadam" priekšlikumi, sniedzot potenciāli labākus makroekonomiskos rādītājus.

Scenāriju simulācijām izmantotie modeļi

Scenāriju ietekme galvenokārt modelēta, izmantojot vispārējā līdzsvara aprēķina (CGE) modeli, kas ietver 32 nozares, 55 preču grupas un septiņas galapatērētāju kategorijas. No fiskālās puses tas ietver piecus valdības izdevumu veidus un piecus ieņēmumu avotus, t.sk. četrus nozīmīgākos nodokļus – IIN, VSAOI, PVN un akcīzes nodokli. Analizēta arī ēnu ekonomika, kuras lielums atkarīgs no nodokļu likmju līmeņa un ekonomiskās darbības. Šie modeļa aspekti ļauj izteikt visaptverošus padziļinātus secinājumus par vairāku fiskālo pasākumu ietekmi gan uz Latvijas tautsaimniecību kopumā, gan uz atsevišķām tās nozarēm. Plašāku informāciju sk. Beņkovskis, Konstantīns, Goluzins, Eduards, Tkačevs, Oļegs. *Vispārējā līdzsvara aprēķina modelis ar fiskālā sektora datiem: Latvijas tautsaimniecības novērtējums*. Rīga: Latvijas Banka, 2016. Pētījums 1/2016.

Savukārt UIN pārmaiņu ietekme modelēta, izmantojot novērtēto Latvijas dinamisko stohastisko vispārējā līdzsvara (DSGE) modeli ar finanšu frikcijām un modelī ietverot bezdarba parametru. Plašāku informāciju sk. Bušs, Ginters. *Darbvietu meklēšanas un atbilstības frikcijas un darba tirgus dinamika Latvijā*. Rīga: Latvijas Banka, 2015. Pētījums 4/2015.

Statistiskā informācija: tabulu saraksts

1.	Monetārie rādītāji un procentu likmes	48
2.ab	Reālā sektora rādītāji un cenas	49
3.	Latvijas Bankas monetārie rādītāji	50
4.	Eiro zonas monetārie rādītāji un to sastāvdaļas: Latvijas devums	51
5.	Galvenās ECB procentu likmes	52
6.	Latvijas Bankas aktīvi un pasīvi	53
7.	MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilance	55
8.	MFI konsolidētā bilance	56
9.ab	MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilance	57
10.	MFI (izņemot Latvijas Banku) naudas pārskats	60
11.ab	MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju aktīvi un ārzemju pasīvi	61
12.	MFI (izņemot Latvijas Banku) atsevišķas mēneša bilances pārskata pozīcijas valstu grupu dalījumā	62
13.	Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu termiņstruktūra	63
14.a	Finanšu iestāžu noguldījumi	64
14.b	Nefinanšu sabiedrību noguldījumi	66
14.c	Mājsaimniecību noguldījumi	67
14.d	Valdības un nerezidentu noguldījumi	67
15.	Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu termiņstruktūra	68
16.a	Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegtie kredīti	69
16.b	Mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	70
16.c	Valdībai un nerezidentiem izsniegtie kredīti	70
17.ab	Finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikumi tautsaimniecībā	71
18.	Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu veidi	72
19.a	Neakciju vērtspapīru turējumi	73
19.b	Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	73
20.a	Rezidentu noguldījumu valūtu dalījums	74
20.b	Nerezidentu noguldījumu valūtu dalījums	74
20.c	Rezidentiem izsniegto kredītu valūtu dalījums	75
20.d	Nerezidentiem izsniegto kredītu valūtu dalījums	75
20.e	Rezidentu neakciju vērtspapīru turējumu valūtu dalījums	76
20.f	Nerezidentu neakciju vērtspapīru turējumu valūtu dalījums	76
20.g	MFI emitēto parāda vērtspapīru valūtu dalījums	77
21.a	Vidējās svērtās procentu likmes MFI darījumos ar rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām eiro	77
21.b	Vidējās svērtās procentu likmes MFI darījumos ar rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām ASV dolāros	81
21.c	Vidējās svērtās procentu likmes MFI kredītiem rezidentu nefinanšu sabiedrībām (jaunajiem darījumiem)	85
22.	Starpbanku tirgos izsniegtie kredīti	86
23.	Kredītu procentu likmes iekšzemes starpbanku tirgū	87
24.	Galvenie ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas darījumi veidu, dalībnieku un valūtu dalījumā	87
25.	Ārvalstu valūtu pirkšana un pārdošana bezskaidrā naudā	88
26.	ECB publicētie eiro atsauces kursi	88

27.	Vidējie svērtie ārvalstu valūtu (izņemot bezskaidrās naudas norēķinus) maiņas kursi	89
28.	Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru struktūra	90
29.	Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā tirgus darījumu rezultāti	91
30.	IKP dinamika	91
31.	Strādājošo mēneša vidējās darba samaksas un bezdarba līmeņa pārmaiņas	91
32.	Latvijas ārējās tirdzniecības bilance	92
33.	Svarīgākās preces Latvijas eksportā	92
34.	Svarīgākās preces Latvijas importā	93
35.	Partnervalstis Latvijas ārējā tirdzniecībā	94
36.	Rezidentu nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību norēķinu karšu kredīti, atjaunojamie kredīti un pārsnieguma kredīti	94
37.a	Kredīti rezidentu nefinanšu sabiedrībām atlikušā termiņa un procentu likmes pārskatīšanas perioda dalījumā	95
37.b	Kredīti rezidentu mājsaimniecībām atlikušā termiņa un procentu likmes pārskatīšanas perioda dalījumā	95
38.	Jauno darījumu un pārskatīto kredītu apjomi MFI darījumos ar rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām eiro	96
39.	Latvijas maksājumu bilance	97

1. MONETĀRIE RĀDĪTĀJI UN PROCENTU LIKMES

	2016												2017					
	1. cet.			2. cet.			3. cet.			4. cet.			1. cet.					
Noguldījumi uz nakti ¹ (Latvijas devums eiro zonas M1)	7.4			12.7			16.5			11.1			7.4			8.2		
Latvijas devums eiro zonas M2 ¹	7.0			9.9			12.0			9.3			7.0			6.0		
Latvijas devums eiro zonas M3 ¹	6.9			9.5			11.6			9.0			6.9			6.1		
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām ¹	3.0			-0.6			1.4			2.0			3.0			2.8		
Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi ¹	7.7			10.9			12.4			9.7			7.7			4.7		
Ilgtermiņa procentu likme konverģences novērtēšanai ²	0.53			0.88			0.53			0.17			0.55			0.94		
3 mēnešu EURIBOR ³	-0.264			-0.187			-0.258			-0.298			-0.312			-0.328		
Valdības obligāciju vidējā svērtā peļņas likme	0.3 ⁴			0.3 ⁴			0.4 ⁴			0.1 ⁴			-0.04 ⁵			0.2 ⁴		
OMXR ³	656.4			612.9			629.5			655.5			726.3			753.0		

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Noguldījumi uz nakti ¹ (Latvijas devums eiro zonas M1)	13.3	14.7	12.7	14.6	14.4	16.5	13.1	13.4	11.1	11.9	9.5	7.4	6.4	6.3	8.2
Latvijas devums eiro zonas M2 ¹	9.7	10.7	9.9	11.0	10.9	12.0	10.1	10.7	9.3	9.5	8.5	7.0	5.9	5.0	6.0
Latvijas devums eiro zonas M3 ¹	9.7	10.4	9.5	10.5	10.5	11.6	9.7	10.3	9.0	9.3	8.3	6.9	6.1	4.9	6.1
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām ¹	-2.3	-1.9	-0.6	0.1	0.9	1.4	1.8	1.7	2.0	1.8	2.3	3.0	3.8	3.8	2.8
Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi ¹	10.3	11.9	10.9	11.7	12.5	12.4	9.7	10.3	9.7	9.5	8.1	7.7	6.0	4.7	4.7
Ilgtermiņa procentu likme konverģences novērtēšanai ²	1.05	0.88	0.71	0.61	0.51	0.48	0.30	0.12	0.10	0.19	0.56	0.90	0.89	0.99	0.94
3 mēnešu EURIBOR ³	-0.146	-0.185	-0.230	-0.249	-0.257	-0.268	-0.294	-0.298	-0.302	-0.309	-0.313	-0.316	-0.325	-0.329	-0.329
Valdības obligāciju vidējā svērtā peļņas likme	-	0.1 ⁵	0.3 ⁴	0.1 ⁵	0.4 ⁴	0.04 ⁵	-	0.005 ⁵	0.1 ⁴	-0.1 ⁵	-	-0.02 ⁵	-0.03 ⁵	-	0.2 ⁴
OMXR ³	598.0	615.7	624.3	621.5	633.4	634.1	633.6	638.3	694.4	717.2	725.3	736.2	742.6	745.8	769.3

¹ Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%).

² Valdības 10 gadu obligāciju vidējā vērtspapīru otrreizējā tirgus peļņas likme.

³ Vidējji periodā.

⁴ Valdības 5 gadu obligāciju vidējā svērtā vērtspapīru sākotnējā tirgus peļņas likme.

⁵ Valdības 3 gadu obligāciju vidējā svērtā vērtspapīru sākotnējā tirgus peļņas likme.

2.a REĀLĀ SEKTORA RĀDĪTĀJI UN CENAS

	2016				2017	
		1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.	1. cet.
Apstrādes rūpniecības produkcija^{1,2}						
Apjoma pārmaiņas ³ (salīdzināmās cenās; pēc darbadienu skaita izlīdzināti dati; %)	5.0	2.0	4.6	3.7	9.3	6.7
Ostās saņemtās un no tām nosūtītās kravas						
Apgrozījums (tūkst. t)	63 116	17 013	14 743	14 168	17 192	18 491
Apjoma pārmaiņas ³ (%)	-9.3	-14.1	-16.3	-7.3	2.0	8.7
Mazumtirdzniecības apgrozījums^{1,2,3}						
Apgrozījums (faktiskajās cenās; milj. eiro)	6 706.4	1 487.2	1 685.8	1 757.6	1 775.8	1 596.1
Apjoma pārmaiņas ³ (salīdzināmās cenās; %)	2.5	2.5	2.6	1.5	2.6	2.0
Reģistrētais bezdarba līmenis (%)	8.4	9.1	8.3	7.9	8.4	8.3
Ražotāju cenu pārmaiņas ¹ (salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)	-2.4	-1.0	-0.8	0.4	0.2	1.4
Patēriņa cenu inflācija (SPCI)						
Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	0.1	-0.5	-0.7	0.2	1.5	3.1
Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%)	x	-0.6	1.5	-0.3	0.9	1.0
Konsolidētā kopbudžeta finansiālā balance						
Pārpalikums vai deficīts (milj. eiro)	-101.7	48.4	137.8	117.4	-405.3	99.8
Attiecība pret iekšzemes kopproduktu (%)	0.4	0.9	2.2	1.8	6.0	1.7

¹ Dati aprēķināti saskaņā ar Saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā (NACE 2. red.).

² Dati precizēti.

³ Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

⁴ Neietverot automobiļu un motociklu tirdzniecības apgrozījumu.

2.b REĀLĀ SEKTORA RĀDĪTĀJI UN CENAS

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Apstrādes rūpniecības produkcija ^{1,2}															
Apjoma pārmaiņas ³ (salīdzināmās cenās; pēc darbadienu skaita izlīdzināti dati; %)	-2.4	4.3	3.8	0.3	5.4	8.2	3.3	2.4	5.6	7.3	9.1	11.6	7.8	4.9	7.4
Ostās saņemtās un no tām nosūtītās kravas															
Aproziņums (tūkst. t)	5 688	5 625	5 700	5 194	5 202	4 347	4 880	4 468	4 820	5 769	5 257	6 166	6 449	5 503	6 538
Apjoma pārmaiņas ³ (%)	-14.5	-9.1	-18.2	-19.5	-7.3	-21.5	-3.2	-11.0	-7.8	1.1	-4.7	9.3	13.4	-2.2	14.7
Mazumtirdzniecības aproziņums ^{1,2,3}															
Aproziņums (faktiskajās cenās; milj. eiro)	489.8	473.7	523.7	544.0	569.1	572.8	594.6	599.1	563.9	574.5	552.0	649.2	530.8	498.6	566.7
Apjoma pārmaiņas ³ (salīdzināmās cenās; %)	3.4	3.1	1.2	2.1	3.9	1.9	2.0	1.4	1.1	0.5	5.1	2.4	3.7	0.9	1.5
Rēģistrētais bezdarba līmenis (%)	9.1	9.2	9.1	8.8	8.4	8.3	8.3	8.1	7.9	7.9	8.0	8.4	8.5	8.4	8.3
Razotāju cenu pārmaiņas ¹ (salīdzināmā ar iepriekšējo periodu; %)	-0.2	-0.9	-0.5	-0.1	-0.2	0.2	-0.1	0.6	0.3	-0.4	0.3	0.4	0.7	0.4	0.1
Patēriņa cenu inflācija (SPCI)															
Salīdzināmā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	-0.3	-0.6	-0.6	-0.7	-0.8	-0.6	0.1	-0.1	0.5	1.1	1.2	2.1	2.9	3.2	3.3
Salīdzināmā ar iepriekšējo mēnesi (%)	-0.7	0.1	0.8	0.4	0.7	0.1	-0.3	-0.7	0.4	0.6	0.1	0.6	0.1	0.4	0.9
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (kopējais SPCI, neietverot enerģijas un neapstrādātās pārtikas cenu pārmaiņas; %)	0.7	0.8	1.1	1.0	1.2	1.0	1.7	1.2	1.4	1.7	1.8	2.2	2.4	2.3	2.6
Konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums vai deficīts (milj. eiro)	107.1	41.8	-100.5	-9.1	149.3	-2.4	21.4	42.0	54.0	-67.5	-95.8	-242.0	121.8	11.0	-33.0

¹ Dati aprēķināti saskaņā ar Saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā (NACE 2. red.).

² Dati precizēti.

³ Pārmaiņas salīdzināmā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

⁴ Neietverot automobiļu un motociklu tirdzniecības aproziņumu.

3. LATVIJAS BANKAS MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Latvijas devums eiro zonas naudas bāzē	8 079.6	8 249.6	7 678.8	7 924.0	7 868.5	7 251.1	7 887.5	7 810.6	8 122.5	8 446.8	8 507.6	8 453.7	8 109.5	8 201.1	8 020.7
Skaidrā nauda apgrozībā	4 103.3	4 104.6	4 132.8	4 142.2	4 156.3	4 191.1	4 231.2	4 217.5	4 229.7	4 250.2	4 256.3	4 262.6	4 199.3	4 206.7	4 217.5
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)	3 976.3	4 145.0	3 546.0	3 781.8	3 712.2	3 060.0	3 656.3	3 593.1	3 892.8	4 196.6	4 251.3	4 191.1	3 910.2	3 994.4	3 803.2
Noguldījumu iespēja un pārējās ar monetārās politikas operācijām saistītās saistības	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kredīti	4 155.2	4 776.3	5 062.1	5 337.6	5 615.2	5 882.5	6 144.2	6 308.0	6 388.7	6 647.3	6 839.0	6 944.3	7 059.7	6 741.2	7 011.0
Eiropa zonas MFI	739.3	741.3	629.4	663.8	687.8	679.0	694.7	690.8	528.2	572.6	607.0	548.0	520.8	530.2	523.2
Eiropa zonas valdības sektoram	1 312.1	1 724.7	1 973.3	1 981.2	2 015.0	2 063.7	2 092.8	2 124.2	2 270.1	2 289.9	2 254.1	2 270.5	2 242.4	1 698.1	1 746.0
Citiem eiropa zonas rezidentiem	2 103.8	2 310.3	2 459.4	2 692.6	2 912.4	3 139.8	3 356.7	3 493.0	3 590.4	3 784.8	3 977.9	4 125.8	4 296.5	4 512.9	4 741.8
Ārējie aktīvi ārpus eiropa zonas	3 451.3	3 494.5	3 246.5	3 294.3	3 350.0	3 344.4	3 123.9	3 119.8	3 475.1	3 496.3	3 540.3	3 470.9	3 416.7	3 540.9	3 459.5
Ārzemju saistības ārpus eiropa zonas	1.8	3.8	9.8	4.6	1.1	9.7	1.4	3.3	3.9	3.8	1.1	17.9	6.6	1.1	9.1

4.

EIRO ZONAS MONETĀRIE RĀDĪTĀJI UN TO SASTĀVDAĻAS: LATVIJAS DEVUMS

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Monetārie rādītāji: Latvijas devums															
M3	11 427.3	11 723.7	11 636.9	11 814.5	11 796.5	11 932.1	11 863.7	11 973.3	11 989.1	12 030.9	12 234.1	12 375.6	12 128.2	12 303.5	12 345.9
Repo darījumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	53.6	44.4	28.8	14.7	18.8	12.5	22.9	31.5	42.0	35.4	36.6	67.8	80.2	40.9	46.5
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	1 228.0	1 238.3	1 320.9	1 304.1	1 229.2	1 219.6	1 233.7	1 231.7	1 237.9	1 245.8	1 303.4	1 285.2	1 225.7	1 153.5	1 143.0
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	801.9	826.4	790.1	801.5	802.8	809.2	813.7	820.3	830.1	842.0	855.7	864.1	884.7	893.1	881.2
Noguldījumi uz nakti	9 343.8	9 614.6	9 497.2	9 694.1	9 745.7	9 890.7	9 793.4	9 889.8	9 879.1	9 907.6	10 038.5	10 158.5	9 937.6	10 216.0	10 275.3
Monetāro rādītāju sastāvdaļas un ilgāka termiņa finanšu saistības: Latvijas devums															
Centrālās valdības noguldījumi	459.4	537.9	508.1	469.7	919.5	897.4	662.5	735.5	826.1	1 263.3	1 206.0	1 042.7	1 105.3	1 096.9	925.2
Ilgāka termiņa finanšu saistības	4 381.2	4 405.0	4 164.8	4 126.3	3 766.4	3 865.7	3 923.7	3 961.9	3 994.7	3 973.8	3 888.9	3 924.7	3 897.7	3 921.4	3 846.4
Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	428.2	422.2	408.2	411.2	411.0	410.3	411.9	405.9	405.3	406.9	368.6	365.6	321.0	320.2	317.2
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	4.8	4.8	4.9	4.9	5.0	4.8	4.7	4.6	4.5	4.3	4.5	4.5	4.4	8.4	8.3
Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	46.8	32.8	30.8	34.8	35.6	37.7	37.9	38.5	38.9	39.5	40.2	95.3	110.2	111.0	111.5
Kapitāls un rezerves	3 901.3	3 945.2	3 720.9	3 675.3	3 314.8	3 413.0	3 469.2	3 512.9	3 546.0	3 523.0	3 475.6	3 459.3	3 462.1	3 481.8	3 409.4
Kredīti eiro zonas rezidentiem	16 410.4	16 770.0	17 177.9	17 306.8	17 441.3	17 751.9	17 642.7	17 660.9	17 893.8	17 950.4	18 010.2	18 049.1	17 994.9	17 193.1	17 313.0
Kredīts valdībai	2 779.0	3 091.3	3 397.5	3 408.7	3 386.5	3 606.1	3 472.5	3 460.0	3 691.8	3 765.4	3 762.1	3 786.2	3 719.7	2 919.1	3 009.5
Kredīts pārējiem eiro zonas rezidentiem	13 631.5	13 678.7	13 780.5	13 898.2	14 054.8	14 145.8	14 170.1	14 200.8	14 202.0	14 185.1	14 248.1	14 262.8	14 275.2	14 274.0	14 303.5
Aizdevumi	12 846.6	12 869.9	12 992.6	13 112.7	13 271.2	13 357.0	13 388.1	13 425.4	13 443.3	13 423.4	13 483.9	13 481.9	13 489.9	13 482.8	13 527.1
Trie ārējie aktīvi ārpus eiro zonas	-1 549.9	-1 253.2	-1 228.7	-1 358.2	-1 289.4	-1 172.1	-1 704.7	-1 454.4	-1 134.0	-1 125.5	-1 195.2	-895.3	-929.3	-383.9	-595.6

5. GALVENĀS ECB PROCENTU LIKMES

(% gadā)

Spēkā stāšanās datums (dd.mm.gggg.)	Noguldījumu iespējas procentu likme	Galvenās refinansēšanas operācijas		Aizdevumu iespējas uz nakti procentu likme
		Fiksētas procentu likmes izsoles	Mainīgas procentu likmes izsoles	
		Fiksētā procentu likme	Minimālā pieteikuma procentu likme	
01.01.1999.	2.00	3.00	–	4.50
04.01.1999.	2.75	3.00	–	3.25
22.01.1999.	2.00	3.00	–	4.50
09.04.1999.	1.50	2.50	–	3.50
05.11.1999.	2.00	3.00	–	4.00
04.02.2000.	2.25	3.25	–	4.25
17.03.2000.	2.50	3.50	–	4.50
28.04.2000.	2.75	3.75	–	4.75
09.06.2000.	3.25	4.25	–	5.25
28.06.2000.	3.25	–	4.25	5.25
01.09.2000.	3.50	–	4.50	5.50
06.10.2000.	3.75	–	4.75	5.75
11.05.2001.	3.50	–	4.50	5.50
31.08.2001.	3.25	–	4.25	5.25
18.09.2001.	2.75	–	3.75	4.75
09.11.2001.	2.25	–	3.25	4.25
06.12.2002.	1.75	–	2.75	3.75
07.03.2003.	1.50	–	2.50	3.50
06.06.2003.	1.00	–	2.00	3.00
06.12.2005.	1.25	–	2.25	3.25
08.03.2006.	1.50	–	2.50	3.50
15.06.2006.	1.75	–	2.75	3.75
09.08.2006.	2.00	–	3.00	4.00
11.10.2006.	2.25	–	3.25	4.25
13.12.2006.	2.50	–	3.50	4.50
14.03.2007.	2.75	–	3.75	4.75
13.06.2007.	3.00	–	4.00	5.00
09.07.2008.	3.25	–	4.25	5.25
08.10.2008.	2.75	–	–	4.75
09.10.2008.	3.25	–	–	4.25
15.10.2008.	3.25	3.75	–	4.25
12.11.2008.	2.75	3.25	–	3.75
10.12.2008.	2.00	2.50	–	3.00
21.01.2009.	1.00	2.00	–	3.00
11.03.2009.	0.50	1.50	–	2.50
08.04.2009.	0.25	1.25	–	2.25
13.05.2009.	0.25	1.00	–	1.75
13.04.2011.	0.50	1.25	–	2.00
13.07.2011.	0.75	1.50	–	2.25
09.11.2011.	0.50	1.25	–	2.00
14.12.2011.	0.25	1.00	–	1.75
11.07.2012.	0.00	0.75	–	1.50
08.05.2013.	0.00	0.50	–	1.00
13.11.2013.	0.00	0.25	–	0.75
11.06.2014.	-0.10	0.15	–	0.40
10.09.2014.	-0.20	0.05	–	0.30
09.12.2015.	-0.30	0.05	–	0.30
16.03.2016.	-0.40	0.00	–	0.25

6. LATVIJAS BANKAS AKTĪVI UN PASĪVI

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
AKTĪVI															
Zelts un zeltā izteiktās prasības	218.1	240.5	231.3	238.6	232.0	253.4	256.2	251.8	253.1	248.0	237.8	234.3	239.0	252.5	247.9
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	3 068.1	3 076.1	2 853.7	2 890.3	2 936.9	2 903.4	2 690.4	2 705.0	2 471.6	3 101.2	3 150.2	3 092.1	3 058.9	3 158.4	3 101.3
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	567.0	634.8	499.2	523.8	544.4	551.2	577.6	577.5	364.7	400.7	407.9	358.8	299.7	310.3	326.0
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	165.0	177.9	161.4	165.4	181.1	187.7	177.3	163.0	750.5	147.1	152.4	144.6	118.7	130.0	110.3
Aizdevumi eiro, kas izsniegti eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	253.7	245.0	245.0	245.0	245.0	234.3	234.3	234.3	244.7	244.7	244.7	257.2	257.2	244.7	244.7
Galvenās refinansēšanas operācijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas	253.7	245.0	245.0	245.0	245.0	234.3	234.3	234.3	244.7	244.7	244.7	257.2	257.2	244.7	244.7
Precizējošās reversās operācijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Strukturālās reversās operācijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aizdevumu iespēja uz nakti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu aizdevumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	1.2	8.9	0.1	6.6	14.1	11.8	9.4	1.6	0.5	11.6	22.2	9.1	0.0	9.7	0.1
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	3 333.4	3 887.7	4 317.8	4 562.2	4 811.8	5 085.3	5 323.0	5 494.6	5 778.8	5 990.4	6 164.2	6 319.8	6 502.8	6 176.6	6 440.3
Vērtspapīri, kas tiek turēti monetārās politikas mērķiem	2 000.4	2 194.0	2 375.7	2 641.2	2 891.7	3 130.5	3 341.9	3 523.6	3 732.9	3 989.9	4 202.9	4 357.3	4 586.6	4 823.8	5 075.2
Pārējie vērtspapīri	1 333.0	1 693.7	1 942.1	1 921.0	1 920.0	1 954.8	1 981.2	1 971.0	2 045.9	2 000.5	1 961.2	1 962.4	1 916.2	1 352.8	1 365.1
Eirosistēmas iekšējās prasības	3 765.9	3 793.5	3 844.6	3 892.3	3 916.1	3 955.1	3 996.9	4 039.4	4 061.0	4 107.3	4 119.8	4 195.9	4 177.4	4 196.0	4 221.1
Pārējie aktīvi	144.2	138.1	211.1	138.1	129.8	151.5	144.5	144.8	145.2	137.8	145.5	160.1	203.4	144.6	162.3
Kopā aktīvi	11 516.7	12 202.4	12 364.3	12 662.3	13 011.1	13 333.7	13 409.5	13 611.9	14 070.1	14 388.7	14 644.6	14 771.8	14 857.1	14 622.7	14 853.9

6. LATVIJAS BANKAS AKTĪVI UN PASĪVI (TURPINĀJUMS)

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
PASĪVI															
Banknotes apgrozībā	3 915.7	3 917.9	3 946.5	3 956.2	3 969.9	4 004.0	4 042.3	4 028.3	4 039.7	4 060.0	4 064.7	4 150.1	4 087.0	4 094.2	4 106.8
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	3 976.3	4 145.0	3 546.0	3 781.8	3 712.2	3 060.0	3 656.3	3 593.1	3 892.8	4 196.6	4 251.3	4 191.1	3 910.2	3 994.4	3 803.2
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)	3 976.3	4 145.0	3 546.0	3 781.8	3 712.2	3 060.0	3 656.3	3 593.1	3 892.8	4 196.6	4 251.3	4 191.1	3 910.2	3 994.4	3 803.2
Noguldījumu iespēja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Termiņnoguldījumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Precizējošās reversās operācijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Papildu nodrošinājuma pieprasījumu noguldījumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	1.5	1.2	7.0	0.0	0.0	12.3	0.0	0.4	1.1	0.0	0.0	0.7	6.0	0.0	5.9
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	137.6	129.1	107.5	115.3	162.0	182.4	179.1	175.0	171.9	176.8	178.7	212.2	181.7	225.7	192.9
Saistības pret valdību	23.5	11.1	10.1	12.8	60.3	68.4	9.7	6.3	10.3	9.8	12.5	46.7	10.9	55.7	23.7
Pārējās saistības	114.1	118.0	97.4	102.5	101.7	114.0	169.4	168.7	161.6	167.1	166.3	165.5	170.7	170.0	169.2
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1.8	3.8	8.9	4.6	1.1	7.2	1.4	2.0	3.7	3.8	1.1	17.9	6.4	1.1	8.7
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	155.3	158.1	152.5	151.0	155.1	152.3	152.3	151.4	154.1	158.2	165.1	159.8	155.9	163.9	160.3
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	2.5	0.0	1.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.4
Eirosistēmas iekšējās saistības	2 600.0	3 032.1	3 827.1	3 880.8	4 197.0	5 067.2	4 540.5	4 803.6	4 947.8	4 945.7	5 154.2	5 292.4	5 830.1	5 399.8	5 860.5
Pārējās saistības	255.6	310.5	250.8	279.4	309.5	288.8	252.5	267.1	259.2	311.8	364.5	294.1	272.5	298.0	273.9
Kapitāls un rezerves	473.0	504.8	517.1	493.3	504.3	557.0	585.1	589.7	599.6	535.7	464.9	453.4	407.2	445.6	441.4
Kopā pasīvi	11 516.7	12 202.4	12 364.3	12 662.3	13 011.1	13 333.7	13 409.5	13 611.9	14 070.1	14 388.7	14 644.6	14 771.8	14 857.1	14 622.7	14 853.9

7. MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
AKTĪVI															
Aizdevumi eiro zonas valstu rezidentiem	19 032.2	19 150.9	18 502.6	18 819.1	18 747.5	18 661.1	19 037.4	18 728.0	18 826.6	19 333.4	19 433.1	19 002.1	18 992.2	19 008.5	18 897.1
Valdībai	127.1	126.0	124.8	123.7	120.0	116.9	115.3	115.3	114.9	109.3	112.6	108.8	111.1	111.5	110.5
Citiem rezidentiem	12 846.6	12 869.9	12 992.6	13 112.7	13 271.2	13 357.0	13 388.1	13 425.4	13 443.3	13 423.4	13 483.9	13 481.9	13 489.9	13 482.8	13 527.1
MFI	6 058.5	6 154.9	5 385.2	5 582.7	5 356.4	5 187.2	5 534.0	5 187.3	5 268.4	5 800.6	5 836.5	5 411.3	5 391.2	5 414.2	5 259.4
Eiro zonas valstu rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru turējumi	2 153.3	2 092.2	2 128.8	2 159.7	2 116.1	2 261.7	2 085.6	2 040.6	2 164.3	2 162.5	2 173.3	2 212.9	2 156.3	1 885.0	1 905.1
Valdības	1 339.7	1 240.5	1 299.4	1 303.7	1 251.5	1 425.4	1 264.4	1 220.5	1 306.8	1 366.2	1 395.3	1 406.9	1 366.3	1 109.4	1 152.9
Citu rezidentu	138.5	156.5	159.4	157.1	152.6	156.4	155.6	141.5	138.2	139.7	141.2	143.8	142.1	147.5	144.6
MFI	675.1	695.2	670.1	698.9	711.9	679.9	665.6	678.6	719.3	656.7	636.8	662.2	647.9	628.1	607.7
Eiro zonas valstu rezidentu naudas tirgus fondu ieguldījumu apliecību turējumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eiro zonas valstu rezidentu akcijas un citi kapitāla vērtspapīru turējumi	715.4	721.4	697.6	697.5	700.1	701.5	695.5	703.0	689.6	691.0	692.0	705.9	712.0	712.6	700.7
Ārzemju ¹ aktīvi	8 817.3	8 727.3	8 399.9	7 797.3	7 742.1	7 767.4	7 178.7	7 343.0	6 835.5	6 846.6	6 651.6	6 454.1	6 484.9	6 752.6	6 562.5
Pamatīdzekļi	166.9	169.6	167.6	167.3	168.1	168.7	168.8	169.1	176.6	176.6	176.1	176.4	175.8	176.8	177.2
Pārējie aktīvi	973.3	1 019.2	982.0	915.5	974.2	899.1	885.1	825.8	843.3	913.0	903.0	876.7	906.2	797.1	782.3
Kopā aktīvi	31 858.3	31 880.6	30 878.5	30 556.4	30 448.1	30 459.6	30 051.1	29 809.6	29 535.9	30 123.2	30 029.1	29 428.1	29 427.5	29 332.5	29 024.9
PASĪVI															
Skaidrā nauda apgrozībā	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eiro zonas valstu rezidentu noguldījumi	12 913.8	13 283.3	13 130.7	13 304.1	13 539.2	13 730.4	13 543.5	13 438.6	13 648.1	14 088.5	14 077.1	14 021.1	13 961.8	14 061.5	13 925.3
Centrālās valdības	280.6	368.8	345.5	305.9	704.1	676.7	500.5	577.8	661.7	1 095.4	1 028.4	836.1	938.5	877.2	741.2
Citu rezidentu	11 692.8	11 988.3	11 923.9	12 113.4	12 092.0	12 220.7	12 088.1	12 183.6	12 195.2	12 239.6	12 404.3	12 512.3	12 202.8	12 421.2	12 455.7
MFI	940.4	926.2	861.4	884.7	743.1	833.0	954.9	677.2	791.2	753.5	644.4	672.7	820.5	763.1	728.4
Eiro zonas valstu rezidentu turējumā esošās naudas tirgus fondu ieguldījumu apliecības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eiro zonas valstu rezidentu turējumā esošie emitētie parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	45.8	32.9	30.5	34.6	35.4	37.4	38.0	38.4	38.7	39.5	40.2	96.3	112.5	113.6	114.0
Kapitāls un rezerves	3 428.3	3 440.4	3 203.9	3 182.0	2 810.5	2 856.0	2 884.1	2 923.2	2 946.5	2 987.3	3 010.7	3 006.0	3 054.9	3 036.2	2 968.0
Ārzemju ¹ saistības	13 817.8	13 470.9	12 865.4	12 445.0	12 380.3	12 274.3	12 005.5	11 913.6	11 440.5	11 464.2	11 385.9	10 801.2	10 821.9	10 673.3	10 605.7
Pārējās saistības	1 652.7	1 653.0	1 648.1	1 590.7	1 682.7	1 561.5	1 580.0	1 495.8	1 462.1	1 543.7	1 515.1	1 503.4	1 476.5	1 448.0	1 411.8
Kopā pasīvi	31 858.3	31 880.6	30 878.5	30 556.4	30 448.1	30 459.6	30 051.1	29 809.6	29 535.9	30 123.2	30 029.1	29 428.1	29 427.5	29 332.5	29 024.9

¹ Ārpus eiro zonas esošo valstu.

8. MFI KONSOLIDĒTĀ BILANCE

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
AKTĪVI															
Aizdevumi rezidentiem	12 400.2	12 390.8	12 524.6	12 583.8	12 731.2	12 746.9	12 768.0	12 798.8	12 819.3	12 800.0	12 853.2	12 818.7	12 846.5	12 847.7	12 862.5
Valdībai	127.1	126.0	124.8	123.7	120.0	116.9	115.3	115.3	114.9	109.3	112.6	108.8	111.1	111.5	110.5
Citiem rezidentiem	12 273.1	12 264.8	12 399.8	12 460.1	12 611.2	12 629.9	12 652.7	12 683.5	12 704.5	12 690.7	12 740.6	12 709.9	12 735.4	12 736.2	12 752.0
Citu rezidentu emitēto neakciju vērtspapīru turējumi	1 416.7	1 446.2	1 505.3	1 556.2	1 597.4	1 633.1	1 468.6	1 518.6	1 546.6	1 660.5	1 709.1	1 753.7	1 766.2	1 550.1	1 620.3
Valdības	1 396.1	1 425.7	1 484.8	1 533.7	1 575.1	1 611.0	1 446.2	1 497.5	1 525.6	1 639.5	1 688.5	1 732.6	1 745.1	1 529.1	1 598.8
Citu rezidentu	20.6	20.4	20.4	22.5	22.3	22.1	22.4	21.1	21.1	20.9	20.7	21.1	21.1	21.0	21.5
Citu rezidentu emitēto akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	594.2	600.1	603.7	603.6	606.0	607.3	601.1	608.6	594.9	596.2	597.5	612.0	618.2	618.6	611.9
Ārzemju aktīvi	23 777.4	24 231.7	23 890.6	23 545.3	23 600.4	24 611.7	23 855.0	23 804.0	23 612.1	24 103.3	24 127.9	23 679.9	23 944.7	23 810.4	23 850.9
Pamatlīdzekļi	205.3	207.9	205.7	205.3	206.0	206.5	206.4	206.7	214.2	214.3	213.7	214.0	213.2	214.1	214.6
Pārējie aktīvi	411.8	447.8	390.8	383.1	442.4	368.0	370.9	355.4	369.6	408.6	387.0	374.0	411.0	370.0	363.3
Kopā aktīvi	38 805.7	39 324.5	39 120.6	38 877.2	39 183.3	40 173.4	39 270.0	39 292.2	39 156.8	39 782.9	39 888.4	39 452.3	39 799.7	39 411.0	39 523.5
PASĪVI															
Skaidrā nauda apgrozībā ¹	3 796.5	3 791.4	3 809.3	3 833.9	3 839.1	3 879.5	3 918.7	3 904.5	3 913.3	3 937.3	3 942.8	4 018.4	3 960.8	3 968.1	3 976.3
Centrālās valdības noguldījumi	458.4	536.8	506.8	468.7	918.6	896.5	661.8	734.8	825.2	1 262.7	1 205.2	1 042.2	1 104.8	1 096.2	924.5
Citas valdības un citu rezidentu noguldījumi	10 579.5	10 885.8	10 852.3	10 998.6	11 041.8	11 111.6	11 046.5	11 168.4	11 161.4	11 200.6	11 279.9	11 555.6	11 290.5	11 463.3	11 449.6
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	64.5	59.0	57.8	61.9	62.8	64.8	65.0	65.4	65.5	56.5	57.2	80.3	86.1	82.5	84.9
Kapitāls un rezerves	3 901.3	3 945.2	3 720.9	3 675.3	3 314.8	3 413.0	3 469.2	3 512.9	3 546.0	3 523.0	3 475.6	3 459.4	3 462.1	3 481.8	3 409.4
Ārzemju saistības	18 367.7	18 478.8	18 577.7	18 227.7	18 341.3	19 249.4	18 566.0	18 403.3	18 185.1	18 296.7	18 414.1	17 830.9	18 439.4	17 919.0	18 265.2
Pārējās saistības	1 637.5	1 626.4	1 595.4	1 610.3	1 662.7	1 558.7	1 542.6	1 503.1	1 460.1	1 508.6	1 513.1	1 470.4	1 456.0	1 399.3	1 413.3
MFI savstarpējo saistību pārsniegums	0.4	1.1	0.4	0.8	2.2	0.0	0.2	-0.2	0.2	-2.5	0.4	-4.9	0.0	0.9	0.3
Kopā pasīvi	38 805.7	39 324.5	39 120.6	38 877.2	39 183.3	40 173.4	39 270.0	39 292.2	39 156.8	39 782.9	39 888.4	39 452.3	39 799.7	39 411.0	39 523.5

¹ Bez atlikumiem MFI kasēs.

9.a MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
MFI rezerves	4 148.0	4 323.3	3 735.5	3 956.6	3 896.0	3 239.0	3 836.7	3 774.3	4 077.7	4 378.2	4 434.0	4 383.5	4 097.2	4 181.8	3 993.4
Eiro kasēs	171.7	178.6	189.6	174.8	184.2	179.0	180.3	181.2	184.9	181.7	182.7	192.4	187.1	187.4	190.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	3 976.3	4 144.8	3 546.0	3 781.9	3 711.8	3 060.0	3 656.4	3 593.1	3 892.8	4 196.5	4 251.3	4 191.1	3 910.1	3 994.4	3 803.3
Ārzemju aktīvi	13 095.7	12 869.2	12 374.8	11 766.7	11 499.7	12 195.2	11 365.3	11 144.2	10 516.5	10 744.5	10 524.0	9 973.9	10 158.8	10 273.3	10 113.9
Prasības pret centrālo valdību	955.9	972.7	1 019.7	1 028.6	1 046.0	1 061.6	893.2	914.4	926.6	983.7	1 023.8	1 056.2	1 062.1	822.0	857.2
Kredīti	91.9	91.3	90.6	89.7	90.0	87.2	85.6	85.2	81.3	79.6	79.5	79.6	82.0	82.7	82.2
Neakciju vērtspapīru turējumi	864.0	881.4	929.1	938.8	955.9	974.5	807.6	829.2	845.3	904.1	944.3	976.6	980.1	739.4	775.0
Prasības pret vietējo valdību	35.6	35.1	34.5	34.3	30.3	30.1	30.1	30.4	34.0	30.0	33.5	29.6	29.4	29.2	28.7
Kredīti	35.2	34.7	34.2	33.9	29.9	29.8	29.7	30.1	33.6	29.7	33.2	29.2	29.1	28.9	28.3
Neakciju vērtspapīru turējumi	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
Prasības pret finanšu iestādēm	1 154.3	1 170.5	1 435.3	1 440.6	1 457.5	1 468.1	1 467.0	1 480.7	1 495.6	1 489.8	1 503.5	1 493.8	1 518.2	1 519.6	1 511.2
Kredīti	670.2	680.6	948.5	954.0	970.6	984.5	989.5	1 002.5	1 024.3	1 017.5	1 030.2	1 029.6	1 047.9	1 049.0	1 047.3
Neakciju vērtspapīru turējumi	1.5	1.4	1.4	1.4	1.8	1.8	2.0	1.9	1.9	1.8	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7
Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	482.6	488.4	485.4	485.2	485.1	481.7	475.5	476.4	469.4	470.5	471.6	462.5	468.5	468.9	462.2
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	681.6	679.8	676.6	676.8	668.1	682.5	677.1	673.0	676.2	680.7	677.8	686.3	684.8	682.8	686.0
Kredīti	678.0	676.2	673.1	671.3	663.0	677.7	672.3	669.3	672.6	677.1	674.4	682.7	681.2	679.3	682.0
Neakciju vērtspapīru turējumi	3.7	3.6	3.5	5.5	5.0	4.8	4.8	3.7	3.7	3.6	3.5	3.6	3.6	3.5	4.0
Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prasības pret privātajām nefinanšu sabiedrībām	5 676.5	5 672.5	5 572.1	5 632.6	5 775.6	5 774.8	5 807.2	5 838.8	5 836.0	5 809.5	5 851.4	5 858.2	5 872.3	5 882.6	5 905.4
Kredīti	5 549.4	5 545.4	5 438.3	5 498.7	5 639.2	5 633.7	5 666.1	5 691.0	5 695.0	5 668.3	5 710.0	5 692.9	5 706.8	5 717.1	5 740.0
Neakciju vērtspapīru turējumi	15.4	15.4	15.5	15.5	15.5	15.5	15.5	15.5	15.5	15.5	15.5	15.8	15.8	15.8	15.8
Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	111.6	111.7	118.4	118.4	120.9	125.6	125.6	132.3	125.5	125.7	125.9	149.5	149.7	149.7	149.7
Prasības pret māsainiecībām	5 375.5	5 362.6	5 339.9	5 336.1	5 338.4	5 334.0	5 324.7	5 320.7	5 312.6	5 327.8	5 325.9	5 304.7	5 299.5	5 290.8	5 282.8
Kredīti	5 375.5	5 362.6	5 339.9	5 336.1	5 338.4	5 334.0	5 324.7	5 320.7	5 312.6	5 327.8	5 325.9	5 304.7	5 299.5	5 290.8	5 282.8
Neakciju vērtspapīru turējumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pamatlīdzekļi	166.9	169.6	167.6	167.3	168.1	168.7	168.8	169.1	176.6	176.6	176.1	176.4	175.8	176.8	177.2
Pārējie aktīvi	400.7	435.2	380.7	376.9	433.6	359.0	361.3	343.2	357.3	396.2	372.4	358.7	398.9	355.7	351.9
Prasības pret rezidentu MFI	167.7	190.2	141.7	139.8	135.0	146.5	119.7	120.8	126.8	106.0	106.6	92.3	121.9	109.3	109.8
MFI neakciju vērtspapīru turējumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.5	8.7	8.6	7.5
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MFI akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AKTĪVI PAVISAM	31 858.3	31 880.6	30 878.5	30 556.4	30 448.1	30 459.6	30 051.1	29 809.6	29 535.9	30 123.2	30 029.1	29 428.1	29 427.5	29 332.5	29 024.9

9.b MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Noguldījumi uz nakti eiro	6 993.9	7 175.4	7 253.5	7 376.1	7 332.2	7 493.2	7 346.7	7 452.2	7 489.2	7 534.4	7 566.5	7 926.4	7 704.5	7 871.6	7 889.1
Finanšu iestāžu	552.8	617.0	627.0	631.6	639.8	609.0	590.7	724.9	719.9	623.3	560.7	557.0	494.1	519.1	472.7
Valsts nefinanšu sabiedrību	327.7	384.0	410.1	527.0	457.6	485.1	433.9	438.2	410.2	415.1	393.1	404.0	426.4	486.0	533.1
Privāto nefinanšu sabiedrību	2 648.2	2 683.4	2 716.8	2 653.5	2 665.0	2 732.8	2 656.6	2 642.1	2 698.6	2 791.6	2 840.8	3 025.3	2 868.6	2 935.7	2 935.4
Mājsaimniecību	3 465.2	3 491.1	3 499.6	3 563.9	3 569.8	3 666.3	3 665.4	3 647.0	3 660.5	3 704.4	3 771.9	3 940.2	3 915.4	3 930.9	3 948.0
Termiņnoguldījumi eiro	1 237.3	1 234.1	1 245.6	1 206.7	1 197.2	1 136.7	1 150.9	1 133.2	1 121.1	1 118.5	1 134.7	1 029.6	973.1	947.2	916.5
Finanšu iestāžu	302.5	312.8	322.2	296.6	298.6	305.7	331.5	325.5	326.7	314.1	305.2	272.9	206.3	186.3	162.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	41.9	39.9	40.2	28.0	28.6	28.5	33.1	34.8	32.8	42.4	42.8	21.1	21.1	19.8	20.3
Privāto nefinanšu sabiedrību	146.7	145.8	163.7	170.8	156.6	102.2	91.3	81.0	83.3	80.1	109.7	74.0	109.9	102.3	104.6
Mājsaimniecību	746.1	735.6	719.6	711.2	713.4	700.3	695.1	691.9	678.3	682.0	677.1	661.6	635.7	638.8	629.0
Noguldījumi eiro ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu	745.6	769.5	735.2	747.1	748.3	753.4	757.8	764.1	774.2	788.2	801.0	808.9	831.8	841.6	830.1
Finanšu iestāžu	2.1	2.0	1.7	1.6	1.5	1.2	1.0	1.0	1.1	1.7	2.2	3.5	4.1	4.0	1.6
Valsts nefinanšu sabiedrību	12.7	12.8	6.2	7.0	6.2	6.5	6.5	6.8	6.8	6.8	8.7	9.0	9.0	9.0	9.0
Privāto nefinanšu sabiedrību	70.3	80.6	47.0	47.6	45.1	40.9	38.9	40.0	44.3	49.5	50.1	44.8	57.7	57.3	47.5
Mājsaimniecību	660.4	674.1	680.3	690.9	695.5	704.8	711.3	716.3	722.0	730.2	740.1	751.6	761.0	771.3	772.1
Repo darījumi eiro	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	1 253.4	1 330.4	1 234.9	1 272.2	1 356.9	1 333.5	1 349.1	1 352.2	1 329.0	1 295.5	1 298.3	1 361.2	1 330.1	1 340.5	1 323.1
Finanšu iestāžu	161.8	171.5	161.1	165.8	220.9	175.2	179.6	158.8	158.7	141.8	136.6	83.3	86.3	125.7	123.3
Valsts nefinanšu sabiedrību	8.0	5.0	4.8	4.7	5.8	5.6	4.9	3.9	3.5	4.0	3.6	3.2	2.4	3.5	3.1
Privāto nefinanšu sabiedrību	443.5	502.2	430.4	461.3	481.2	501.6	503.3	526.5	510.3	505.4	502.3	605.0	569.8	530.0	516.0
Mājsaimniecību	640.0	651.7	638.6	640.4	649.0	651.1	661.3	663.0	656.4	644.3	655.8	669.7	671.6	681.3	680.7
Centrālās valdības noguldījumi	279.6	367.7	344.2	304.9	703.3	675.8	499.7	577.1	660.7	1 094.8	1 027.6	835.6	937.9	876.5	740.5
Noguldījumi uz nakti eiro	172.4	226.2	196.9	205.0	536.6	508.8	289.3	345.4	379.3	574.4	517.9	373.6	397.9	486.7	383.7
Termiņnoguldījumi eiro	93.7	127.6	127.7	78.6	143.2	143.2	191.7	201.7	222.2	464.0	462.0	418.8	480.1	333.0	302.0
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu un repo darījumi eiro	9.3	9.7	16.5	16.7	18.0	18.0	12.5	11.2	11.4	11.7	11.9	12.2	12.1	15.1	14.8
Noguldījumi ārvalstu valūtā	4.2	4.2	3.2	4.5	5.5	5.8	6.3	18.8	47.9	44.6	35.8	31.1	47.9	41.7	40.0
Vietējās valdības noguldījumi	235.2	258.3	285.7	294.1	305.7	280.8	272.7	297.9	286.4	296.9	313.1	264.1	280.3	292.3	321.5
Noguldījumi uz nakti eiro	232.3	255.3	282.5	291.2	296.3	271.6	263.4	290.8	279.3	286.8	305.0	255.9	272.2	284.3	313.5
Termiņnoguldījumi eiro	0.6	0.6	0.7	0.4	6.9	6.6	6.6	4.3	4.3	7.3	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu un repo darījumi eiro	2.2	2.4	2.5	2.5	2.5	2.6	2.6	2.7	2.7	2.7	2.8	2.8	2.7	2.7	2.7
Noguldījumi ārvalstu valūtā	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

9.b MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (TURPINĀJUMS)

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Ārzemju pasīvi	15 752.9	15 374.7	14 726.2	14 322.0	14 077.1	14 114.9	14 016.8	13 574.2	13 218.5	13 281.8	13 142.2	12 481.1	12 580.1	12 476.4	12 369.6
Saistības pret Latvijas Banku	253.7	245.0	245.0	245.0	245.0	234.3	234.3	234.3	244.7	244.7	244.7	257.2	257.2	244.7	244.7
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	64.5	59.0	57.8	61.9	62.8	64.8	65.0	65.4	65.5	56.5	57.2	94.8	94.7	91.1	92.4
Kapitāls un rezerves	3 428.3	3 440.4	3 203.9	3 182.0	2 810.5	2 856.0	2 884.1	2 923.2	2 946.5	2 987.3	3 010.7	3 006.0	3 054.9	3 036.2	2 968.0
Rezidentu	1 339.5	1 350.9	1 115.1	1 093.3	1 097.6	1 143.9	1 177.0	1 216.3	1 239.5	1 280.3	1 303.7	1 295.5	1 344.3	1 326.7	1 258.6
Pārskata gada nesadalītā peļņa	31.0	63.6	106.0	141.7	173.2	268.9	300.9	340.0	372.1	406.7	437.9	451.5	32.9	60.8	104.2
Nerezidentu	2 088.8	2 089.6	2 088.7	2 088.7	1 712.9	1 712.1	1 707.1	1 706.9	1 707.0	1 707.0	1 707.0	1 710.6	1 710.6	1 709.4	1 709.4
Uzkrājumi parādiem un saistībām	886.5	890.3	863.0	844.8	826.7	812.2	800.8	791.6	786.3	785.4	779.3	768.6	760.8	766.7	783.4
Pārējie pasīvi (I.sk. pakārtotās saistības)	559.3	544.8	541.4	558.9	645.9	557.3	553.3	523.6	486.9	535.8	546.8	507.3	500.0	437.6	435.8
Saistības pret rezidentu MFI	168.1	191.1	142.1	140.6	136.8	146.5	119.9	120.6	126.9	103.5	107.1	87.4	122.1	110.2	110.2
PASĪVI PAVISAM	31 858.3	31 880.6	30 878.5	30 556.4	30 448.1	30 459.6	30 051.1	29 809.6	29 535.9	30 123.2	30 029.1	29 428.1	29 427.5	29 332.5	29 024.9
Papildposteņi															
Aktīvi pārvaldīšanā	1 680.1	1 708.5	1 596.5	1 539.0	1 485.8	1 459.1	1 483.3	1 421.3	1 463.4	1 369.3	1 250.6	827.0	812.8	806.7	799.5
Ārzemju	1 544.8	1 571.4	1 455.8	1 398.2	1 347.9	1 320.6	1 344.9	1 282.2	1 339.4	1 246.1	1 125.0	697.5	691.3	691.0	680.5
Iekšzemes	135.3	137.1	140.7	140.8	138.0	138.5	138.4	139.1	124.0	123.1	125.5	129.6	121.6	115.7	119.0
Pasīvi pārvaldīšanā	1 680.1	1 708.5	1 596.5	1 539.0	1 485.8	1 459.1	1 483.3	1 421.3	1 463.4	1 369.3	1 250.6	827.0	812.8	806.7	799.5
Ārzemju	1 597.6	1 625.8	1 507.8	1 450.2	1 398.0	1 371.5	1 393.6	1 331.2	1 376.1	1 277.8	1 157.0	726.6	714.9	710.2	699.6
Iekšzemes	82.5	82.8	88.6	88.8	87.8	87.6	89.7	90.1	87.3	91.5	93.6	100.5	97.9	96.6	99.9

10. MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) NAUDAS PĀRSKATS

(perioda beigās; milj. eiro)

	Noguldījumi uz nakti (rezidentu)			Terminnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu (rezidentu)				Kopā	
	Mājsaimniecību	Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	Valsts nefinanšu sabiedrību	Mājsaimniecību	Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	Valsts nefinanšu sabiedrību			
2016									
I	7 897.9	3 883.3	3 682.6	332.0	2 332.2	1 628.5	645.5	58.3	10 230.2
II	8 148.5	3 915.9	3 847.4	385.3	2 360.9	1 636.6	667.9	56.3	10 509.4
III	8 131.3	3 918.3	3 800.8	412.2	2 337.9	1 619.8	669.0	49.1	10 469.2
IV	8 285.4	3 986.4	3 770.8	528.2	2 316.7	1 620.1	658.0	38.6	10 602.1
V	8 305.1	3 991.8	3 853.5	459.8	2 329.3	1 635.9	655.0	38.4	10 634.5
VI	8 453.3	4 094.1	3 872.1	487.0	2 263.6	1 628.5	596.5	38.6	10 716.8
VII	8 320.6	4 100.0	3 784.5	436.1	2 283.8	1 633.0	608.5	42.3	10 604.4
VIII	8 412.2	4 086.4	3 885.6	440.2	2 289.6	1 631.9	614.3	43.4	10 701.8
IX	8 409.5	4 089.1	3 908.5	412.0	2 303.9	1 628.1	634.4	41.4	10 713.4
X	8 418.1	4 118.8	3 882.0	417.3	2 318.6	1 642.1	625.5	51.0	10 736.7
XI	8 429.8	4 178.4	3 855.7	395.7	2 370.7	1 666.4	651.9	52.4	10 800.5
XII	8 768.3	4 360.3	4 000.8	407.2	2 357.8	1 662.8	664.9	30.1	11 126.0
2017									
I	8 550.9	4 342.2	3 779.9	428.8	2 288.5	1 641.5	617.0	30.0	10 839.5
II	8 778.4	4 364.0	3 925.9	488.5	2 222.6	1 658.3	534.6	29.7	11 001.0
III	8 774.1	4 383.9	3 854.9	535.2	2 184.8	1 645.9	508.7	30.2	10 958.9
	Tīrie ārējie aktīvi	Tīrie iekšējie aktīvi					Pārējie aktīvi (neto)	Kopā	
		Kreditī rezidentiem							
		Valdībai (neto)	Mājsaimniecībām	Finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	Valsts nefinanšu sabiedrībām				
2016									
I	-2 657.2	13 364.6	476.7	5 375.5	6 830.8	681.6	-477.2	12 887.4	10 230.2
II	-2 505.5	13 267.2	381.8	5 362.6	6 843.0	679.8	-252.3	13 014.9	10 509.4
III	-2 351.4	13 448.2	424.3	5 339.9	7 007.4	676.6	-627.6	12 820.6	10 469.2
IV	-2 555.3	13 550.0	463.9	5 336.1	7 073.2	676.8	-392.6	13 157.4	10 602.1
V	-2 577.4	13 306.9	67.3	5 338.4	7 233.1	668.1	-95.0	13 211.9	10 634.5
VI	-1 920.7	13 394.5	135.1	5 334.0	7 242.9	682.5	-757.0	12 637.5	10 716.8
VII	-2 652.6	13 426.8	150.8	5 324.7	7 274.2	677.1	-169.8	13 257.0	10 604.4
VIII	-2 430.0	13 383.1	69.9	5 320.7	7 319.5	673.0	-251.3	13 131.8	10 701.8
IX	-2 702.0	13 333.9	13.5	5 312.6	7 331.6	676.2	81.5	13 415.4	10 713.4
X	-2 537.3	12 929.9	-377.9	5 327.8	7 299.3	680.7	344.1	13 274.0	10 736.7
XI	-2 618.2	13 075.2	-283.5	5 325.9	7 355.0	677.8	343.5	13 418.7	10 800.5
XII	-2 507.2	13 329.1	-13.9	5 304.7	7 352.0	686.3	304.1	13 633.2	11 126.0
2017									
I	-2 421.3	13 248.1	-126.7	5 299.5	7 390.5	684.8	12.7	13 260.8	10 839.5
II	-2 203.1	13 058.2	-317.6	5 290.8	7 402.2	682.8	145.9	13 204.1	11 001.0
III	-2 255.8	13 209.3	-176.1	5 282.8	7 416.6	686.0	5.4	13 214.7	10 958.9

11.a MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) ĀRZEMJU AKTĪVI UN ĀRZEMJU PASĪVI

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Prasības pret MFI	6 514.6	6 347.2	6 156.3	5 667.2	5 711.9	6 397.2	5 702.3	5 665.8	5 083.6	5 465.7	5 195.9	4 694.1	5 058.9	5 192.7	5 048.7
Aizdevumi															
Uz nakti	4 039.4	3 741.7	3 717.9	3 146.0	3 218.1	3 933.7	3 317.3	3 173.4	2 650.7	3 029.6	2 975.9	2 521.6	2 912.4	3 113.0	3 022.7
Īstermiņa	979.9	1 082.6	950.7	1 002.5	956.4	958.2	907.7	1 003.8	955.1	1 013.2	819.6	740.8	743.2	706.2	706.6
Ilgtermiņa	8.6	8.4	8.1	6.0	6.1	3.7	3.7	3.7	3.5	4.2	1.6	1.0	1.5	0.2	0.2
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu	11.0	11.0	11.0	11.0	11.0	12.8	12.8	12.8	12.8	12.8	12.9	12.9	1.9	1.9	0.0
Neakciju vērtspapīru turējumi	1 343.8	1 371.1	1 339.6	1 370.5	1 389.4	1 357.0	1 329.8	1 340.1	1 326.2	1 268.6	1 248.6	1 280.3	1 263.6	1 233.8	1 180.5
Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	1.1	1.6	1.6	1.8	1.7	1.5	1.7	1.9	1.6	1.7	2.1	0.5	0.4	0.5	0.4
Citas prasības	130.8	130.8	127.3	129.4	129.1	130.3	129.3	130.1	133.7	135.7	135.2	137.0	135.9	137.2	138.3
Prasības pret ne-MFI	6 145.4	6 075.1	5 775.8	5 700.7	5 391.4	5 399.3	5 284.3	5 135.8	5 095.5	4 908.1	4 941.7	4 915.1	4 747.2	4 787.3	4 791.8
Aizdevumi															
Īstermiņa	905.7	921.2	900.3	872.7	858.7	941.1	952.2	953.0	906.4	915.1	936.1	928.1	929.6	971.7	967.8
Ilgtermiņa	1 234.6	1 242.2	1 182.5	1 238.4	1 276.8	1 272.8	1 285.5	1 287.6	1 307.5	1 280.9	1 303.6	1 302.1	1 258.3	1 223.7	1 235.1
Neakciju vērtspapīru turējumi															
Valdības sektors	2 507.0	2 276.9	2 080.9	1 976.2	1 612.6	1 626.3	1 559.0	1 398.3	1 403.9	1 302.3	1 284.5	1 274.5	1 200.6	1 210.5	1 215.9
Privātais sektors	1 333.6	1 468.9	1 459.6	1 455.9	1 485.9	1 486.4	1 412.5	1 420.9	1 400.5	1 331.4	1 339.8	1 336.6	1 285.9	1 307.2	1 303.0
Akciju un citu kapitāla vērtspapīru turējumi	104.4	104.6	118.7	123.7	124.1	39.4	43.0	43.5	44.3	45.7	45.0	39.5	39.1	40.4	35.4
Citas prasības	60.1	61.3	33.7	33.7	33.2	33.2	32.1	32.5	32.9	32.8	32.6	34.3	33.8	33.8	34.5
Ārvalstu valūta kasēs	34.8	41.4	31.0	35.1	40.0	37.6	35.2	41.2	36.3	35.5	38.5	39.1	32.4	39.3	33.0
Pārējie aktīvi															
Citi aktīvi	400.9	405.5	411.7	363.8	356.5	361.2	343.5	301.4	301.1	335.2	347.8	325.6	320.3	254.1	240.4
Ārzemju aktīvi kopā	13 095.7	12 869.2	12 374.8	11 766.7	11 499.7	12 195.2	11 365.3	11 144.2	10 516.5	10 744.5	10 524.0	9 973.9	10 158.8	10 273.3	10 113.9
Papildposteņi															
Aktīvi pārvaldīšanā	1 544.8	1 571.4	1 455.8	1 398.2	1 347.9	1 320.6	1 344.9	1 282.2	1 339.4	1 246.1	1 125.0	697.5	691.3	691.0	680.5

11.b MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) ĀRZEMJU AKTĪVI UN ĀRZEMJU PASĪVI

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Saistības pret MFI															
Uz nakti	678.8	564.7	550.3	712.0	462.9	488.6	659.8	479.4	401.2	393.8	336.6	409.6	407.4	373.9	345.0
Īstermiņa	1 479.0	1 365.2	1 508.6	1 373.0	1 623.4	1 586.2	1 635.9	1 768.1	1 791.3	1 769.6	1 721.8	1 569.5	1 722.3	1 693.8	1 638.6
Ilgtermiņa	940.3	941.0	869.9	880.1	890.6	917.4	918.3	818.2	816.2	808.4	811.1	857.2	911.2	846.0	939.4
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T.sk. saistības pret saistītajām un radniecīgajām MFI	3 045.9	2 820.9	2 889.1	2 920.8	2 939.9	2 952.6	3 180.7	3 028.4	2 976.7	2 944.3	2 848.4	2 817.9	3 005.8	2 887.8	2 903.1
Ne-MFI noguldījumi															
Uz nakti	10 958.4	10 755.7	9 946.1	9 558.5	9 351.6	9 341.3	9 030.6	8 790.5	8 475.2	8 551.3	8 468.5	7 933.5	7 912.4	7 889.3	7 805.7
Īstermiņa	226.0	252.5	386.3	401.4	327.9	309.2	292.6	284.9	278.3	283.8	330.9	258.5	227.0	228.0	226.8
Ilgtermiņa	624.6	613.9	556.2	546.8	549.6	613.1	602.4	599.9	609.2	607.9	607.4	596.4	577.2	576.7	581.9
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu	98.1	97.2	96.0	96.0	93.6	90.4	89.3	96.9	104.3	99.5	102.8	101.8	98.8	93.5	95.6
Pārējie pasīvi															
Citi pasīvi ¹	747.7	784.4	812.8	754.1	777.4	768.7	787.9	736.2	742.8	767.6	762.9	754.4	723.9	775.3	736.6
Ārzemju pasīvi kopā	15 752.9	15 374.7	14 726.2	14 322.0	14 077.1	14 114.9	14 016.8	13 574.2	13 218.5	13 281.8	13 142.1	12 481.1	12 580.1	12 476.4	12 369.6
Papildposteņi															
Pasīvi pārvaldīšanā	1 597.6	1 625.8	1 507.8	1 450.2	1 398.0	1 371.5	1 393.6	1 331.2	1 376.1	1 277.8	1 157.0	726.6	714.9	710.2	699.6

¹ T.sk. pakārtotās saistības.

12. MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) ATSEVIŠKAS MĒNEŠA BILANCES PĀRSKATA POZĪCIJAS VALSTU GRUPU DALĪJUMĀ

(izņemot Latviju; perioda beigās; milj. eiro)

	Prasības pret MFI			Kredīti ne-MFI				Saistības pret MFI			Ne-MFI noguldījumi		
	ES	t.sk. eiro zonas valstis	Pārējās valstis un starptautiskās institūcijas	ES	t.sk. eiro zonas valstis	Pārējās valstis un starptautiskās institūcijas	ES	t.sk. eiro zonas valstis	Pārējās valstis un starptautiskās institūcijas	ES	t.sk. eiro zonas valstis	Pārējās valstis un starptautiskās institūcijas	
2016													
I	3 453.5	1 914.5	1 585.4	818.5	573.5	1 321.9	2 422.2	518.6	675.9	3 825.3	1 228.4	8 081.9	
II	3 274.5	1 820.0	1 569.2	849.1	605.1	1 314.3	2 267.0	490.2	603.9	3 762.7	1 221.7	7 956.7	
III	3 006.2	1 697.5	1 681.5	866.2	592.8	1 216.6	2 391.0	474.3	537.7	3 499.0	1 170.2	7 485.6	
IV	2 833.3	1 661.0	1 332.3	940.7	652.6	1 170.4	2 427.8	499.1	537.4	3 482.6	1 218.3	7 120.2	
V	2 660.5	1 509.6	1 531.1	950.2	660.0	1 185.3	2 444.0	361.3	533.0	3 450.5	1 152.7	6 872.3	
VI	3 163.7	1 980.6	1 744.7	1 013.0	727.0	1 201.0	2 421.5	452.2	570.7	3 560.5	1 223.9	6 793.5	
VII	2 765.2	1 757.9	1 476.3	1 014.5	735.4	1 223.3	2 645.6	600.6	568.5	3 521.0	1 211.7	6 493.8	
VIII	2 548.5	1 473.4	1 645.2	1 014.1	741.9	1 226.4	2 486.4	322.4	579.3	3 358.2	1 184.6	6 414.0	
IX	2 192.4	1 248.8	1 429.7	1 007.7	738.9	1 206.2	2 444.0	419.6	564.7	3 346.9	1 196.4	6 120.1	
X	2 590.6	1 498.1	1 469.2	974.2	732.7	1 221.8	2 421.2	405.3	550.5	3 357.4	1 206.7	6 185.0	
XI	2 459.5	1 478.6	1 350.5	999.2	743.4	1 240.5	2 330.6	292.7	539.0	3 415.3	1 291.4	6 094.4	
XII	1 981.3	1 127.9	1 295.0	1 018.5	772.1	1 211.6	2 250.3	328.1	586.2	3 175.9	1 122.7	5 714.4	
2017													
I	2 369.7	1 359.2	1 289.3	991.9	754.5	1 195.9	2 439.5	441.3	601.4	3 161.1	1 083.5	5 654.3	
II	2 484.1	1 310.5	1 337.1	1 010.2	746.6	1 185.1	2 338.6	408.3	575.0	3 219.8	1 128.6	5 567.6	
III	2 452.1	1 346.3	1 277.4	1 035.3	775.1	1 167.6	2 381.3	373.6	541.7	3 172.2	1 176.1	5 537.9	

13. REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU, NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMU TERMIŅSTRUKTŪRA

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Noguldījumi uz nakti															
Summa	7 897.9	8 148.5	8 131.3	8 285.4	8 305.1	8 453.3	8 320.6	8 412.2	8 409.5	8 418.1	8 429.8	8 768.3	8 550.9	8 778.4	8 774.1
% ¹	77.2	77.5	77.7	78.1	78.1	78.9	78.5	78.6	78.5	78.4	78.0	78.8	78.9	79.8	80.1
Termiņnoguldījumi															
Ar termiņu 1–6 mēn.															
Summa	213.0	223.6	259.5	269.8	279.1	253.0	241.0	264.3	291.5	298.3	314.1	393.0	362.1	307.9	308.6
% ¹	2.1	2.1	2.5	2.5	2.6	2.4	2.3	2.5	2.7	2.8	2.9	3.5	3.3	2.8	2.8
Ar termiņu 6–12 mēn.															
Summa	611.5	604.9	607.8	573.7	575.2	556.7	583.9	563.9	561.2	560.9	586.1	529.5	526.8	504.1	500.6
% ¹	6.0	5.8	5.8	5.4	5.4	5.2	5.5	5.3	5.2	5.2	5.4	4.8	4.9	4.6	4.6
Ilgtermiņa															
Summa															
Summa	708.0	707.9	682.1	673.1	673.7	646.9	647.5	643.4	623.3	619.7	617.1	574.2	517.2	515.7	492.5
% ¹	6.9	6.8	6.5	6.3	6.3	6.0	6.1	6.0	5.8	5.8	5.8	5.2	4.8	4.7	4.5
Ar termiņu 1–2 gadi															
Summa	378.5	380.7	362.5	348.6	348.4	318.9	317.6	315.6	295.7	292.3	286.9	246.4	233.7	233.4	212.7
% ¹	3.7	3.7	3.5	3.3	3.3	3.0	3.0	2.9	2.8	2.7	2.7	2.2	2.2	2.1	1.9
Ar termiņu ilgāku par 2 gadiem															
Summa	329.4	327.1	319.6	324.5	325.3	328.0	329.9	327.7	327.6	327.4	330.2	327.8	283.5	282.3	279.8
% ¹	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.0	3.1	2.9	2.6	2.6	2.6
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu															
Līdz 3 mēnešiem															
Summa	794.9	819.9	783.7	795.2	796.4	802.3	806.8	813.6	823.5	835.3	848.9	856.6	878.0	886.5	874.9
% ¹	7.8	7.8	7.5	7.5	7.5	7.5	7.6	7.6	7.7	7.8	7.9	7.7	8.1	8.0	7.9
Ilgāku par 3 mēnešiem															
Summa	4.8	4.7	4.8	4.8	4.9	4.7	4.7	4.6	4.5	4.3	4.5	4.5	4.4	8.3	8.2
% ¹	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1	0.1
Repo darījumi															
Summa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% ¹	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Noguldījumi kopā	10 230.2	10 509.4	10 469.2	10 602.1	10 634.5	10 716.8	10 604.4	10 701.8	10 713.4	10 736.7	10 800.5	11 126.0	10 839.5	11 001.0	10 958.9

¹ Attiecīgo noguldījumu īpatsvars rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību veikto noguldījumu atlikumā.

14.a FINANŠU IESTĀŽU NOGULDĪJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Noguldījumi kopā	
		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Euro	
Apdrošināšanas sabiedrības									
2016									
I	56.8	6.4	10.2	11.0	1.0	0	0	85.5	83.1
II	56.2	18.2	9.6	10.9	1.0	0	0	95.8	90.0
III	50.3	17.0	8.6	7.1	0.9	0	0	83.9	76.1
IV	51.6	16.2	8.5	7.1	0.8	0	0	84.1	76.1
V	45.8	15.5	10.1	7.1	0.8	0	0	79.3	71.7
VI	49.1	16.3	9.6	7.1	0.8	0	0	82.9	74.7
VII	60.9	14.2	9.6	7.1	0.8	0	0	92.6	84.2
VIII	199.6	16.0	9.1	7.1	0.8	0	0	232.6	223.6
IX	196.3	16.6	9.1	7.0	0.9	0	0	229.9	221.0
X	136.1	13.7	9.1	7.0	0.8	0	0	166.8	158.4
XI	132.0	12.7	9.1	5.9	0.8	0	0	160.5	153.3
XII	105.6	10.2	6.7	5.9	0.8	0	0	129.1	123.5
2017									
I	97.6	11.2	5.3	5.9	0.8	0	0	120.7	115.0
II	88.9	2.2	5.3	5.5	0.8	0	0	102.7	96.9
III	76.7	2.3	5.2	3.0	0.8	0	0	88.0	81.5
Pensiju fondi									
2016									
I	352.2	78.2	63.7	28.5	0	0	0	522.6	465.6
II	417.4	86.3	64.3	24.7	0	0	0	592.7	525.3
III	381.2	86.3	59.3	24.7	0	0	0	551.4	494.2
IV	406.6	64.9	59.3	24.7	0	0	0	555.5	500.8
V	419.4	64.8	58.6	25.6	0	0	0	568.5	506.4
VI	369.3	44.8	51.6	25.6	0	0	0	491.4	460.5
VII	389.8	44.8	51.8	26.6	0	0	0	513.0	469.2
VIII	378.4	45.8	52.1	26.6	0	0	0	503.0	463.9
IX	369.9	45.6	52.1	26.3	0	0	0	493.9	458.9
X	326.5	36.8	52.1	24.8	0	0	0	440.2	414.5
XI	245.5	37.6	52.2	22.5	0	0	0	357.8	330.4
XII	269.1	38.7	22.6	22.2	0	0	0	352.6	335.6
2017									
I	210.0	24.8	22.6	22.8	0	0	0	280.1	264.2
II	276.0	16.7	22.0	22.3	0	0	0	336.9	293.1
III	246.1	18.0	6.0	19.3	0	0	0	289.3	249.4

14.a FINANŠU IESTĀŽU NOGULDĪJUMI (TURPINĀJUMS)

(perioda beigās; milj. eiro)

	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Noguldījumi kopā	
		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Euro	
Citas finanšu iestādes									
2016									
I	270.5	39.1	4.7	62.6	1.2	0	0	378.1	285.4
II	264.9	38.7	5.6	60.1	1.2	0	0	370.5	290.7
III	294.6	37.9	6.7	59.1	1.0	0	0	399.2	326.5
IV	280.2	32.4	5.9	59.8	0.9	0	0	379.3	305.2
V	340.2	30.5	8.2	59.8	0.8	0	0	439.6	314.8
VI	314.8	54.7	7.4	60.2	0.4	0	0	437.6	326.2
VII	272.9	80.5	7.9	58.8	0.3	0	0	420.4	315.9
VIII	261.3	76.5	8.1	56.7	0.3	0	0	403.0	311.2
IX	267.4	76.5	8.5	56.9	0.3	0	0	409.7	314.8
X	259.2	76.4	7.6	57.3	0.9	0	0	401.5	310.2
XI	280.3	71.6	7.9	56.8	1.4	0	0	418.2	329.7
XII	227.9	73.3	7.5	57.4	2.7	0	0	368.8	319.6
2017									
I	232.2	73.9	8.3	3.0	3.4	0	0	320.8	269.0
II	243.3	72.2	7.2	3.0	3.3	0	0	329.0	265.9
III	227.1	72.5	6.0	3.4	0.8	0	0	309.8	249.4
Ieguldījumu fondi, izņemot naudas tirgus fondus, un alternatīvo ieguldījumu fondi									
2016									
I	27.9	4.5	0.7	0	0	0	0	33.1	23.3
II	39.0	4.4	0.7	0	0	0	0	44.1	25.6
III	48.1	28.1	1.2	0	0	0	0	77.4	54.1
IV	47.4	28.1	1.2	0	0	0	0	76.7	47.7
V	43.8	28.3	1.2	0	0	0	0	73.3	46.9
VI	38.5	39.4	1.2	0	0	0	0	79.1	54.5
VII	36.3	39.4	1.2	0	0	0	0	76.9	54.0
VIII	30.6	39.9	1.2	0	0	0	0	71.7	52.6
IX	30.5	41.3	1.2	0	0	0	0	73.0	53.1
X	29.7	42.2	0.5	0	0	0	0	72.5	56.0
XI	25.5	42.2	0.5	0	0	0	0	68.2	54.7
XII	23.4	42.3	0.5	0	0	0	0	66.1	54.6
2017									
I	26.6	42.2	0.5	0	0	0	0	69.3	56.4
II	23.8	42.7	0.0	0	0	0	0	66.6	53.5
III	32.0	41.0	0.0	0	0	0	0	73.0	56.7

14.b NEFINANŠU SABIEDRĪBU NOGULDĪJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Noguldījumi kopā	
		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Euro	
Valsts nefinanšu sabiedrības									
2016									
I	332.0	41.1	2.6	1.9	12.7	0	0	390.3	382.3
II	385.3	39.6	2.1	1.9	12.8	0	0	441.6	436.6
III	412.2	38.9	2.1	1.8	6.2	0	0	461.3	456.5
IV	528.2	29.8	0	1.8	7.0	0	0	566.8	562.1
V	459.8	30.4	0	1.8	6.2	0	0	498.2	492.4
VI	487.0	30.3	0	1.7	6.5	0	0	525.6	520.1
VII	436.1	34.0	0	1.7	6.5	0	0	478.4	473.5
VIII	440.3	34.9	0	1.7	6.8	0	0	483.7	479.8
IX	412.0	32.9	0	1.6	6.8	0	0	453.3	449.8
X	417.3	42.6	0	1.6	6.8	0	0	468.2	464.3
XI	395.7	42.2	0	1.6	8.7	0	0	448.2	444.6
XII	407.2	19.5	0	1.5	9.0	0	0	437.2	434.1
2017									
I	428.8	19.5	0	1.5	9.0	0	0	458.9	456.5
II	488.5	20.5	0	0.2	9.0	0	0	518.2	514.7
III	535.2	21.0	0	0.2	9.0	0	0	565.4	562.3
Privātās nefinanšu sabiedrības									
2016									
I	2 975.2	203.0	38.4	19.1	73.1	0.0	0	3 308.8	2 865.2
II	3 069.8	201.5	38.7	18.7	83.3	0.0	0	3 412.1	2 909.8
III	3 026.6	224.5	36.9	20.3	49.6	0.0	0	3 357.9	2 927.5
IV	2 985.0	241.8	36.6	19.6	50.2	0.0	0	3 333.2	2 871.9
V	3 004.3	248.9	30.4	16.5	47.8	0.0	0	3 347.9	2 866.7
VI	3 100.4	201.6	15.4	16.5	43.5	0.1	0	3 377.6	2 875.9
VII	3 024.7	193.3	14.6	15.9	41.5	0.1	0	3 290.1	2 786.8
VIII	3 015.7	201.3	15.1	14.8	42.7	0.0	0	3 289.7	2 763.2
IX	3 044.5	218.5	10.8	15.6	47.0	0.0	0	3 336.4	2 826.2
X	3 130.6	217.7	10.3	15.8	52.3	0.0	0	3 426.6	2 921.1
XI	3 172.3	250.2	11.5	15.8	53.0	0.0	0	3 502.8	3 000.5
XII	3 374.8	302.5	10.6	13.6	47.5	0.0	0	3 749.1	3 144.1
2017									
I	3 213.6	296.7	11.2	23.3	61.1	0.0	0	3 606.0	3 036.2
II	3 293.9	236.6	10.8	23.3	60.7	0.0	0	3 625.3	3 095.3
III	3 273.1	243.6	10.3	25.8	50.8	0.0	0	3 603.5	3 087.4

14.c MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu		Repo darījumi	Noguldījumi kopā	
		Līdz 1 gadam	1–2 gadi	Ilgāk par 2 gadiem	Līdz 3 mēnešiem	Ilgāk par 3 mēnešiem		Euro	
Mājsaimniecības									
2016									
I	3 883.2	452.3	258.2	206.3	706.9	4.8	0	5 511.8	4 871.8
II	3 915.9	439.7	259.7	210.9	721.6	4.7	0	5 552.5	4 900.8
III	3 918.3	434.6	247.7	206.6	726.1	4.7	0	5 538.1	4 899.5
IV	3 986.4	430.3	237.2	211.6	736.3	4.8	0	5 606.5	4 966.1
V	3 991.8	435.9	239.8	214.5	740.9	4.8	0	5 627.7	4 978.7
VI	4 094.1	422.5	233.6	216.8	751.0	4.6	0	5 722.6	5 071.5
VII	4 100.1	418.6	232.3	219.8	757.7	4.5	0	5 733.0	5 071.8
VIII	4 086.4	413.7	229.9	220.8	762.9	4.5	0	5 718.2	5 055.2
IX	4 089.1	421.2	213.9	220.2	768.4	4.4	0	5 717.2	5 060.8
X	4 118.8	429.8	212.6	220.8	774.5	4.3	0	5 760.9	5 116.6
XI	4 178.4	443.7	205.7	227.6	785.0	4.4	0	5 844.8	5 189.0
XII	4 360.3	436.0	198.5	227.3	796.5	4.4	0	6 023.1	5 353.4
2017									
I	4 342.2	420.6	185.7	227.1	803.7	4.4	0	5 983.7	5 312.1
II	4 364.0	421.2	188.1	228.2	812.6	8.3	0	6 022.3	5 341.0
III	4 383.9	410.8	185.2	228.2	813.5	8.2	0	6 029.8	5 349.1

14.d VALDĪBAS UN NEREZIDENTU NOGULDĪJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Valdība				Nerezidenti				Euro	
	Centrālā valdība	Vietējā valdība	Euro	Euro	MFI	Ne-MFI	Euro			
							Valdība	Pārējās		
2016										
I	279.6	235.2	514.8	510.6	3 098.0	11 907.1	8.1	11 899.0	15 005.2	5 924.1
II	367.7	258.3	626.0	621.8	2 870.9	11 719.4	6.6	11 712.8	14 590.3	5 764.8
III	344.2	285.7	629.9	626.7	2 928.8	10 984.6	6.7	10 977.9	13 913.4	5 855.2
IV	304.9	294.1	599.0	594.4	2 965.2	10 602.7	7.6	10 595.1	13 567.9	5 760.7
V	703.3	305.7	1 008.9	1 003.4	2 977.0	10 322.7	6.7	10 316.0	13 299.7	5 797.2
VI	675.8	280.8	956.7	950.8	2 992.2	10 354.0	5.2	10 348.8	13 346.2	5 744.9
VII	499.7	272.7	772.5	766.2	3 214.1	10 014.8	5.0	10 009.8	13 228.9	5 953.6
VIII	577.1	297.9	875.0	856.1	3 065.7	9 772.2	4.5	9 767.7	12 837.9	5 746.3
IX	660.7	286.4	947.1	899.3	3 008.7	9 467.0	4.8	9 462.2	12 475.7	5 648.9
X	1 094.8	296.9	1 391.6	1 347.0	2 971.8	9 542.4	4.6	9 537.8	12 514.2	5 763.9
XI	1 027.6	313.1	1 340.8	1 305.0	2 869.6	9 509.6	4.4	9 505.2	12 379.2	5 676.1
XII	835.6	264.1	1 099.7	1 068.6	2 836.4	8 890.3	11.8	8 878.4	11 726.7	5 517.1
2017										
I	937.9	280.3	1 218.2	1 170.3	3 040.9	8 815.4	11.9	8 803.5	11 856.3	5 645.7
II	876.5	292.3	1 168.8	1 127.2	2 913.6	8 787.5	6.1	8 781.4	11 701.1	5 502.2
III	740.5	321.5	1 062.0	1 021.9	2 923.0	8 710.1	5.5	8 704.6	11 633.1	5 504.5

15. REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU TERMIŅSTRUKTŪRA

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Īstermiņa															
Summa	1 681.7	1 733.2	1 635.8	1 656.0	1 763.9	1 740.0	1 704.9	1 746.0	1 825.3	1 823.2	1 851.8	1 747.6	1 808.6	1 821.4	1 846.8
% ¹	13.7	14.1	13.2	13.3	14.0	13.7	13.5	13.8	14.4	14.4	14.5	13.8	14.2	14.3	14.5
Ar termiņu 1–5 gadi															
Summa	2 433.7	2 429.0	2 368.4	2 432.8	2 467.4	2 484.3	2 480.3	2 497.9	2 388.3	2 343.6	2 372.3	2 430.3	2 435.4	2 424.2	2 412.3
% ¹	19.8	19.8	19.1	19.5	19.6	19.7	19.6	19.7	18.8	18.5	18.6	19.1	19.1	19.0	18.9
Ar termiņu ilgāku par 5 gadiem															
Summa	8 157.7	8 102.6	8 395.6	8 371.3	8 379.9	8 405.6	8 467.4	8 439.6	8 490.8	8 523.8	8 516.5	8 532.0	8 491.4	8 490.6	8 492.9
% ¹	66.5	66.1	67.7	67.2	66.4	66.6	66.9	66.5	66.8	67.1	66.9	67.1	66.7	66.7	66.6
Kredīti kopā	12 273.1	12 264.8	12 399.8	12 460.1	12 611.2	12 629.9	12 652.7	12 683.5	12 704.5	12 690.7	12 740.6	12 709.9	12 735.4	12 736.2	12 752.0

¹ Attiecīgo kredītu īpatsvars rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikumā.

16.a

FINANŠU IESTĀDĒM UN NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi		CFS un finanšu palīgsabiedrības			Valsts nefinanšu sabiedrības					Privātās nefinanšu sabiedrības					
	Līdz 1 gadam	Eiro	Līdz 1 gadam	Eiro	Euro	Līdz 1 gadam	1-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro	Līdz 1 gadam	1-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro			
2016																
I	0.0	0.0	0.0	x	x	x	6.7	83.0	588.3	678.0	562.0	1 161.4	1 703.0	2 685.0	5 549.4	5 315.7
II	0.0	0.0	0.0	x	x	x	10.3	81.9	584.1	676.2	561.5	1 202.7	1 693.1	2 649.6	5 545.4	5 309.5
III	0.0	0.0	0.0	x	x	x	12.4	80.6	580.1	673.1	557.8	1 120.3	1 635.0	2 683.0	5 438.3	5 246.2
IV	0.0	0.0	0.0	x	x	x	10.7	79.7	580.9	671.3	555.2	1 143.8	1 698.7	2 656.2	5 498.7	5 309.1
V	0.0	0.0	0.0	x	x	x	12.6	78.8	571.7	663.0	599.0	1 244.3	1 722.5	2 672.3	5 639.2	5 415.1
VI	0.0	0.0	0.0	x	x	x	11.5	77.9	588.3	677.7	614.5	1 209.5	1 736.5	2 687.7	5 633.7	5 426.3
VII	0.0	0.0	0.0	x	x	x	5.8	76.5	590.0	672.3	610.1	1 183.4	1 736.0	2 746.7	5 666.1	5 476.8
VIII	0.0	0.0	0.0	x	x	x	6.9	75.4	587.0	669.3	606.8	1 224.4	1 743.5	2 723.2	5 691.0	5 475.7
IX	0.0	0.0	0.0	x	x	x	9.6	74.5	588.5	672.6	610.7	1 171.6	1 744.2	2 779.2	5 695.0	5 466.9
X	0.0	0.0	0.0	x	x	x	8.5	78.1	590.4	677.1	634.6	1 173.5	1 702.7	2 792.1	5 668.3	5 430.9
XI	0.0	0.0	0.0	x	x	x	10.1	74.4	589.9	674.4	631.4	1 202.3	1 730.2	2 777.5	5 710.0	5 470.7
XII	0.0	0.0	0.0	x	x	x	13.3	75.5	593.9	682.7	638.8	1 108.3	1 788.0	2 796.5	5 692.9	5 467.8
2017																
I	0.0	0.0	0.0	x	x	x	15.0	75.9	590.3	681.2	640.3	1 166.1	1 791.2	2 749.6	5 706.8	5 479.6
II	0.0	0.0	0.0	x	x	x	8.2	77.9	593.3	679.3	638.9	1 170.5	1 788.2	2 758.4	5 717.1	5 483.9
III	0.0	0.0	0.0	x	x	x	11.2	77.3	593.4	682.0	641.4	1 188.9	1 781.1	2 769.9	5 740.0	5 521.6
	Ieguldījumu fondi, izņemot naudas tirgus fondus, un alternatīvo ieguldījumu fondi						Citas finanšu iestādes									
	Līdz 1 gadam		Eiro			Līdz 1 gadam		1-5 gadi		Ilgāk par 5 gadiem			Eiro			
2016																
I		0.1		0.1		0.0		206.2		355.0		108.9		670.1		628.5
II		0.0		0.0		0.0		216.1		356.9		107.5		680.6		637.5
III		0.0		0.0		0.0		210.6		355.7		382.2		948.5		911.3
IV		0.0		0.0		0.0		213.8		353.7		386.5		954.0		915.2
V		0.0		0.0		0.0		220.4		360.6		389.6		970.6		947.0
VI		0.0		0.0		0.0		230.8		358.9		394.9		984.5		961.9
VII		0.0		0.0		0.0		231.5		353.7		404.3		989.5		967.8
VIII		0.0		0.0		0.0		230.6		361.5		410.4		1 002.5		981.3
IX		0.0		0.0		0.0		364.7		249.4		410.2		1 024.3		997.9
X		0.0		0.0		0.0		364.3		238.9		414.3		1 017.5		990.8
XI		0.0		0.0		0.0		369.9		241.2		419.2		1 030.2		1 001.8
XII		0.0		0.0		0.0		373.3		241.4		414.9		1 029.6		999.7
2017																
I		0.0		0.0		0.0		374.4		241.3		432.2		1 047.9		1 018.5
II		0.0		0.0		0.0		374.8		239.9		434.4		1 049.0		1 017.2
III		0.0		0.0		0.0		381.4		232.5		433.5		1 047.3		1 019.1

16.b MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Mājsaimniecības													Eiro
	Patēriņa kredīts				Kredīti mājokļa iegādei				Pārējie kredīti				Eiro	
	Līdz 1 gadam	1-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem		Līdz 1 gadam	1-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem		Līdz 1 gadam	1-5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem			
2016														
I	455.9	133.1	156.6	166.2	4 484.8	104.0	81.3	4 299.4	434.8	70.2	54.8	309.8	5 375.5	5 214.6
II	457.7	132.0	158.6	167.1	4 471.9	103.1	81.6	4 287.2	432.9	69.0	56.8	307.1	5 362.6	5 201.2
III	463.2	131.5	162.0	169.7	4 453.6	96.8	80.2	4 276.6	423.1	64.2	55.1	303.9	5 339.9	5 183.9
IV	463.0	130.0	165.1	167.9	4 454.6	94.9	82.9	4 276.7	418.6	62.8	52.7	303.0	5 336.1	5 182.2
V	471.6	131.7	171.1	168.8	4 450.6	93.1	82.0	4 275.5	416.2	61.8	52.5	301.9	5 338.4	5 184.4
VI	473.8	129.3	175.3	169.2	4 440.4	96.5	82.4	4 261.5	419.8	62.5	53.3	304.0	5 334.0	5 180.8
VII	478.4	128.8	180.7	168.9	4 431.2	93.0	82.9	4 255.2	415.2	62.4	50.5	302.3	5 324.7	5 174.4
VIII	483.8	129.9	183.8	170.0	4 421.8	90.1	83.3	4 248.4	415.1	64.1	50.4	300.6	5 320.7	5 172.9
IX	485.3	128.2	186.5	170.6	4 415.0	87.8	83.2	4 244.0	412.2	63.4	50.5	298.3	5 312.6	5 166.2
X	489.6	128.5	188.9	172.2	4 420.8	86.3	84.7	4 249.7	417.4	62.1	50.3	305.0	5 327.8	5 182.5
XI	493.1	129.1	190.4	173.7	4 418.8	80.5	84.9	4 253.4	413.9	59.9	51.2	302.9	5 325.9	5 179.9
XII	487.3	124.3	192.3	170.6	4 411.8	72.6	83.5	4 255.7	405.6	55.8	49.5	300.3	5 304.7	5 159.4
2017														
I	494.4	126.8	195.3	172.2	4 402.9	73.0	82.6	4 247.3	402.2	53.3	49.1	299.8	5 299.5	5 157.1
II	474.2	128.7	203.6	141.9	4 407.0	102.4	73.0	4 231.6	409.6	36.9	41.6	331.1	5 290.8	5 149.0
III	481.7	131.1	207.4	143.2	4 394.6	98.8	71.4	4 224.4	406.6	35.4	42.7	328.5	5 282.8	5 143.4

16.c VALDĪBAI UN NEREZIDENTIEM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Valdība				Nerezidenti						Eiro
	Centrālā valdība	Vietējā valdība	Eiro	Eiro	MFI	Ne-MFI	Pārējās		Eiro		
							Valdība	Pārējās			
2016											
I	91.9	35.2	127.1	91.3	5 038.9	2 140.3	0.0	2 140.3	7 179.3	2 530.1	
II	91.3	34.7	126.0	90.4	4 843.7	2 163.4	0.0	2 163.4	7 007.1	2 477.4	
III	90.6	34.2	124.8	89.2	4 687.7	2 082.8	0.0	2 082.8	6 770.5	2 515.9	
IV	89.7	33.9	123.7	88.1	4 165.5	2 111.1	0.0	2 111.1	6 276.7	2 281.6	
V	90.0	29.9	120.0	85.2	4 191.6	2 135.5	0.0	2 135.5	6 327.2	2 527.6	
VI	87.2	29.8	116.9	82.9	4 908.4	2 213.9	0.0	2 213.9	7 122.3	2 672.8	
VII	85.6	29.7	115.3	82.1	4 241.5	2 237.7	0.0	2 237.7	6 479.2	2 454.6	
VIII	85.2	30.1	115.3	82.2	4 193.7	2 240.5	0.0	2 240.5	6 434.2	2 428.4	
IX	81.3	33.6	114.9	82.5	3 622.1	2 214.0	0.0	2 214.0	5 836.1	2 283.1	
X	79.6	29.7	109.3	78.0	4 059.8	2 195.9	0.0	2 195.9	6 255.7	2 638.2	
XI	79.5	33.2	112.6	81.3	3 810.0	2 239.8	0.0	2 239.8	6 049.8	2 494.9	
XII	79.6	29.2	108.8	77.1	3 276.3	2 230.2	0.0	2 230.2	5 506.4	2 209.6	
2017											
I	82.0	29.1	111.1	79.3	3 659.0	2 187.8	0.0	2 187.8	5 846.8	2 391.8	
II	82.7	28.9	111.5	80.5	3 821.2	2 195.4	0.0	2 195.4	6 016.6	2 455.1	
III	82.2	28.3	110.5	79.6	3 729.5	2 202.9	0.0	2 202.9	5 932.4	2 402.2	

(2016. gada 4. cet. beigās; milj. eiro; struktūra; %)

	Ar atlikušo atmaksas termiņu līdz 1 gadam				Ar atlikušo atmaksas termiņu 1–5 gadi				Ar atlikušo atmaksas termiņu ilgāku par 5 gadiem				Kredīti kopā			
	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%
Kopā	2 195.6	100.0	2 000.6	100.0	4 137.6	100.0	4 063.0	100.0	1 102.8	100.0	1 042.0	100.0	7 436.0	100.0	7 105.6	100.0
A Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	157.8	7.2	136.8	6.8	275.2	6.7	273.7	6.7	62.3	5.6	62.3	6.0	495.4	6.7	472.8	6.7
B Iejuves rūpniecība un karjeru izstrāde	7.5	0.4	7.5	0.4	8.4	0.2	8.4	0.2	1.4	0.1	1.4	0.1	17.4	0.2	17.3	0.2
C Apstrādes rūpniecība	260.1	11.9	251.5	12.6	455.6	11.0	446.9	11.0	91.8	8.3	91.8	8.8	807.6	10.9	790.2	11.1
D Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	50.8	2.3	50.8	2.5	360.4	8.7	360.4	8.9	91.0	8.3	91.0	8.7	502.2	6.8	502.2	7.1
E Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	4.0	0.2	4.0	0.2	29.8	0.7	29.8	0.7	49.6	4.5	49.6	4.8	83.4	1.1	83.4	1.2
F Būvniecība	44.2	2.0	44.2	2.2	134.5	3.2	118.8	2.9	93.4	8.5	65.1	6.2	272.0	3.7	228.1	3.2
G Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	391.1	17.8	338.3	16.9	235.0	5.7	231.0	5.7	24.9	2.3	24.9	2.4	651.0	8.8	594.2	8.4
H Transports un uzglabāšana	77.7	3.5	67.0	3.4	268.5	6.5	245.9	6.1	255.5	23.2	255.5	24.5	601.6	8.1	568.4	8.0
I Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	24.4	1.1	24.4	1.2	113.2	2.7	113.2	2.8	12.5	1.1	12.5	1.2	150.1	2.0	150.1	2.1
J Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	6.4	0.3	6.4	0.3	64.7	1.6	63.8	1.6	2.1	0.2	2.1	0.2	73.1	1.0	72.3	1.0
K Finanšu un apdrošināšanas darbības	243.2	11.1	203.4	10.2	553.7	13.4	541.3	13.3	32.3	2.9	31.7	3.0	829.2	11.1	776.4	10.9
L Operācijas ar nekustamo īpašumu	518.3	23.6	482.9	24.1	1 434.2	34.7	1 425.5	35.1	297.0	26.9	265.1	25.4	2 249.6	30.2	2 173.5	30.6
M Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	4.7	0.2	4.7	0.2	8.7	0.2	8.7	0.2	4.4	0.4	4.4	0.4	17.8	0.2	17.8	0.2
N Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	358.4	16.3	331.9	16.6	38.7	0.9	38.7	1.0	3.1	0.3	3.1	0.3	400.1	5.4	373.7	5.3
O Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	0.3	0.0	0.3	0.0	9.5	0.2	9.5	0.2	18.7	1.7	18.7	1.8	28.5	0.4	28.5	0.4
P Izglītība	0.6	0.0	0.6	0.0	31.4	0.8	31.4	0.8	0.6	0.1	0.6	0.1	32.6	0.4	32.6	0.5
Q Veselība un sociālā aprūpe	5.0	0.2	5.0	0.3	12.2	0.3	12.2	0.3	4.7	0.4	4.7	0.5	21.9	0.3	21.9	0.3
R Māksla, izklaide un atpūta	3.6	0.2	3.3	0.2	9.6	0.2	9.6	0.2	3.7	0.3	3.7	0.4	16.9	0.2	16.6	0.2
S Citi pakalpojumi	37.6	1.7	37.6	1.9	94.2	2.3	94.2	2.3	53.8	4.9	53.8	5.2	185.6	2.5	185.6	2.6

17.b

FINANŠU IESTĀDĒM UN NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMI TAUTSAIMNIECĪBĀ

(2017. gada I. cet. beigās; milj. eiro; struktūra; %)

	Ar atlikušo atmaksas termiņu līdz 1 gadam				Ar atlikušo atmaksas termiņu 1–5 gadi				Ar atlikušo atmaksas termiņu ilgāku par 5 gadiem				Kredīti kopā			
	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%	Kopā	%	T.sk. eiro	%
Kopā	2 165.3	100.0	1 980.1	100.0	4 087.6	100.0	4 013.2	100.0	1 003.6	100.0	945.9	100.0	7 256.5	100.0	6 939.2	100.0
A Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	169.8	7.9	148.2	7.5	270.6	6.6	269.5	6.7	63.3	6.3	63.3	6.7	503.7	6.9	481.0	6.9
B Iejuves rūpniecība un karjeru izstrāde	7.1	0.3	7.1	0.4	8.1	0.2	8.1	0.2	1.4	0.1	1.4	0.1	16.7	0.2	16.6	0.2
C Apstrādes rūpniecība	283.4	13.1	278.3	14.1	433.0	10.6	420.4	10.5	86.1	8.6	86.1	9.1	802.5	11.1	784.8	11.3
D Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	46.0	2.1	46.0	2.3	371.7	9.1	371.8	9.3	103.2	10.3	103.2	10.9	521.0	7.2	521.0	7.5
E Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	6.3	0.3	6.3	0.3	43.5	1.1	43.5	1.1	13.8	1.4	13.8	1.5	63.6	0.9	63.6	0.9
F Būvniecība	51.2	2.4	51.2	2.6	128.2	3.1	113.8	2.8	65.5	6.5	39.4	4.2	244.9	3.4	204.4	3.0
G Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	383.7	17.7	326.3	16.5	287.7	7.0	283.6	7.1	23.6	2.4	23.6	2.5	695.0	9.6	633.5	9.1
H Transports un uzglabāšana	75.3	3.5	65.9	3.3	276.5	6.8	257.1	6.4	259.7	25.9	259.7	27.4	611.5	8.4	582.7	8.4
I Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	28.4	1.3	19.4	1.0	107.4	2.6	107.4	2.7	2.3	0.2	2.3	0.2	138.1	1.9	129.1	1.9
J Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	19.4	0.9	8.5	0.4	64.3	1.6	63.5	1.6	12.6	1.2	12.6	1.3	96.3	1.3	84.6	1.2
K Finanšu un apdrošināšanas darbības	560.0	25.9	521.1	26.3	362.0	8.9	350.0	8.7	32.3	3.2	31.7	3.3	954.3	13.2	902.8	13.0
L Operācijas ar nekustamo īpašumu	489.6	22.6	457.3	23.1	1 534.7	37.5	1 524.5	38.0	238.1	23.7	207.0	21.9	2 262.4	31.2	2 188.8	31.6
M Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	5.0	0.2	5.0	0.2	15.9	0.4	15.9	0.4	4.4	0.4	4.4	0.5	25.3	0.3	25.3	0.4
N Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	6.1	0.3	6.1	0.3	28.5	0.7	28.5	0.7	2.9	0.3	2.9	0.3	37.5	0.5	37.5	0.5
O Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	0.0	0.0	0.0	0.0	2.9	0.1	3.0	0.1	7.2	0.7	7.2	0.8	10.2	0.1	10.2	0.2
P Izglītība	0.8	0.0	0.8	0.0	33.4	0.8	33.4	0.8	0.7	0.1	0.7	0.1	34.9	0.5	34.9	0.5
Q Veselība un sociālā aprūpe	5.1	0.2	5.1	0.3	14.3	0.4	14.3	0.3	1.7	0.2	1.7	0.2	21.0	0.3	21.1	0.3
R Māksla, izklaide un atpūta	2.6	0.1	2.3	0.1	9.1	0.2	9.1	0.2	3.7	0.4	3.7	0.4	15.3	0.2	15.1	0.2
S Citi pakalpojumi	25.4	1.2	25.2	1.3	95.8	2.3	95.8	2.4	81.2	8.1	81.2	8.6	202.4	2.8	202.2	2.9

18.

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU VEIDI

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016				2017	
	III	VI	IX ¹	XII	III	
Komerckredīts	2 469.1	2 540.8	2 659.1	2 623.3	2 669.0	
Industriālais kredīts	2 081.2	2 214.2	1 346.8	1 311.5	1 292.5	
Vērtspapīru pirkšana ar atpārdošanu	1.7	1.5	1.7	0.3	0.5	
Finanšu noma	56.8	59.1	61.1	64.0	67.9	
Kredīts patēriņa preču iegādei	356.5	370.9	313.1	320.1	334.8	
Hipotēku kredīts	6 310.2	6 240.0	6 693.6	6 666.3	6 658.3	
Kredīts pret norēķina dokumentiem	1.3	1.2	1.1	1.3	1.2	
Pārējie kredīti	1 117.3	1 201.1	1 646.9	1 726.2	1 722.9	
Kredīti kopā	12 394.0	12 628.8	12 723.5	12 713.0	12 747.1	

¹ Dati precizēti.

19.a NEAKCIJU VĒRTSPAPĪRU TURĒJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Neakciju vērtspapīri									
	MFI		Valdības		Pārējo rezidentu		Nerezidentu		Eiro	
		t.sk. ilgtermiņa		t.sk. ilgtermiņa		t.sk. ilgtermiņa		t.sk. ilgtermiņa		
2016										
I	0.0	0.0	864.4	754.6	20.6	20.6	5 184.4	4 637.8	6 069.3	1 404.8
II	0.0	0.0	881.7	801.7	20.4	20.4	5 116.9	4 708.1	6 019.1	1 278.8
III	0.0	0.0	929.4	799.4	20.4	20.4	4 880.1	4 534.8	5 830.0	1 350.7
IV	0.0	0.0	939.2	809.2	22.5	22.5	4 802.6	4 533.8	5 764.2	1 341.4
V	0.0	0.0	956.3	826.3	22.3	22.3	4 487.9	4 313.4	5 466.5	1 245.5
VI	0.0	0.0	974.8	844.8	22.1	22.1	4 469.7	4 159.4	5 466.6	1 394.3
VII	0.0	0.0	808.0	808.0	22.4	22.4	4 301.3	4 015.7	5 131.6	1 218.5
VIII	0.0	0.0	829.6	829.6	21.1	21.1	4 159.3	3 930.8	5 009.9	1 170.9
IX	0.0	0.0	845.7	845.7	21.1	21.1	4 130.6	3 922.4	4 997.3	1 262.1
X	0.0	0.0	904.4	904.4	20.9	20.9	3 902.3	3 701.6	4 827.6	1 317.4
XI	0.0	0.0	944.7	944.7	20.7	20.7	3 872.9	3 695.8	4 838.3	1 304.1
XII	14.5	14.5	977.0	977.0	21.1	21.1	3 891.5	3 738.9	4 904.0	1 316.3
2017										
I	8.7	8.7	980.4	980.4	21.1	21.1	3 750.1	3 623.6	4 760.3	1 269.1
II	8.6	8.6	739.7	739.7	21.0	21.0	3 751.5	3 629.0	4 520.8	1 248.9
III	7.5	7.5	775.3	775.3	21.5	21.5	3 699.4	3 574.7	4 503.7	1 241.9

19.b AKCIJU UN CITU KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRU TURĒJUMI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Akcijas un citi kapitāla vērtspapīri								
	MFI		Pārējo rezidentu		Nerezidentu		Eiro		
2016									
I		0.0		594.2		296.4		890.6	838.5
II		0.0		600.1		298.3		898.4	847.0
III		0.0		603.7		281.4		885.2	835.5
IV		0.0		603.6		288.6		892.2	842.6
V		0.0		606.0		288.2		894.1	843.6
VI		0.0		607.3		204.4		811.7	755.0
VII		0.0		601.1		206.1		807.2	742.1
VIII		0.0		608.6		208.0		816.6	750.8
IX		0.0		594.9		212.5		807.4	740.8
X		0.0		596.2		215.8		812.1	743.5
XI		0.0		597.5		214.9		812.4	741.8
XII		0.0		612.0		211.3		823.3	756.5
2017									
I		0.0		618.2		209.2		827.4	761.6
II		0.0		618.6		211.9		830.5	762.2
III		0.0		611.9		208.6		820.6	757.7

20.a REZIDENTU NOGULDĪJUMU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	MFI							Ne-MFI						
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)						Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)					
		Eiro	Ārvalstu valūtā						Eiro	Ārvalstu valūtā				
		t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016														
I	421.8	72.0	28.0	23.3	0.0	0.3	2.8	10 745.0	88.3	11.7	9.5	0.1	0.1	0.9
II	436.0	67.4	32.6	28.0	0.0	0.2	3.1	11 135.4	88.0	12.0	9.9	0.2	0.1	0.8
III	387.1	77.6	22.4	17.8	0.0	0.2	3.0	11 099.1	88.8	11.2	9.1	0.1	0.1	0.9
IV	385.6	78.3	21.7	16.8	0.0	0.1	3.6	11 201.1	88.6	11.4	9.4	0.0	0.1	0.8
V	381.7	72.9	27.1	22.3	0.0	0.1	3.4	11 643.4	88.3	11.7	9.7	0.0	0.1	0.8
VI	380.8	71.2	28.8	25.8	0.0	0.1	1.6	11 673.5	88.5	11.5	9.7	0.0	0.1	0.7
VII	354.2	76.4	23.6	20.4	0.1	0.2	1.9	11 376.9	88.1	11.9	10.0	0.0	0.2	0.8
VIII	354.9	75.2	24.8	21.4	0.1	0.2	2.2	11 576.8	88.2	11.8	10.0	0.0	0.1	0.7
IX	371.6	75.8	24.2	21.4	0.0	0.2	2.4	11 660.5	88.2	11.8	9.9	0.0	0.1	0.8
X	348.1	77.9	22.1	19.7	0.1	0.1	1.9	12 128.3	89.0	11.0	9.3	0.0	0.1	0.6
XI	351.7	76.2	23.8	21.5	0.1	0.2	1.4	12 141.3	89.0	11.0	9.2	0.0	0.1	0.6
XII	344.6	78.6	21.4	17.7	0.0	0.2	1.5	12 225.7	88.6	11.4	9.7	0.0	0.2	0.6
2017														
I	379.2	73.1	26.9	25.3	0.0	0.2	0.9	12 057.7	88.6	11.4	9.7	0.0	0.1	0.6
II	354.8	73.4	26.6	25.7	0.0	0.1	0.2	12 169.8	88.6	11.4	9.6	0.0	0.1	0.6
III	354.8	74.0	26.0	24.9	0.0	0.2	0.3	12 020.8	88.7	11.3	9.6	0.0	0.1	0.7

20.b NEREZIDENTU NOGULDĪJUMU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	MFI							Ne-MFI						
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)						Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)					
		Eiro	Ārvalstu valūtā						Eiro	Ārvalstu valūtā				
		t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016														
I	3 098.0	84.1	15.9	8.3	0.1	1.8	1.7	11 907.1	27.9	72.1	68.2	0.1	0.4	1.7
II	2 870.9	85.4	14.6	6.4	0.0	2.0	1.7	11 719.4	28.3	71.7	67.5	0.1	0.4	1.8
III	2 928.8	86.5	13.5	5.7	0.1	2.0	1.6	10 984.6	30.2	69.8	65.4	0.1	0.4	1.9
IV	2 965.2	86.6	13.4	5.5	0.0	1.9	1.5	10 602.7	30.1	69.9	65.4	0.1	0.4	2.0
V	2 977.0	88.4	11.6	5.1	0.0	2.1	0.2	10 322.7	30.7	69.3	64.8	0.1	0.4	2.0
VI	2 992.2	87.3	12.7	6.2	0.0	2.1	0.2	10 354.0	30.2	69.8	64.2	0.1	0.4	1.9
VII	3 214.1	88.3	11.7	5.6	0.0	2.1	0.2	10 014.8	31.1	68.9	63.9	0.1	0.4	1.9
VIII	3 065.7	87.4	12.6	6.5	0.0	1.8	0.2	9 772.2	31.4	68.6	63.2	0.1	0.3	2.0
IX	3 008.7	87.5	12.5	6.4	0.0	1.8	0.2	9 467.0	31.9	68.1	62.9	0.1	0.3	2.2
X	2 971.8	89.2	10.8	5.5	0.0	1.9	0.2	9 542.4	32.6	67.4	62.5	0.1	0.3	1.9
XI	2 869.6	88.5	11.5	6.0	0.0	1.9	0.2	9 509.6	33.0	67.0	61.4	0.1	0.3	1.9
XII	2 836.4	86.8	13.2	7.1	0.0	2.3	0.1	8 890.3	34.4	65.6	60.7	0.1	0.3	1.9
2017														
I	3 040.9	87.0	13.0	7.7	0.0	1.8	0.2	8 815.4	34.0	66.0	60.7	0.1	0.3	1.9
II	2 913.6	86.4	13.6	7.7	0.0	2.0	0.4	8 787.5	34.0	66.0	60.7	0.1	0.3	2.0
III	2 923.0	87.4	12.6	6.4	0.0	2.0	0.5	8 710.1	33.9	66.1	60.8	0.0	0.3	2.0

20.c REZIDENTIEM IZSNIEGTO KREDĪTU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

Ne-MFI									
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)							
		Eiro	Ārvalstu valūtā					t.sk. CHF	t.sk. GBP
			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016									
I	12 400.2	95.3	4.7	2.7	0.0	0.6	0.5		
II	12 390.8	95.2	4.8	2.7	0.0	0.6	0.5		
III	12 524.6	95.7	4.3	2.3	0.0	0.6	0.4		
IV	12 583.8	95.8	4.2	2.2	0.0	0.6	0.5		
V	12 731.2	96.1	3.9	2.4	0.0	0.6	0.0		
VI	12 746.9	96.2	3.8	2.2	0.0	0.6	0.0		
VII	12 768.0	96.4	3.6	2.1	0.0	0.6	0.0		
VIII	12 798.8	96.3	3.7	2.3	0.0	0.6	0.0		
IX	12 819.3	96.1	3.9	2.4	0.0	0.6	0.0		
X	12 800.0	96.2	3.8	2.5	0.0	0.6	0.0		
XI	12 853.2	96.2	3.8	2.5	0.0	0.5	0.0		
XII	12 818.7	96.3	3.7	2.4	0.0	0.5	0.0		
2017									
I	12 846.5	96.3	3.7	2.4	0.0	0.5	0.0		
II	12 847.7	96.3	3.7	2.5	0.0	0.5	0.0		
III	12 862.5	96.4	3.6	2.3	0.0	0.5	0.0		

20.d NEREZIDENTIEM IZSNIEGTO KREDĪTU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	MFI							Ne-MFI						
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)						Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)					
		Eiro	Ārvalstu valūtā						Eiro	Ārvalstu valūtā				
		t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016														
I	5 038.9	35.7	64.3	53.7	0.5	1.8	4.2	2 140.3	34.2	65.8	64.1	0.0	0.1	1.1
II	4 843.7	36.0	64.0	53.0	0.6	1.8	4.4	2 163.4	33.9	66.1	64.4	0.0	0.1	1.1
III	4 687.7	38.9	61.1	44.9	1.8	5.3	4.6	2 082.8	33.3	66.7	64.8	0.0	0.2	1.2
IV	4 165.5	36.3	63.7	51.2	0.3	3.3	3.9	2 111.1	36.5	63.5	61.9	0.0	0.1	1.0
V	4 191.6	41.8	58.2	45.9	0.3	3.1	4.1	2 135.5	36.3	63.7	62.0	0.0	0.1	1.1
VI	4 908.4	38.2	61.8	44.0	0.4	8.5	4.3	2 213.9	36.0	64.0	59.3	0.0	0.1	1.0
VII	4 241.5	38.6	61.4	47.6	0.2	5.3	4.1	2 237.7	36.6	63.4	58.9	0.0	0.1	1.0
VIII	4 193.7	38.4	61.6	43.5	0.2	9.1	4.2	2 240.5	36.4	63.6	58.9	0.0	0.1	1.1
IX	3 622.1	40.7	59.3	42.3	1.0	4.9	5.6	2 214.0	36.6	63.4	58.9	0.0	0.1	0.8
X	4 059.8	45.4	54.6	42.3	0.9	2.6	4.1	2 195.9	36.2	63.8	59.1	0.0	0.1	1.0
XI	3 810.0	44.5	55.5	42.1	0.5	2.2	4.6	2 239.8	35.8	64.2	59.4	0.0	0.1	1.1
XII	3 276.3	42.5	57.5	44.1	0.7	2.6	4.9	2 230.2	36.6	63.4	58.3	0.0	0.1	1.2
2017														
I	3 659.0	43.8	56.2	43.1	0.3	1.7	5.2	2 187.8	36.1	63.9	58.8	0.0	0.1	1.1
II	3 821.2	43.9	56.1	41.9	0.8	2.0	4.6	2 195.4	35.3	64.7	59.3	0.0	0.1	1.2
III	3 729.5	42.6	57.4	41.3	1.3	1.6	5.7	2 202.9	37.0	63.0	57.1	0.0	0.1	1.5

20.e REZIDENTU NEAKCIJU VĒRTSPAPĪRU TURĒJUMU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	MFI							Ne-MFI						
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)						Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)					
		Eiro	Ārvalstu valūtā				Eiro		Ārvalstu valūtā					
		t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016														
I	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	884.9	67.7	32.3	32.3	0.0	0.0	0.0
II	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	902.2	67.0	33.0	32.9	0.0	0.0	0.0
III	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	949.8	68.9	31.1	31.1	0.0	0.0	0.0
IV	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	961.6	69.1	30.9	30.9	0.0	0.0	0.0
V	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	978.6	67.6	32.4	32.4	0.0	0.0	0.0
VI	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	996.9	67.5	32.5	32.5	0.0	0.0	0.0
VII	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	830.3	61.1	38.9	38.9	0.0	0.0	0.0
VIII	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	850.6	61.8	38.2	38.2	0.0	0.0	0.0
IX	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	866.7	61.6	38.4	38.4	0.0	0.0	0.0
X	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	925.4	63.4	36.6	36.6	0.0	0.0	0.0
XI	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	965.3	63.9	36.1	36.1	0.0	0.0	0.0
XII	14.5	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	998.0	64.8	35.2	35.2	0.0	0.0	0.0
2017														
I	8.7	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1 001.5	65.9	34.1	34.1	0.0	0.0	0.0
II	8.6	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	760.7	90.5	9.5	9.5	0.0	0.0	0.0
III	7.5	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	796.8	88.3	11.7	11.7	0.0	0.0	0.0

20.f NEREZIDENTU NEAKCIJU VĒRTSPAPĪRU TURĒJUMU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	MFI							Ne-MFI						
	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)						Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)					
		Eiro	Ārvalstu valūtā				Eiro		Ārvalstu valūtā					
		t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			t.sk. USD	t.sk. JPY	t.sk. CHF	t.sk. GBP			
2016														
I	1 343.8	17.9	82.1	81.3	0.0	0.0	0.0	3 840.6	14.7	85.3	84.0	0.1	0.1	0.7
II	1 371.1	17.1	82.9	82.2	0.0	0.0	0.0	3 745.8	11.8	88.2	86.8	0.3	0.1	0.7
III	1 339.6	17.4	82.6	82.0	0.0	0.0	0.0	3 540.5	13.1	86.9	83.7	1.0	0.1	0.9
IV	1 370.5	17.1	82.9	81.2	0.0	0.0	0.9	3 432.1	12.9	87.1	84.0	1.1	0.1	0.8
V	1 389.4	16.7	83.3	81.9	0.0	0.0	0.9	3 098.5	11.4	88.6	86.1	1.2	0.1	0.9
VI	1 357.0	16.8	83.2	81.8	0.0	0.0	0.9	3 112.7	15.9	84.1	80.7	1.3	0.1	0.8
VII	1 329.8	17.0	83.0	81.6	0.0	0.0	0.9	2 971.5	16.3	83.7	80.0	1.4	0.1	1.0
VIII	1 340.1	17.0	83.0	81.6	0.0	0.0	0.9	2 819.2	14.8	85.2	82.3	0.2	0.1	1.2
IX	1 326.2	18.8	81.2	79.6	0.0	0.0	1.0	2 804.3	17.1	82.9	80.6	0.0	0.1	0.8
X	1 268.6	19.6	80.4	78.6	0.0	0.0	1.1	2 633.7	18.3	81.7	79.5	0.0	0.1	0.7
XI	1 248.6	16.8	83.2	81.0	0.0	0.0	1.3	2 624.3	18.2	81.8	79.4	0.0	0.1	0.7
XII	1 280.3	16.3	83.7	81.6	0.0	0.0	1.3	2 611.1	17.1	82.9	80.6	0.0	0.1	0.6
2017														
I	1 263.6	17.7	82.3	80.3	0.0	0.0	1.3	2 486.5	15.2	84.8	82.5	0.0	0.2	0.6
II	1 233.8	14.5	85.5	83.4	0.0	0.0	1.4	2 517.7	14.8	85.2	82.9	0.0	0.2	0.6
III	1 180.5	13.7	86.3	84.1	0.0	0.0	1.4	2 518.9	14.6	85.4	84.2	0.0	0.2	0.6

20.g MFI EMITĒTO PARĀDA VĒRTSPAPĪRU VALŪTU DALĪJUMS

(perioda beigās)

	Atlikums (visās valūtās; milj. eiro)	Struktūra (%)	
		Eiro	Ārvalstu valūtā
2016			
I	685.5	32.3	67.7
II	699.7	31.3	68.7
III	682.9	32.0	68.0
IV	685.2	32.5	67.5
V	691.3	32.2	67.8
VI	703.0	31.8	68.2
VII	689.8	31.0	69.0
VIII	687.5	31.1	68.9
IX	685.6	31.3	68.7
X	656.9	31.1	68.9
XI	687.9	31.2	68.8
XII	710.1	33.3	66.7
2017			
I	698.6	33.9	66.1
II	682.4	33.0	67.0
III	701.4	32.7	67.3

21.a VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO

(%)

1. Noguldījumu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Mājsaimniecību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.05	0.06	0.06	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05	0.04	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Ar noteikto termiņu															
Līdz 1 gadam	0.38	0.23	0.34	0.33	0.36	0.38	0.34	0.25	0.34	0.36	0.33	0.50	0.48	0.29	0.27
1–2 gadi	1.13	1.05	1.15	0.99	0.89	1.24	1.19	0.97	1.09	1.00	0.76	1.07	0.92	0.73	1.12
Ilgāk par 2 gadiem	1.68	1.94	1.71	1.26	1.40	2.96	1.77	1.65	1.52	1.58	1.68	1.41	1.52	1.52	1.32
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ²															
Līdz 3 mēnešiem	0.07	0.07	0.07	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.07	0.06	0.07	0.06	0.05	0.05
Ilgāk par 3 mēnešiem	x	x	7.18	7.16	7.13	6.87	6.88	x	x	x	x	x	x	2.55	2.55
Nefinanšu sabiedrību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.04	0.04	0.04	0.04	0.06	0.04	0.04	0.03	0.04	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.00
Ar noteikto termiņu															
Līdz 1 gadam	0.01	0.01	0.04	0.01	0.03	0.02	0.01	0.08	0.02	0.07	0.02	0.07	0.04	0.01	0.03
1–2 gadi	0.48	1.49	0.52	1.05	0.89	–	x	1.33	1.40	1.07	0.35	1.42	x	x	x
Ilgāk par 2 gadiem	0.45	x	x	0.57	0.95	0.41	x	x	0.64	0.70	x	1.56	x	x	x
Repo darījumi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

¹ Perioda beigu dati.

² Šajā instrumentu kategorijā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību dati summēti un iekļauti mājsaimniecību sektorā.

21.a VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO (TURPINĀJUMS)

(%)

2. Noguldījumu procentu likmes (atlikumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Mājsaimniecību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.05	0.06	0.06	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05	0.04	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Ar noteikto termiņu															
Līdz 2 gadiem	0.79	0.79	0.78	0.78	0.78	0.79	0.80	0.81	0.80	0.80	0.79	0.79	0.79	0.78	0.75
Ilgāk par 2 gadiem	2.50	2.49	2.39	2.38	2.38	2.40	2.41	2.42	2.39	2.36	2.31	2.30	2.26	2.27	2.27
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ²															
Līdz 3 mēnešiem	0.07	0.07	0.07	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.07	0.06	0.07	0.06	0.05	0.05
Ilgāk par 3 mēnešiem	x	x	7.18	7.16	7.13	6.87	6.88	x	x	x	x	x	x	2.55	2.57
Nefinanšu sabiedrību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.04	0.04	0.04	0.04	0.06	0.04	0.04	0.03	0.04	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.00
Ar noteikto termiņu															
Līdz 2 gadiem	0.24	0.23	0.21	0.21	0.21	0.19	0.20	0.21	0.21	0.20	0.17	0.17	0.13	0.13	0.13
Ilgāk par 2 gadiem	1.36	1.28	1.18	1.10	1.25	1.24	1.23	1.18	1.17	1.18	1.18	1.20	0.76	0.77	0.85
Repo darījumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Perioda beigu dati.

² Šajā instrumentu kategorijā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību dati summēti un iekļauti mājsaimniecību sektorā.

21.a VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO (TURPINĀJUMS)

(%)

3. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Norēķinu konta debeta atlikums ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atjaunojamais un pārsnieguma kredīts ¹	17.11	17.19	18.03	17.95	18.06	17.69	17.83	17.74	17.45	17.52	17.07	17.49	18.47	18.02	17.98
Norēķinu kartes procentu kredīts ¹	23.19	23.21	23.15	23.13	23.15	23.17	23.14	23.15	23.16	23.15	23.12	23.10	23.08	22.73	22.74
Kredīti mājokļa iegādei															
Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	2.81	2.73	2.68	2.70	2.62	2.60	2.63	2.54	2.55	2.48	2.49	2.49	2.42	2.43	2.44
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	2.87	2.76	2.72	2.67	2.67	2.64	2.74	2.56	2.61	2.49	2.52	2.59	2.47	2.52	2.55
1-5 gadi	12.97	10.87	7.08	7.83	7.27	8.45	7.14	6.94	6.88	5.57	5.25	5.37	6.11	6.68	5.68
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	4.18	3.67	3.28	3.64	3.98	3.77	3.43	3.64	3.59	3.69	3.56	3.04	4.75	3.34	3.39
5-10 gadi	17.24	12.80	18.62	14.06	12.98	12.66	13.39	10.88	13.30	13.30	11.92	12.11	12.06	12.57	11.96
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	9.00	7.81	x	9.41	9.81	7.40	8.69	5.55	x	x	x	6.69	7.65	8.75	8.30
Ilgāk par 10 gadiem	4.41	x	5.15	4.77	5.92	5.02	4.64	4.65	5.98	6.36	4.94	5.12	5.11	5.15	5.12
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	4.13	x	5.13	4.54	5.92	5.60	4.74	4.64	5.98	6.71	4.94	4.97	5.29	5.14	5.27
Efektīvā gada izmaksu procentu likme ²	3.58	3.65	3.34	3.30	3.30	3.24	3.32	3.17	3.17	3.02	2.89	2.86	2.95	2.90	2.85
Patēriņa kredīts															
Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	21.86	20.26	19.98	21.04	19.69	16.88	20.95	20.82	19.80	20.42	20.69	19.63	20.50	17.68	17.58
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	12.50	8.42	7.89	10.15	7.64	2.71	16.02	11.93	8.02	9.23	10.07	8.24	10.49	6.03	9.05
Ilgāk par 1 gadu	20.49	19.32	18.51	18.31	17.79	18.13	18.65	17.19	17.47	16.69	16.71	15.84	16.71	17.42	16.11
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	14.32	15.51	13.79	15.48	15.70	16.55	16.79	15.37	17.28	16.97	18.20	18.54	19.17	19.76	18.42
Efektīvā gada izmaksu procentu likme ²	29.59	26.62	25.76	24.66	23.77	23.35	25.80	23.89	23.87	23.38	23.22	22.64	23.07	22.58	21.55
Citi kredīti procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	4.67	4.59	4.95	3.96	5.54	3.71	4.44	3.95	4.31	3.45	3.78	3.90	3.88	3.74	3.45
Ilgāk par 1 gadu	6.50	4.54	10.00	7.09	6.17	7.39	10.78	9.36	8.29	4.75	4.13	1.58	7.29	9.74	8.33

¹ Perioda beigu dati.

² Efektīvā gada izmaksu procentu likme (APRC) sedz kredīta kopējās izmaksas. Kopējās izmaksas sastāv no procentu izmaksu daļas un citu (saistīto) izmaksu daļas (piemēram, maksa par izziņām, administrācijas, dokumentu sagatavošanas, garantiju u.c. izmaksas).

21.a VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO (TURPINĀJUMS)

(%)

4. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Norēķinu konta debeta atlikums ¹	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Atjaunojamais un pārsnieguma kredīts ¹	2.93	2.88	2.78	2.81	2.79	2.76	2.73	2.67	2.76	2.74	2.80	2.71	2.74	2.82	2.80
Norēķinu kartes procentu kredīts ¹	19.51	19.51	19.34	19.44	19.61	19.87	19.39	19.31	19.45	19.52	19.60	19.55	19.55	17.83	17.90
Citi kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	4.25	4.40	4.08	4.40	4.24	4.20	4.39	4.29	4.33	4.51	4.61	4.25	4.20	3.84	3.57
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	4.22	4.46	4.00	4.41	4.11	4.09	4.67	4.24	4.44	4.38	4.51	4.53	3.92	3.97	3.74
Ilgāk par 1 gadu	8.69	6.37	6.45	5.08	6.18	6.40	5.54	7.04	6.01	4.26	5.45	3.33	7.01	6.31	7.74
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	8.09	7.49	6.19	6.67	7.62	7.97	7.32	7.59	6.16	6.49	6.92	5.52	6.22	7.31	7.95
Citi kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	3.57	3.77	3.93	3.83	3.63	3.54	3.46	4.10	4.21	3.88	3.68	3.97	3.74	3.33	3.43
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	3.94	3.91	4.32	4.05	3.74	3.76	3.65	4.28	4.45	3.97	3.61	4.30	3.70	3.41	3.67
Ilgāk par 1 gadu	x	5.08	x	x	5.11	x	x	2.58	3.22	3.44	x	1.40	4.04	3.02	3.91
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	x	x	x	x	5.11	x	x	2.45	x	x	x	2.38	x	4.32	3.86
Citi kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro, procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	2.84	2.74	2.43	2.21	2.19	2.63	2.57	2.16	2.47	2.37	2.34	2.95	2.43	2.50	2.19
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	3.31	3.04	2.57	2.32	2.36	2.61	2.57	2.24	2.51	2.54	2.31	3.31	2.88	2.57	1.97
Ilgāk par 1 gadu	–	3.60	x	2.09	x	2.95	5.70	2.53	2.31	x	x	1.84	x	x	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	–	x	x	2.09	x	x	x	x	2.61	x	x	2.83	x	x	x

¹ Perioda beigu dati.

21.a VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO (TURPINĀJUMS)

(%)

5. Kredītu procentu likmes (atlikumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Kredīti mājsaimniecībām															
Kredīti mājokļa iegādei ar termiņu															
Līdz 1 gadam	3.27	3.65	3.72	3.79	3.67	3.53	3.53	3.48	3.51	3.59	3.84	3.96	3.88	3.68	3.33
1–5 gadi	4.74	4.82	4.89	5.13	5.28	5.37	5.49	5.58	5.67	5.66	5.65	5.64	5.66	6.04	6.07
Ilgāk par 5 gadiem	2.29	2.28	2.26	2.25	2.23	2.23	2.23	2.22	2.22	2.21	2.21	2.20	2.20	2.20	2.20
Patēriņa un pārējie kredīti ar termiņu¹															
Līdz 1 gadam ²	20.33	20.38	20.70	20.71	20.88	20.60	20.58	20.58	20.52	20.48	21.09	20.75	21.03	19.55	19.62
1–5 gadi	16.16	15.96	15.99	16.08	16.00	15.94	16.05	16.02	15.96	15.87	15.77	15.70	15.63	15.79	15.62
Ilgāk par 5 gadiem	6.17	6.20	6.27	6.30	6.31	6.26	6.28	6.30	6.31	6.30	6.31	6.22	6.25	6.91	6.93
Kredīti nefinanšu sabiedrībām															
Ar termiņu¹															
Līdz 1 gadam ²	2.99	2.95	3.00	2.96	2.82	2.81	2.81	2.75	2.76	2.72	2.73	2.72	2.72	2.75	2.77
1–5 gadi	3.01	3.00	2.99	2.95	2.88	2.88	2.80	2.81	2.77	2.80	2.79	2.73	2.73	2.70	2.72
Ilgāk par 5 gadiem	2.44	2.42	2.38	2.36	2.31	2.30	2.29	2.26	2.25	2.25	2.25	2.26	2.25	2.22	2.22

¹ Ietverot atjaunojamus kredītus, pārsnieguma kredītus, norēķinu kartes procentu kredītus un norēķinu kartes bezprocentu kredītus.

² Ietverot norēķinu konta debeta atlikumu.

21.b VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM ASV DOLĀROS

(%)

1. Noguldījumu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Mājsaimniecību noguldījumi															
Uz nakti¹															
Ar noteikto termiņu															
Līdz 1 gadam	0.48	0.47	0.44	0.41	0.42	0.87	0.47	0.47	0.54	0.53	0.58	0.76	0.72	0.70	0.91
1–2 gadi	1.22	0.93	1.34	0.99	1.70	1.16	1.35	1.04	1.13	1.97	1.38	1.46	1.25	1.56	1.52
Ilgāk par 2 gadiem	2.22	1.95	2.66	1.61	1.77	3.59	3.32	2.55	2.29	2.53	3.09	2.10	1.87	3.05	1.82
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu²															
Līdz 3 mēnešiem	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.15	0.15	0.14	0.14	0.14	0.15	0.16
Ilgāk par 3 mēnešiem	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	x	x
Nefinanšu sabiedrību noguldījumi															
Uz nakti¹															
Ar noteikto termiņu															
Līdz 1 gadam	0.33	0.30	0.28	0.33	0.30	0.33	0.40	0.39	0.39	0.49	0.42	0.62	0.70	0.65	0.69
1–2 gadi	–	x	x	–	x	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ilgāk par 2 gadiem	–	–	x	–	–	x	–	–	x	x	–	x	–	x	–
<i>Repo</i> darījumi	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

¹ Perioda beigu dati.

² Šajā instrumentu kategorijā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību dati summēti un iekļauti mājsaimniecību sektorā.

21.b VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM ASV DOLĀROS (TURPINĀJUMS)

(%)

2. Noguldījumu procentu likmes (atlikumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Mājsaimniecību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.26	0.25	0.25	0.26	0.25	0.25	0.26	0.27	0.27	0.25	0.26	0.26	0.29	0.27	0.29
Ar noteikto termiņu															
Līdz 2 gadiem	0.74	0.75	0.76	0.76	0.82	0.84	0.85	0.86	0.88	0.84	0.96	0.98	1.02	1.04	1.06
Ilgāk par 2 gadiem	3.21	3.17	3.19	3.14	3.11	3.12	3.12	3.11	3.15	3.15	3.05	3.08	3.12	3.13	3.14
Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ²															
Līdz 3 mēnešiem	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.14	0.15	0.15	0.14	0.14	0.14	0.15	0.16
Ilgāk par 3 mēnešiem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x
Nefinanšu sabiedrību noguldījumi															
Uz nakti ¹	0.16	0.17	0.13	0.14	0.15	0.19	0.17	0.18	0.18	0.11	0.10	0.21	0.18	0.19	0.25
Ar noteikto termiņu															
Līdz 2 gadiem	0.77	0.80	0.80	0.80	0.79	0.79	0.79	0.71	0.71	0.82	0.79	0.86	0.82	0.84	0.90
Ilgāk par 2 gadiem	0.07	0.07	0.30	0.29	0.29	0.29	0.32	0.50	3.27	3.15	3.15	3.84	3.84	3.84	3.85
Repo darījumi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Perioda beigu dati.

² Šajā instrumentu kategorijā mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību dati summēti un iekļauti mājsaimniecību sektorā.

21.b VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM ASV DOLĀROS (TURPINĀJUMS)

(%)

3. Mājsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Norēķinu konta debeta atlikums ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atjaunojamais un pārsnieguma kredīts ¹	13.08	11.20	15.91	16.39	17.88	22.80	21.86	21.01	21.87	16.12	20.11	18.82	15.90	17.27	10.83
Norēķinu kartes procentu kredīts ¹	26.76	28.13	29.09	25.56	26.11	25.49	26.13	26.96	24.95	26.14	26.20	27.20	26.14	25.65	26.25
Kredīti mājokļa iegādei															
Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	3.54	4.65	3.67	4.12	2.39	2.73	2.80	3.12	4.30	3.73	3.87	2.67	3.18	4.17	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	5.61	4.38	3.66	4.49	2.06	2.73	4.27	4.19	4.34	3.95	x	x	x	4.29	-
1-5 gadi	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	x	x	x	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x
5-10 gadi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilgāk par 10 gadiem	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	x	x	x	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efektīvā gada izmaksu procentu likme ²	3.55	4.87	3.71	4.15	2.41	2.74	3.29	3.29	4.30	3.78	3.96	3.08	3.55	4.33	3.71
Patēriņa kredīts															
Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	x	12.01	x	9.89	16.21	x	17.29	x	x	x	x	x	x	x	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	x	x	x	x	-	-	x	-	x	-	x	-	-	x	-
Ilgāk par 1 gadu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Efektīvā gada izmaksu procentu likme ²	x	12.01	x	9.89	16.28	x	17.35	x	x	x	x	x	x	x	x
Citi kredīti procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	3.26	3.90	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ilgāk par 1 gadu	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	-	-	-

¹ Perioda beigu dati.

² Efektīvā gada izmaksu procentu likme (APRC) sedz kredīta kopējās izmaksas. Kopējās izmaksas sastāv no procentu izmaksu daļas un citu (saistīto) izmaksu daļas (piemēram, maksa par izziņām, administrācijas, dokumentu sagatavošanas, garantiju u.c. izmaksas).

21.b VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM ASV DOLĀROS (TURPINĀJUMS)

(%)

4. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu procentu likmes (jaunajiem darījumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Norēķinu konta debeta atlikums ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Atjaunojamais un pārsnieguma kredīts ¹	4.35	4.46	4.35	4.23	4.25	4.28	4.44	4.14	4.20	4.07	4.03	4.11	4.12	4.07	4.20
Norēķinu kartes procentu kredīts ¹	24.54	25.23	22.28	22.41	22.56	24.94	6.59	24.86	6.67	24.97	24.94	25.03	24.74	20.02	20.40
Citi kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro procentu likmes darbības sākotnējā perioda daļījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	x	x	6.09	x	x	x	x	x	-	x	-	-	9.90	x	4.12
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	x	x	x	x	-	x	x	x	-	-	-	-	9.90	x	4.12
Ilgāk par 1 gadu	-	x	-	x	-	-	-	-	x	-	-	x	-	x	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Citi kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro procentu likmes darbības sākotnējā perioda daļījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	-	-	-	x	-	-	2.87	x	-	x	-	-	x	x	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	x	-	-	x	x	-	x	-	-	x	x	x
Ilgāk par 1 gadu	-	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-
Citi kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro, procentu likmes darbības sākotnējā perioda daļījumā															
Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	x	4.78	x	x	x	-	x	x	x	5.69	-	6.53	x	-	4.63
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	x	6.27	x	x	x	-	x	x	x	5.69	-	x	x	-	x
Ilgāk par 1 gadu	-	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	-	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Perioda beigu dati.

21.b VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM ASV DOLĀROS (TURPINĀJUMS)

(%)

5. Kredītu procentu likmes (atlikumiem)															
	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Kredīti mājsaimniecībām															
Kredīti mājokļa iegādei ar termiņu															
Līdz 1 gadam	2.49	2.55	2.55	2.50	2.50	2.70	2.72	2.65	2.85	2.90	3.28	3.28	3.24	3.28	2.89
1–5 gadi	5.05	5.08	5.04	5.12	5.19	5.10	5.08	4.94	4.84	4.76	4.78	4.76	4.89	4.78	4.77
Ilgāk par 5 gadiem	2.98	3.03	3.07	3.08	3.09	3.09	3.07	3.12	3.16	3.21	3.22	3.26	3.33	3.35	3.38
Patēriņa un pārējie kredīti ar termiņu¹															
Līdz 1 gadam ²	10.26	9.83	11.06	8.91	8.80	8.64	9.04	10.08	10.28	11.86	11.64	12.75	12.76	13.45	13.22
1–5 gadi	6.62	6.64	6.60	6.55	6.44	6.39	6.39	6.36	6.30	6.24	5.81	5.87	5.88	5.77	5.78
Ilgāk par 5 gadiem	4.22	4.25	4.25	4.26	4.29	4.31	4.12	4.04	4.09	4.39	4.41	4.42	4.51	4.24	4.25
Kredīti nefinanšu sabiedrībām															
Ar termiņu¹															
Līdz 1 gadam ²	4.75	4.86	4.37	4.17	4.32	4.30	4.49	4.48	4.30	4.17	4.12	4.29	4.36	4.36	4.40
1–5 gadi	5.17	4.94	4.91	5.00	5.48	5.48	5.57	5.52	5.65	5.62	5.62	5.75	5.85	5.87	6.42
Ilgāk par 5 gadiem	6.38	6.37	6.39	6.41	6.57	6.57	3.14	3.19	3.19	3.18	3.16	6.88	6.96	6.88	6.74

¹ Ietverot atjaunojamos kredītus, pārsnieguma kredītus, norēķinu kartes procentu kredītus un norēķinu kartes bezprocentu kredītus.

² Ietverot norēķinu konta debeta atlikumu.

21.c VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES MFI KREDĪTIEM REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM (JAUNAJIEM DARĪJUMIEM)

(ar mainīgo procentu likmi, ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam un sākotnējo termiņu ilgāku par 1 gadu; %)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Eiro															
Kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro															
Kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro	4.37	4.49	4.32	4.37	4.42	4.47	4.60	4.64	4.63	4.73	5.04	4.36	4.38	3.81	3.66
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	4.36	4.62	4.60	4.57	4.50	4.47	5.11	4.75	4.87	4.73	5.11	4.77	4.07	4.04	3.92
Kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro															
Kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro	3.34	3.84	3.85	3.15	3.42	3.50	3.44	4.18	4.30	3.65	3.70	3.91	3.66	3.27	3.42
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	3.50	4.00	4.23	3.18	3.50	3.74	3.68	4.41	4.60	3.71	3.62	4.26	3.61	3.34	3.66
Kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro															
Kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro	3.14	2.84	2.23	2.18	2.14	2.57	2.45	2.02	2.49	2.58	2.26	3.33	2.76	2.47	2.18
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	3.51	3.02	2.36	2.29	2.30	2.56	2.45	2.06	2.50	2.46	2.23	3.47	2.77	2.53	1.93
ASV dolāros															
Kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro															
Kredīti ar apjomu līdz 0.25 milj. eiro	x	x	x	x	x	x	x	x	–	x	–	–	x	x	x
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	–	–	x	x	–	x	x	x	–	–	–	–	x	x	x
Kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro															
Kredīti ar apjomu 0.25–1 milj. eiro	–	–	–	–	–	–	x	–	–	x	–	–	–	–	–
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	–	–	–	–	–	–	x	–	–	x	–	–	–	–	–
Kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro															
Kredīti, kuru apjoms pārsniedz 1 milj. eiro	–	x	x	x	x	–	x	x	x	5.47	–	x	–	–	4.63
t.sk. kredīti ar nodrošinājumu vai garantiju	–	x	x	x	x	–	x	x	x	5.47	–	x	–	–	x

22. STARPBANKU TIRGOS IZSNIEGTIE KREDĪTI

(darījumi; milj. eiro)

	Kredīti rezidentu MFI										
	Eiro					Ārvalstu valūtā					
	Uz nakti	Līdz 1 mēn.	1–3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.		Uz nakti	Līdz 1 mēn.	1–3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.		
2016											
I	0.0	16.7	0.6	–	17.3	373.6	63.9	–	–	437.5	454.8
II	–	16.5	–	–	16.5	421.9	56.2	1.1	–	479.2	495.7
III	–	16.5	–	–	16.5	433.9	53.2	0.5	–	487.6	504.1
VI	2.3	16.5	0.5	–	19.3	302.2	35.3	–	–	337.5	356.8
V	0.3	16.5	–	–	16.8	326.7	37.4	–	–	364.1	380.9
VI	0.1	16.5	–	–	16.6	360.8	23.3	0.5	–	384.6	401.2
VII	0.0	16.5	0.5	–	17.0	356.7	45.9	–	–	402.6	419.6
VIII	0.4	16.6	–	–	17.0	385.9	99.8	–	–	485.7	502.7
IX	–	16.5	–	–	16.5	283.7	93.5	0.5	–	377.7	394.2
X	0.1	–	0.5	–	0.6	226.6	67.8	3.5	–	297.9	298.5
XI	0.8	–	0.5	–	1.3	100.7	85.0	1.3	–	187.0	188.3
XII	0.8	2.5	–	–	3.3	49.5	94.5	0.9	–	144.9	148.2
2017											
I	0.1	2.4	0.7	0.6	3.8	426.9	78.1	0.6	–	505.6	509.4
II	0.5	1.3	–	–	1.8	505.3	71.0	0.5	–	576.8	578.6
III	0.1	0.8	–	–	0.9	200.5	52.9	0.9	–	254.3	255.2
	Kredīti nerezidentu MFI									Kredīti kopā	
	Uz nakti	Līdz 1 mēn.	1–3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.							
2016											
I	26 677.6	1 457.4	57.9	3.1	28 196.0	28 650.8					
II	25 675.8	1 804.2	25.6	1.3	27 506.9	28 002.6					
III	21 898.5	2 141.2	73.4	6.8	24 119.9	24 624.0					
VI	20 331.4	1 300.4	96.4	8.3	21 736.5	22 093.3					
V	16 514.7	1 855.1	18.4	5.8	18 394.0	18 774.9					
VI	19 383.7	1 685.3	115.2	2.4	21 186.6	21 587.8					
VII	19 031.6	1 318.5	29.1	5.0	20 384.2	20 803.8					
VIII	21 275.9	1 580.2	115.2	35.6	23 006.9	23 509.6					
IX	15 870.3	1 303.3	127.9	7.0	17 308.5	17 702.7					
X	13 443.8	1 261.4	37.4	100.4	14 843.0	15 141.5					
XI	14 486.6	1 493.5	101.1	4.1	16 085.3	16 273.6					
XII	18 467.3	1 214.9	96.4	48.8	19 827.4	19 975.6					
2017											
I	14 598.3	602.8	104.7	17.1	15 322.9	15 832.3					
II	13 879.0	497.9	94.6	–	14 471.5	15 050.1					
III	16 590.4	893.1	81.3	3.0	17 567.8	17 823.0					

23. KREDĪTU PROCENTU LIKMES IEKŠZEMES STARPANKU TIRGŪ

(% gadā)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Euro izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes															
Uz nakti	0.0	-	-	-0.3	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4
Līdz 1 mēn.	-0.3	-0.3	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4	-	-	-0.4	-0.4	-0.4	-0.4
1-3 mēn.	0.0	-	-	0.0	-	-	0.0	-	-	0.0	-0.4	-	-0.4	-	-
Ilgāk par 3 mēn.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.0	-	-
Ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes															
Uz nakti	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	1.2	0.5	0.5	0.4
Līdz 1 mēn.	1.1	1.8	1.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.8
1-3 mēn.	-	0.3	0.3	-	-	0.3	-	-	0.0	0.3	0.04	0.3	0.5	0.5	0.6
Ilgāk par 3 mēn.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

24. GALVENIE ĀRVALSTU VALŪTAS PIRKŠANAS UN PĀRDOŠANAS DARĪJUMI VEIDU, DALĪBNIEKU UN VALŪTU DALĪJUMĀ¹

(milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Darījumu veidi															
Valūtas tagadnes darījumi	10 047.9	12 699.8	10 140.7	9 689.0	6 796.8	7 893.8	6 866.6	7 485.5	9 636.4	8 576.0	6 873.3	7 876.0	6 846.7	8 880.1	7 918.8
Biržā netirgotie valūtas nākotnes darījumi	308.6	420.2	374.0	393.4	372.4	407.7	262.1	261.5	395.0	415.0	364.2	252.5	413.1	273.9	271.8
Valūtas mijmaiņas darījumi	26 360.3	32 281.7	23 820.6	23 742.5	22 057.4	25 083.9	25 024.1	31 641.6	28 399.4	27 536.0	28 100.3	28 505.2	24 551.9	25 803.3	33 600.6
Darījumu dalībnieki															
Rezidentu MFI	2 105.6	1 564.3	1 707.2	1 393.1	1 235.3	1 185.6	2 224.9	2 173.2	2 023.5	1 807.8	850.8	1 354.9	2 105.7	1 500.2	1 808.7
Rezidentu CFS, finanšu palīgsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	61.6	60.8	131.2	75.7	93.7	215.3	96.0	74.0	198.0	106.5	150.2	349.6	304.9	270.6	305.9
Rezidentu valdība, nefinanšu sabiedrības un mājsaimniecības apkalpojošās biedrības un nodibinājumi	269.7	261.4	389.9	375.4	252.1	314.3	222.8	265.2	301.7	261.6	306.3	307.4	243.4	265.6	328.0
Nerezidentu MFI	24 574.8	31 978.4	22 892.9	22 975.8	21 890.5	25 150.0	23 779.5	30 315.5	28 266.1	24 866.0	25 798.3	25 291.7	19 705.7	20 724.0	26 767.3
Nerezidentu CFS, finanšu palīgsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	2 518.4	3 448.5	2 703.6	2 707.1	1 971.1	2 641.8	2 054.8	2 327.1	2 924.2	4 842.9	3 771.3	3 697.4	3 445.0	3 742.9	4 845.1
Nerezidentu valdība, nefinanšu sabiedrības un mājsaimniecības apkalpojošās biedrības un nodibinājumi	6 379.5	7 377.3	5 776.8	5 568.3	3 451.6	3 524.2	3 389.7	3 683.7	3 658.0	3 453.3	3 415.2	4 925.5	4 952.4	8 104.9	7 326.9
Mājsaimniecības	807.1	711.0	733.7	729.7	332.3	354.2	385.1	549.9	1 059.4	1 188.8	1 045.8	707.2	1 054.7	349.1	409.3
Darījumu valūtas															
Pavisam visās valūtās	36 716.8	45 401.7	34 335.3	33 825.0	29 226.6	33 385.4	32 152.9	39 388.6	38 430.8	36 527.0	35 337.8	36 633.7	31 811.7	34 957.4	41 791.2
t.sk. USD par EUR	21 844.9	26 616.2	15 579.8	16 595.4	16 837.6	17 393.3	16 488.1	22 057.7	20 450.9	19 480.1	19 779.1	20 954.8	15 931.0	18 469.0	21 154.2
t.sk. GBP par EUR	1 656.0	1 798.4	1 824.7	2 130.0	1 918.8	1 390.8	2 093.5	2 250.0	2 048.4	1 805.3	1 106.2	983.9	897.4	1 147.1	1 301.7
t.sk. pārējās valūtas par EUR	1 361.9	1 402.3	1 509.0	1 812.5	1 674.7	3 256.4	4 145.7	2 371.0	2 851.6	2 159.9	3 523.4	2 976.0	2 338.2	1 455.7	2 845.4

¹ Ietver skaidrā un bezskaidrā naudā veiktos kredītiestāžu darījumus. Skaidrā un bezskaidrā naudā veikto darījumu apjoms eiro aprēķināts, izmantojot Latvijas Bankas noteikto attiecīgās ārvalstu valūtas pārskata mēneša pēdējās dienas grāmatvedības kursu.

25. ĀRVALSTU VALŪTU PIRKŠANA UN PĀRDOŠANA BEZSKAIDRĀ NAUDĀ¹

(milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
USD par EUR²															
Apjoms	21 835.7	26 607.0	15 572.2	16 587.9	16 829.3	17 384.6	16 476.2	22 046.4	20 442.0	19 469.0	19 766.8	20 942.5	15 922.1	18 461.3	21 146.3
% ⁴	59.5	58.5	45.4	49.0	57.6	52.1	51.3	56.0	53.2	53.3	55.9	57.1	50.0	52.8	50.6
GBP par EUR²															
Apjoms	1 646.2	1 795.4	1 820.7	2 126.0	1 913.7	1 385.1	2 088.1	2 243.0	2 042.5	1 799.4	1 096.7	977.9	893.2	1 139.1	1 294.1
% ⁴	4.5	4.0	5.3	6.3	6.5	4.2	6.5	5.7	5.3	4.9	3.1	2.7	2.8	3.3	3.1
Pārējās valūtas (neietverot USD un GBP) par EUR²															
Apjoms	1 358.4	1 401.9	1 502.9	1 809.1	1 670.5	3 254.0	4 142.5	2 366.5	2 845.6	2 156.1	3 519.3	2 969.6	2 335.3	1 451.9	2 841.9
% ⁴	3.7	3.1	4.4	5.3	5.7	9.7	12.9	6.0	7.4	5.9	10.0	8.1	7.3	4.2	6.8
RUB par USD³															
Apjoms	5 075.4	6 570.1	7 668.3	6 148.0	3 556.6	4 905.9	3 638.2	4 232.3	3 703.4	4 014.3	3 337.7	5 422.4	5 490.6	5 673.3	6 202.4
% ⁴	13.8	14.5	22.3	18.2	12.2	14.7	11.3	10.8	9.6	11.0	9.4	14.8	17.2	16.2	14.8
GBP par USD³															
Apjoms	2 096.7	2 705.1	2 374.7	2 284.4	2 194.3	2 686.2	1 711.0	2 916.3	3 212.1	2 825.7	1 596.6	1 099.7	2 246.3	2 925.5	1 703.9
% ⁴	5.7	6.0	6.9	6.8	7.5	8.0	5.3	7.4	8.4	7.7	4.5	3.0	7.1	8.4	4.1
SEK par USD³															
Apjoms	58.7	59.9	233.7	263.1	135.6	136.8	82.3	193.6	112.3	151.2	102.1	28.3	35.1	106.1	89.2
% ⁴	0.2	0.1	0.7	0.8	0.5	0.4	0.2	0.5	0.3	0.4	0.3	0.1	0.1	0.3	0.2
Pārējās valūtas (neietverot EUR, RUB, GBP un SEK) par USD³															
Apjoms	3 359.7	4 605.3	4 214.8	3 358.9	2 387.4	3 231.1	3 656.0	4 584.4	4 861.3	5 174.4	5 445.2	4 745.3	4 363.8	4 757.0	8 191.1
% ⁴	9.1	10.1	12.3	9.9	8.2	9.7	11.4	11.6	12.6	14.2	15.4	12.9	13.7	13.6	19.6
Pārējās valūtas (neietverot EUR un USD) par pārējām valūtām³															
Apjoms	1 288.9	1 685.5	938.2	1 243.4	530.6	398.9	345.5	796.6	1 216.1	937.0	493.8	463.0	555.0	426.1	323.6
% ⁴	3.5	3.7	2.7	3.7	1.8	1.2	1.1	2.0	3.2	2.6	1.4	1.3	1.8	1.2	0.8

¹ Ietver bezskaidrā naudā veikto kredītiestāžu darījumus, kas atspoguļoti nozīmīgāko valūtu daļījumā.

² Darījumu apjoms eiro aprēķināts, izmantojot attiecīgās ārvalstu valūtas pārskata mēneša vidējo svēto kursu.

³ Bezskaidrā naudā veikto darījumu apjoms eiro aprēķināts, izmantojot attiecīgās ārvalstu valūtas pārskata mēneša pēdējās dienas grāmatvedības kursu (valūtām, kurām ECB nenosaka grāmatvedības kursu, izmanto Thomson Reuters mēneša pēdējās dienas kursu).

⁴ Attiecīgajā ārvalstu valūtā veikto darījumu īpatsvars ārvalstu valūtas darījumu kopapjomā.

26. ECB PUBLICĒTIE EIRO ATSAUCES KURSI

(perioda beigās; ārvalstu valūtas par 1 eiro)

	2016												2017		
	31.01.	29.02.	31.03.	30.04.	31.05.	30.06.	31.07.	31.08.	30.09.	31.10.	30.11.	31.12.	31.01.	28.02.	31.03.
USD	1.0920	1.0888	1.1385	1.1403	1.1154	1.1102	1.1113	1.1132	1.1161	1.0946	1.0635	1.0541	1.0755	1.0597	1.0691
GBP	0.7641	0.7858	0.7916	0.7803	0.7619	0.8265	0.8440	0.8481	0.8610	0.9005	0.8525	0.8562	0.8611	0.8531	0.8555
JPY	132.2500	123.1400	127.9000	122.3400	123.8300	114.0500	114.8300	115.0100	113.0900	114.9700	120.4800	123.4000	121.9400	118.8300	119.5500
CHF	1.1144	1.0914	1.0931	1.0984	1.1044	1.0867	1.0823	1.0957	1.0876	1.0820	1.0803	1.0739	1.0668	1.0648	1.0696

27. VIDĒJIE SVĒRTIE ĀRVALSTU VALŪTU (IZŅEMOT BEZSKAIDRĀS NAUDAS NORĒĶINUS) MAIŅAS KURSI¹

(ārvalstu valūta par 1 eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
USD															
Pērk	1.0971	1.1184	1.1219	1.1462	1.1412	1.1339	1.1190	1.1320	1.1337	1.1125	1.0856	1.0634	1.0721	1.0745	1.0791
Pārdod	1.0788	1.1060	1.1055	1.1291	1.1286	1.1189	1.1048	1.1156	1.1165	1.0988	1.0768	1.0500	1.0581	1.0601	1.0625
GBP															
Pērk	0.7628	0.7847	0.7916	0.8032	0.7849	0.7981	0.8522	0.8658	0.8614	0.9030	0.8748	0.8524	0.8689	0.8578	0.8720
Pārdod	0.7474	0.7688	0.7737	0.7861	0.7716	0.7862	0.8325	0.8475	0.8432	0.8824	0.8604	0.8364	0.8519	0.8442	0.8565
JPY															
Pērk	131.2660	129.7883	130.5036	127.8933	124.8119	121.8024	120.6191	117.2687	121.6475	118.5544	121.3693	125.7813	124.5833	124.0133	122.6867
Pārdod	127.4484	124.0418	123.6487	122.6107	120.4512	116.6677	113.5047	110.7532	112.1614	111.0345	113.2427	117.6622	118.8126	117.0006	117.4587
SEK															
Pērk	9.5399	9.5429	9.4044	9.3077	9.4205	9.4291	9.5733	9.6022	9.6486	9.8401	10.0011	9.8163	9.5905	9.6076	9.6843
Pārdod	9.1902	9.3096	9.1981	9.1043	9.1562	9.2093	9.3290	9.3573	9.4361	9.5542	9.7286	9.6179	9.3959	9.3825	9.4254
RUB															
Pērk	83.5001	84.8913	78.3678	76.0321	75.1493	73.8345	71.7452	73.4237	72.5679	70.1605	70.2186	66.1728	64.2010	62.7322	62.1997
Pārdod	81.2215	83.0537	76.1175	73.7142	72.7639	71.5338	69.6913	71.1134	70.8448	68.2576	68.5606	64.4040	62.4312	61.1011	60.7200
CHF															
Pērk	1.1368	1.1169	1.1078	1.1100	1.1239	1.1049	1.1081	1.1055	1.1022	1.1042	1.0952	1.0900	1.0877	1.0831	1.0883
Pārdod	1.0843	1.0947	1.0788	1.0795	1.0926	1.0791	1.0763	1.0924	1.0938	1.0897	1.0742	1.0780	1.0628	1.0537	1.0760

¹ Ietver kredītiestāžu un valūtas maiņas kapitālsabiedrību skaidrā naudā veikto darījumu vidējos svērtos valūtu kursus.

28. VALSTS IEKŠĒJĀ AIZŅĒMUMA VĒRTSPAPĪRU STRUKTŪRA

(perioda beigās; milj. eiro)

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Apdzīvībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru kopapjoms	988.6	1 019.1	1 119.1	1 149.1	1 169.1	1 199.1	928.2	958.2	1 000.7	1 030.8	1 030.8	1 060.8	1 048.1	1 048.1	1 078.1
Rezidenti	928.7	963.5	1 057.3	1 082.0	1 094.9	1 122.7	852.4	876.1	905.2	946.8	946.7	972.0	952.7	952.4	980.5
Nefinanšu sabiedrības	28.4	28.4	28.4	28.4	28.4	28.4	20.6	20.6	20.6	20.6	20.6	20.6	17.1	16.8	16.8
Centrālā banka	76.1	87.5	99.0	115.6	130.5	138.8	138.8	139.3	141.3	144.3	145.6	149.1	149.1	150.4	160.7
Kredītiestādes	377.0	409.9	460.8	475.7	474.1	485.5	320.1	343.3	352.6	393.3	392.3	424.0	433.0	436.3	453.9
Naudas tirgus fondi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CFS, izņemot ieguldījumu fondus	0.3	0.3	9.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
Finanšu palīgsabiedrības	27.5	28.0	48.0	48.0	48.0	48.0	11.0	11.0	17.3	17.3	17.3	17.3	17.3	18.5	17.8
Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	354.2	344.1	346.6	348.9	347.5	355.7	320.5	320.5	331.9	329.8	329.8	320.0	297.4	292.5	293.4
Apdrošināšanas sabiedrības	40.3	40.3	42.0	44.8	44.9	48.0	40.5	40.5	40.6	40.6	40.6	40.6	37.5	37.2	37.2
Pensiju fondi	313.9	303.8	304.6	304.1	302.6	307.7	280.0	280.0	291.3	289.2	289.2	279.4	259.9	255.3	256.2
Centrālā valdība	55.0	55.0	55.4	55.4	56.4	56.4	32.1	32.1	32.1	32.1	32.1	32.1	32.1	32.1	32.1
Mājsaimniecības	3.5	3.5	2.9	2.9	2.9	2.9	2.4	2.4	2.4	2.4	2.0	2.0	1.7	1.7	1.7
Mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas institūcijas	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	4.8	3.9	3.9
Nerezidenti	59.9	55.6	61.8	67.1	74.2	76.3	75.8	82.1	95.5	84.0	84.1	88.8	95.3	95.6	97.5
Nefinanšu sabiedrības	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kredītiestādes	41.8	35.3	35.3	42.5	43.4	47.6	48.7	49.0	51.0	51.2	51.6	51.4	63.5	63.5	63.4
Naudas tirgus fondi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MFI, izņemot centrālās bankas, kredītiestādes un naudas tirgus fondus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CFS, izņemot ieguldījumu fondus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Finanšu palīgsabiedrības	18.0	20.2	26.4	24.4	30.7	28.6	27.1	33.1	44.5	32.8	32.5	37.3	31.8	32.1	34.1
Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centrālā valdība	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mājsaimniecības	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas institūcijas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

29. VALSTS IEKŠĒJĀ AIZŅĒMUMA VĒRTSPAPĪRU SĀKOTNĒJĀ TIRGUS DARĪJUMU REZULTĀTI

(2016. gada 4. un 2017. gada 1. cet.)

Izsoles datums (dd.mm.)	Sākotnējais termiņš (mēnešos)	Piedāvājums (tūkst. eiro)	Pieprasījums (tūkst. eiro)	Pirkuma apjoms (tūkst. eiro)	Vidējā svērtā peļņas likme (%)
Konkurējošās daudzscenu izsoles					
12.10.	36	24 000	98 500	24 000	-0.055
07.12.	36	24 000	144 950	24 000	-0.018
25.01.	36	24 000	99 300	24 000	-0.025
08.03.	60	24 000	96 098	14 178	0.240
Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietošana, lietojot tiešās pārdošanas metođi					
12.10.	36	-	53 201	6 000	-0.055
07.12.	36	-	24 535	6 000	-0.018
25.01.	36	-	30 002	6 000	-0.025
08.03.	60	-	16 800	15 822	0.240

30. IKP DINAMIKA

	2016 ¹				2017	
		1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.	1. cet.
Faktiskajās cenās (milj. eiro)	25 021.3	5 507.0	6 309.1	6 467.6	6 737.6	5 871.1
Salīdzināmajās cenās ² (milj. eiro)	21 780.8	4 826.7	5 454.5	5 620.0	5 879.6	5 018.2
Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	2.0	2.4	2.3	0.5	2.6	4.0
Kopējā pievienotā vērtība (%)	1.4	2.0	1.5	0.0	2.0	4.3

¹ Dati precizēti.

² 2010. gada vidējās cenas; ķēdes indeksu veidā agregēti dati. Dati sezonāli neizlīdzināti.

31. STRĀDĀJOŠO MĒNEŠA VIDĒJĀS DARBA SAMAKSAS UN BEZDARBA LĪMEŅA PĀRMAIŅAS

	2016												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Vidējā bruto darba samaksa¹															
Eiro mēnešī	814	811	855	842	854	862	866	866	850	852	876	954	878	861	920
Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	104.6	105.9	105.2	103.4	106.5	105.5	100.3	106.4	104.8	104.3	107.4	106.1	107.8	106.2	107.5
Reālās neto darba samaksas indekss ¹ (salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, %)	104.9	106.3	105.6	103.8	107.0	105.5	99.8	106.0	103.8	102.9	105.6	103.5	104.0	102.0	103.4
Reģistrēto bezdarbnieku skaits															
Mēneša beigās	85 452	86 581	85 414	82 268	79 092	78 164	77 425	75 664	74 357	74 053	75 348	78 357	80 016	79 152	76 431
Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)	99.1	98.5	98.6	99.3	98.2	96.9	96.0	94.8	94.7	94.9	95.2	95.8	93.6	91.4	89.5

¹ Dati precizēti.

32. LATVIJAS ĀRĒJĀS TIRDZNICĪBAS BILANCE

(milj. eiro; eksports – FOB cenās, imports – CIF cenās)

	2016 ¹						2017			
	1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.		1. cet.	
Eksports	10 354.2		2 362.6		2 516.5		2 648.1		2 826.9	2 601.8
Imports	12 327.2		2 788.3		3 048.8		3 117.2		3 372.9	3 158.4
Bilance	-1 973.1		-425.7		-532.3		-469.1		-546.0	-556.7

	2016 ¹												2017		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Eksports	723.2	791.5	847.9	850.2	852.3	814.0	801.5	882.8	963.8	977.0	958.8	891.1	808.7	832.8	960.2
Imports	829.3	926.0	1 033.0	1 026.0	1 029.5	993.4	985.7	1 072.4	1 059.1	1 120.1	1 118.4	1 134.4	984.1	984.6	1 189.7
Bilance	-106.1	-134.5	-185.1	-175.8	-177.2	-179.3	-184.1	-189.6	-95.3	-143.1	-159.6	-243.3	-175.3	-151.8	-229.5

¹ Dati precizēti.

33. SVARĪGĀKĀS PRECES LATVIJAS EKSPORTĀ

(FOB cenās)

	2016 ¹										2017	
	1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.		1. cet.			
	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%		
Kopā	10 354.2	100.0	2 362.6	100.0	2 516.5	100.0	2 648.1	100.0	2 826.9	100.0	2 601.8	100.0
Lauksaimniecības un pārtikas preces	2 007.5	19.4	428.1	18.1	404.9	16.1	544.1	20.6	630.3	22.3	487.5	18.7
Mīnerālprodukti	512.6	5.0	109.6	4.6	141.3	5.6	127.5	4.8	134.2	4.8	128.9	5.0
Ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi	804.8	7.8	191.5	8.1	206.0	8.2	194.1	7.3	213.2	7.5	214.3	8.2
Plastmasas un to izstrādājumi; kaučuks un tā izstrādājumi	346.2	3.3	72.9	3.1	83.5	3.3	92.4	3.5	97.3	3.4	80.7	3.1
Koks un koka izstrādājumi	1 776.1	17.2	442.4	18.7	464.0	18.4	419.9	15.9	449.8	15.9	485.4	18.7
Papīra masa no koksnes, papīrs un kartons	232.6	2.2	55.6	2.4	53.7	2.1	59.0	2.2	64.3	2.3	63.3	2.4
Tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi	315.2	3.0	76.8	3.2	74.0	2.9	84.9	3.2	79.4	2.8	89.6	3.5
Akmens, ģipša, cementa, stikla un keramikas izstrādājumi	302.7	2.9	67.5	2.9	77.2	3.1	82.5	3.1	75.6	2.7	76.5	2.9
Parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi	838.1	8.1	192.5	8.1	230.4	9.2	208.9	7.9	206.4	7.3	216.8	8.3
Mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas	1 842.7	17.8	431.6	18.3	456.6	18.1	456.6	17.2	498.0	17.6	441.5	17.0
Satiksmes līdzekļi	657.3	6.4	136.1	5.8	163.0	6.5	188.0	7.1	170.3	6.0	160.9	6.2
Dažādi izstrādājumi	362.8	3.5	81.7	3.5	90.1	3.6	95.0	3.6	96.0	3.4	88.3	3.4
Pārējās preces	355.5	3.4	76.4	3.2	71.9	2.9	95.1	3.6	112.0	4.0	68.1	2.6

¹ Dati precizēti.

34. SVARĪGĀKĀS PRECES LATVIJAS IMPORTĀ

(CIF cenās)

	2016 ¹										2017	
			1. cet.		2. cet.		3. cet.		4. cet.		1. cet.	
	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%	Milj. eiro	%
Kopā	12 327.2	100.0	2 788.3	100.0	3 048.8	100.0	3 117.2	100.0	3 372.9	100.0	3 158.4	100.0
Lauksaimniecības un pārtikas preces	2 049.5	16.6	463.0	16.6	481.2	15.8	531.7	17.1	573.7	17.0	535.4	17.0
Mīnērālprodukti	1 108.5	9.0	263.5	9.4	255.3	8.4	268.1	8.6	321.6	9.5	317.0	10.0
Ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumi	1 305.3	10.6	333.9	12.0	335.9	11.0	309.5	9.9	326.0	9.7	388.4	12.3
Plastmasas un to izstrādājumi; kaučuks un tā izstrādājumi	696.7	5.7	155.3	5.6	177.0	5.8	190.5	6.1	173.9	5.1	181.3	5.7
Koks un koka izstrādājumi	409.2	3.3	96.1	3.4	106.0	3.5	102.7	3.3	104.5	3.1	106.5	3.4
Papīra masa no koksnes, papīrs un kartons	283.8	2.3	66.5	2.4	69.9	2.3	73.5	2.4	73.9	2.2	72.9	2.3
Tekstilmateriāli un tekstilizstrādājumi	482.8	3.9	113.0	4.1	112.1	3.7	138.8	4.5	118.9	3.5	123.7	3.9
Akmens, ģipsa, cementa, stikla un keramikas izstrādājumi	240.4	1.9	47.7	1.7	65.9	2.2	70.2	2.3	56.5	1.7	56.3	1.8
Parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi	941.5	7.6	201.8	7.2	237.6	7.8	244.8	7.8	257.4	7.6	238.8	7.6
Mehānismi un mehāniskas ierīces, elektroiekārtas	2 644.4	21.5	590.3	21.2	660.1	21.6	646.2	20.7	747.9	22.2	584.1	18.5
Satiksmes līdzekļi	1 232.2	10.0	260.1	9.3	345.5	11.3	306.2	9.8	320.4	9.5	260.3	8.2
Dažādi izstrādājumi	305.7	2.5	65.8	2.4	70.7	2.3	76.1	2.4	93.2	2.8	68.1	2.2
Pārējās preces	627.1	5.1	131.4	4.7	131.5	4.3	159.0	5.1	205.1	6.1	225.7	7.1

¹ Dati precizēti.

35. PARTNERVALSTIS LATVIJAS ĀRĒJĀ TIRDZNICĪBĀ

(eksports – FOB cenās, imports – CIF cenās)

	2016					2017				
	Milj. eiro			Īpatsvars (%)		Milj. eiro			Īpatsvars (%)	
	Eksports	Imports	Bilance	Eksports	Imports	Eksports	Imports	Bilance	Eksports	Imports
Kopā	10 354.2	12 327.2	-1 973.1	100.0	100.0	2 601.8	3 158.4	-556.7	100.0	100.0
Eiropa zonas valstis	5 157.0	7 137.0	-1 980.0	49.8	57.9	1 293.1	1 774.4	-481.2	49.7	56.2
ES28 valstis	7 651.9	9 841.9	-2 190.1	73.9	79.8	1 943.4	2 402.3	-459.0	74.7	76.1
t.sk. Vācija	741.8	1 471.3	-729.5	7.2	11.9	204.8	339.6	-134.8	7.9	10.8
Zviedrija	625.9	440.3	185.5	6.0	3.6	170.7	91.5	79.2	6.6	2.9
Apvienotā Karaliste	578.7	239.4	339.3	5.6	1.9	135.8	54.1	81.7	5.2	1.7
Somija	204.4	557.2	-352.8	2.0	4.5	56.3	134.9	-78.6	2.2	4.3
Dānija	481.8	269.5	212.3	4.7	2.2	148.7	81.4	67.3	5.7	2.6
Nīderlande	295.8	507.2	-211.3	2.9	4.1	74.3	123.2	-49.0	2.9	3.9
Lietuva	1 891.7	2 167.7	-276.0	18.3	17.6	445.8	560.8	-115.0	17.1	17.8
Igaunija	1 257.6	976.0	281.6	12.1	7.9	310.5	247.4	63.1	11.9	7.8
Polija	540.3	1 326.7	-786.5	5.2	10.8	129.7	301.2	-171.5	5.0	9.5
NVS	1 173.9	1 277.4	-103.5	11.3	10.4	293.7	346.0	-52.3	11.3	10.9
t.sk. Krievija	788.4	948.9	-160.5	7.6	7.7	204.4	260.4	-56.0	7.9	8.2
Pārējās valstis	1 528.3	1 207.9	320.4	14.8	9.8	364.7	410.1	-45.4	14.0	13.0
t.sk. ASV	152.8	101.4	51.3	1.5	0.8	55.7	22.1	33.6	2.1	0.7
Norvēģija	238.0	43.6	194.4	2.3	0.4	64.9	12.1	52.8	2.5	0.4
Ķīna	118.8	401.4	-282.7	1.1	3.3	33.7	112.5	-78.8	1.3	3.6

36. REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NORĒĶINU KARŠU KREDĪTI, ATJAUNOJAMIE KREDĪTI UN PĀRSNIEGUMA KREDĪTI

(perioda beigās; milj. eiro)

	Nefinanšu sabiedrības			Mājsaimniecības		
	Atjaunojamais kredīts un pārsnieguma kredīts	Norēķinu kartes bezprocentu kredīts	Norēķinu kartes procentu kredīts	Atjaunojamais kredīts un pārsnieguma kredīts	Norēķinu kartes bezprocentu kredīts	Norēķinu kartes procentu kredīts
2016						
I	708.5	1.6	1.2	47.0	6.8	115.7
II	713.3	1.6	1.2	45.4	6.8	114.6
III	710.4	1.7	1.3	43.4	6.6	116.5
IV	723.8	1.8	1.5	42.7	6.6	115.9
V	723.2	1.8	1.9	42.7	6.7	117.7
VI	718.1	1.6	2.1	42.1	6.6	117.1
VII	691.1	1.6	2.5	41.4	6.3	117.1
VIII	722.0	1.6	2.8	42.3	6.2	119.1
IX	683.0	1.7	3.2	42.7	7.1	118.6
X	669.7	1.7	3.6	42.3	7.4	118.7
XI	692.1	1.7	3.9	42.7	7.3	119.2
XII	655.2	1.7	4.1	38.1	6.3	117.6
2017						
I	702.4	1.6	4.6	37.0	6.2	118.9
II	682.9	1.5	5.0	35.8	6.5	116.7
III	714.9	1.6	5.8	35.8	6.6	118.1

37.a KREDĪTI REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM ATLIKUŠĀ TERMIŅĀ UN PROCENTU LIKMES PĀRSKATĪŠANAS PERIODA DALĪJUMĀ

(perioda beigās; milj. eiro)

	Eiro; ar noteikto termiņu ilgāku par						
	1 gadu, t.sk. ar atlikušo termiņu			2 gadiem, t.sk. ar atlikušo termiņu			
		līdz 1 gadam	ilgāku par 1 gadu un procentu likmes pārskatīšanas periodu ≤1 gadu		līdz 2 gadiem	ilgāku par 2 gadiem un procentu likmes pārskatīšanas periodu ≤2 gadiem	
2016							
III	4 759.1	883.5	3 681.1	4 575.5	1 415.8	2 996.4	
VI	4 920.8	731.0	4 037.4	4 757.2	1 391.6	3 240.1	
IX	5 023.8	686.0	4 075.3	4 873.6	1 274.0	3 367.5	
XII	5 111.2	608.6	4 201.3	4 971.1	1 269.1	3 453.0	
2017							
III	5 083.7	569.2	4 255.3	4 939.9	1 305.9	3 422.8	

37.b KREDĪTI REZIDENTU MĀJSAIMNIECĪBĀM ATLIKUŠĀ TERMIŅĀ UN PROCENTU LIKMES PĀRSKATĪŠANAS PERIODA DALĪJUMĀ

(perioda beigās; milj. eiro)

	Eiro; ar noteikto termiņu ilgāku par						
	1 gadu, t.sk. ar atlikušo termiņu			2 gadiem, t.sk. ar atlikušo termiņu			
		līdz 1 gadam	ilgāku par 1 gadu un procentu likmes pārskatīšanas periodu ≤1 gadu		līdz 2 gadiem	ilgāku par 2 gadiem un procentu likmes pārskatīšanas periodu ≤2 gadiem	
2016							
III	4 902.3	234.7	4 119.0	4 862.7	355.6	4 198.7	
VI	4 903.9	226.5	4 190.2	4 859.0	341.5	4 240.2	
IX	4 897.5	220.6	4 194.6	4 849.3	334.3	4 233.7	
XII	4 915.1	212.2	4 202.5	4 867.3	321.3	4 224.2	
2017							
III	4 886.5	168.5	4 156.3	4 843.7	280.8	4 153.0	

38. JAUNO DARĪJUMU UN PĀRSKATĪTO KREDĪTU¹ APJOMI MFI DARĪJUMOS AR REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM EIRO

(milj. eiro)

	Kredīti mājāsaimniecībām, izņemot atjaunojamus un pārsnieguma kredītus un norēķinu kartes procentu kredītus						Kredīti nefinanšu sabiedrībām, izņemot atjaunojamus un pārsnieguma kredītus un norēķinu kartes procentu kredītus	
	Mājokļa iegādei		Patēriņam		Pārējie kredīti			t.sk. pārskatītie kredīti
		t.sk. pārskatītie kredīti		t.sk. pārskatītie kredīti		t.sk. pārskatītie kredīti		
2016								
I	50.1	18.7	15.4	0.8	9.8	6.1	287.7	190.5
II	51.9	22.1	17.6	1.0	13.5	8.4	264.1	150.6
III	66.3	22.0	19.5	0.8	8.7	3.7	472.7	355.9
IV	70.0	30.8	20.8	0.7	11.3	4.8	436.4	280.0
V	68.2	28.2	22.3	1.0	15.2	12.2	626.2	430.4
VI	72.6	29.3	20.9	0.7	11.1	7.2	311.1	203.1
VII	69.1	27.9	19.3	0.6	7.2	2.2	386.9	245.1
VIII	74.7	29.4	20.0	0.8	9.7	4.5	456.3	334.7
IX	75.3	30.6	19.0	1.4	7.4	3.7	379.7	230.0
X	85.5	31.1	20.0	1.0	16.7	3.8	444.8	260.9
XI	76.5	33.1	19.5	0.9	12.7	6.8	394.8	293.0
XII	81.6	39.2	20.3	0.9	27.3	5.4	441.1	306.8
2017								
I	69.1	33.3	20.9	0.8	5.1	2.5	233.9	161.3
II	72.0	35.1	20.1	1.3	5.6	4.0	471.5	326.2
III	83.1	36.3	23.7	1.0	22.2	18.3	521.5	398.0

¹ Kredīti, kuru līgumi pārskatīti pēc mājāsaimniecības vai nefinanšu sabiedrības aktīvas darbības, kas vērsta uz vienošanos par jauniem līguma noteikumiem, t.sk. par procentu likmi.

39. LATVIJAS MAKSĀJUMU BILANCE

	2016				2017	
		1. cet.	2. cet.	3. cet.	4. cet.	1. cet.
Analītiskie dati (% no IKP) ¹						
Tekošais konts	1.5	2.8	-0.6	1.4	2.4	2.7
Ārējais parāds						
Bruto	147.3	148.2	153.1	148.9	147.3	146.7
Neto	28.6	29.7	29.8	29.2	28.6	27.4
Tiešās investīcijas Latvijā						
Darījumi	0.5	-2.0	-2.7	3.6	2.4	2.4
Atlikums perioda beigās	54.0	55.1	53.6	54.0	54.0	54.4
Darījumi (milj. eiro)						
Tekošais konts	369.5	152.5	-37.2	93.4	160.9	158.5
Preces	-1 741.6	-443.1	-474.1	-390.1	-434.4	-542.5
Kredīts (eksports)	10 266.2	2 326.2	2 482.5	2 648.1	2 809.4	2 603.6
Debets (imports)	12 007.8	2 769.3	2 956.6	3 038.2	3 243.7	3 146.1
Pakalpojumi	1 878.4	439.8	436.2	485.9	516.6	513.5
Kredīts (eksports)	4 243.7	969.2	1 024.2	1 105.7	1 144.6	1 063.6
Debets (imports)	2 365.2	529.3	588.0	619.9	628.1	550.1
Sākotnējie ienākumi	58.0	124.5	-68.6	-24.8	26.9	139.1
Kredīts	1 483.8	433.9	382.0	304.6	363.3	511.9
Debets	1 425.8	309.4	450.6	329.4	336.4	372.9
Otrreizējie ienākumi	174.7	31.2	69.3	22.5	51.8	48.4
Kredīts	899.4	215.2	228.1	187.2	268.8	210.2
Debets	724.6	184.1	158.9	164.7	217.0	161.8
Kapitāla konts	249.7	107.4	62.8	-2.5	81.9	-1.9
Kredīts	262.2	108.7	63.5	6.6	83.5	0.0
Debets	12.5	1.3	0.7	9.1	1.5	2.0
Finanšu konts	534.7	183.7	104.7	50.6	195.8	245.8
Tiešās investīcijas	47.3	107.9	236.7	-163.1	-134.2	-32.8
Ārvalstīs	161.4	-2.5	68.1	70.2	25.7	110.0
Latvijā	114.1	-110.5	-168.6	233.3	159.9	142.7
Portfeljieguldījumi	939.5	1 168.8	-352.0	241.0	-118.4	342.2
Aktīvi	1 898.1	1 117.4	210.7	228.6	341.4	136.2
Pasīvi	958.6	-51.4	562.7	-12.5	459.8	-206.0
Atvasinātie finanšu instrumenti	196.2	0.3	0.9	12.9	182.1	-198.5
Aktīvi	-275.8	-94.0	-105.1	-50.6	-26.1	-276.2
Pasīvi	-471.9	-94.3	-105.9	-63.5	-208.2	-77.7
Citi ieguldījumi	-772.6	-1 099.5	222.1	363.7	-258.9	88.7
Aktīvi	85.6	901.2	744.2	-589.7	-970.1	552.0
Pasīvi	858.2	2 000.7	522.1	-953.4	-711.3	463.3
Rezerves aktīvi	124.4	6.2	-3.0	-403.9	525.1	46.2

¹ Dati precizēti.

Papildinformācija

Vispārējās piezīmes

Izdevuma "Makroekonomisko Norišu Pārskats" (2017. gada jūnijs, Nr. 25) sagatavošanā izmantota līdz 2017. gada 2. jūnijam pieejamā informācija.

Izdevumā "Makroekonomisko Norišu Pārskats" (2017. gada jūnijs, Nr. 25) izmantota CSP, ECB, Valsts kases, *Nasdaq Riga*, *Euribor-EBF* un Latvijas Bankas informācija.

Grafiskos attēlus sagatavojot, izmantota *Bloomberg* (1., 1.1., 3., 4. un 29. att.), Latvijas Bankas (1.1., 2.1., 2.2., 6.–14., 24., 26.–29., 32. un 33. att.), ECB (1.1. un 10. att.), *Reuters* (2. un 29. att.), Valsts kases (5. un 23. att.), CSP (15.–22., 24., 26., 28., 32. un 33. att.), EK (20., 25., 27., 28. un 30. att.), VID (26. att.) un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (31. att.) informācija.

Statistikās informācijas tabulas sagatavojot, izmantota Latvijas Bankas (1., 3., 4., 6.–25., 27., 28. un 36.–39. tabula), *Nasdaq Riga* (1. tabula), Valsts kases (1., 2.ab un 29. tabula), *Euribor-EBF* (1. tabula), CSP (2.ab un 30.–35. tabula) un ECB (5. un 26. tabula) informācija.

Dažos gadījumos skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa atšķiras no kopsummas.

FOB cena ir preces cena, kuru veido preces vērtība, ieskaitot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz eksportētājvalsts robežai.

CIF cena ir preces cena, kuru veido preces vērtība, ieskaitot transporta un apdrošināšanas izmaksas līdz importētājvalsts robežai.

Tabulās apzīmējums "-" nozīmē, ka attiecīgajā periodā nav darījumu, un apzīmējums "x" – dati nav pieejami, rādītājus nav iespējams aprēķināt vai respondentu skaits ir nepietiekams datu publiskošanai.

Nauda un banku darbība

Monetāro rādītāju aprēķinā tiek iekļauti Latvijas Bankas bilances dati un pārējo MFI bilanču pārskatu informācija, kas tiek sagatavota saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto metodoloģiju (sk. Latvijas Bankas 2014. gada 16. maija noteikumus Nr. 132 "Monetāro finanšu iestāžu "Mēneša bilances pārskata" sagatavošanas noteikumi").

Izdevumā izmantoti šādi termini.

MFI – finanšu sabiedrības, kas veido naudas emisijas sektoru. Latvijā MFI ir Latvijas Banka, kredītiestādes u.c. MFI saskaņā ar Latvijas Bankas sagatavoto "Latvijas Republikas monetāro finanšu iestāžu sarakstu". ES MFI ietver ECB, eiro zonas valstu centrālās bankas, kredītiestādes un citas MFI (naudas tirgus fondus) saskaņā ar ECB publicēto MFI sarakstu.

Ne-MFI – vienības, kuras nav MFI.

Finanšu iestādes – citi finanšu starpnieki, izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (CFS), finanšu palīgsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi.

CFS – finanšu sabiedrības, kuras iesaistītas galvenokārt finanšu starpniecībā, uzņemoties tādas saistības, kas nav valūta, noguldījumi un noguldījumu aizstājēji no klientiem, kas nav MFI, vai apdrošināšanas tehniskās rezerves. CFS ir kreditēšanā iesaistītās sabiedrības (piemēram, finanšu līzings sabiedrības, faktūrkreditēšanas sabiedrības, eksporta vai importa finansēšanas sabiedrības), ieguldījumu fondi, ieguldījumu brokeru sabiedrības, finanšu instrumentsabiedrības (*financial vehicle corporations*), finanšu pārvaldītājsabiedrības, riska kapitāla sabiedrības (*venture capital corporations*). CFS datus tiek iekļauti arī finanšu palīgsabiedrību dati.

Finanšu palīgsabiedrības – finanšu sabiedrības, kuras iesaistītas galvenokārt finanšu palīgdarbībās, t.i., darbībās, kuras cieši saistītas ar finanšu starpniecību, bet nav finanšu starpniecība, piemēram, ieguldījumu brokeri, kas neveic finanšu starpniecības pakalpojumus savā vārdā, sabiedrības, kas nodrošina finanšu tirgu infrastruktūru, finanšu institūciju un finanšu tirgu centrālās uzraudzības iestādes, ja tās ir atsevišķas institucionālas vienības. Latvijā par finanšu palīgsabiedrību uzskatāma arī FKTK un *Nasdaq Riga*. Finanšu palīgsabiedrību dati tiek iekļauti CFS datos.

Nefinanšu sabiedrības – saimnieciskās vienības, kuras veic preču ražošanu vai sniedz nefinansiālus pakalpojumus nolūkā gūt peļņu vai citus augļus.

Mājsaimniecības – fiziskās personas vai fizisko personu grupas, kuru pamatdarbība ir patēriņš un kuras ražo preces un pakalpojumus vienīgi pašu patēriņam, kā arī mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas institūcijas. Latvijā mājsaimniecību sektorā iekļaujami arī individuālā darba veicēji, ja viņi nav reģistrējuši savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā.

Neakciju vērtspapīru turējumi – finanšu aktīvi, kuri ir uzrādītāja instrumenti, parasti ir apgrozāmi, tos tirgo otreizējās tirgos vai par tiem tirgū var saņemt atlīdzību un kuri negarantē to turētājam nekādas īpašuma tiesības uz institucionālo vienību, kas šos finanšu aktīvus emitējusi.

Saskaņā ar ECB metodoloģiju tiek publicēta šāda informācija:

- 1) Latvijas Bankas aktīvi un pasīvi (6. tabula), paplašinot uzrādāmo finanšu instrumentu loku;
- 2) MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilance, t.i., Latvijas MFI, izņemot Latvijas Banku, saskaņoto bilanču summa (7. tabula);
- 3) monetārie rādītāji un to sastāvdaļas (4. tabula) atspoguļo Latvijas devumu eiro zonas monetārajos rādītājos un atbilstošos bilances posteņus. Tie iegūti no MFI konsolidētās bilances. Tiek aprēķināts un publicēts Latvijas devums šādos monetārajos rādītājos:
  - visās valūtās MFI uz nakti veiktajos noguldījumos;
  - visās valūtās veiktajos noguldījumos ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem ieskaitot (īstermiņa krājnoguldījumos), kā arī visās valūtās veiktajos noguldījumos MFI ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot (īstermiņa termiņnoguldījumos);
  - *repo* darījumos, MFI emitētajos parāda vērtspapīros ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot un naudas tirgus fondu akcijās un daļās.

Tiek publicēti arī Latvijas Bankas monetārie rādītāji (3. tabula), kas ietver nacionālo devumu eiro zonas naudas bāzē un atbilstošos bilances posteņus, kā arī Latvijas MFI (izņemot Latvijas Banku) naudas pārskats (10. tabula).

Ievērojot to, ka Latvijas Banka apkopo plašāku informāciju, papildus tiek publicēta:

- 1) MFI konsolidētā bilance, kas iegūta, aprēķinot Latvijas MFI kopsavilkuma bilances pozīciju saldo (8. tabula). Sakarā ar to, ka uzskaites paņēmieni mazliet atšķiras, MFI savstarpējo posteņu summa ne vienmēr ir vienāda ar nulli, tāpēc atlikums tiek ietverts MFI savstarpējo saistību pārsniegumā;
- 2) Latvijas MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilance, kas ir saskaņoto bilanču summa (9.ab tabula);
- 3) MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju aktīvus un ārzemju pasīvus raksturojošā informācija (11.ab tabula), t.sk. arī atsevišķas mēneša bilances pārskata pozīcijas valstu grupu dalījumā (12. tabula);

4) Latvijas finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumu MFI (izņemot Latvijas Banku) termiņstruktūru un noguldījumu veidus, t.sk. *repo* darījumu, raksturojošā informācija (13. un 14.abc tabula), kā arī valdības un nerezidentu noguldījumus raksturojošā informācija (14.d tabula). Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu grupēti atbilstoši brīdinājuma termiņam. Ilgtermiņa noguldījumi ietver noguldījumus, kuru sākotnējais termiņš ir ilgāks par 1 gadu. MFI (izņemot Latvijas Banku) veikto noguldījumu valūtu dalījums atspoguļots 20.ab tabulā;

5) MFI (izņemot Latvijas Banku) Latvijas finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu termiņstruktūru un kredītu veidus raksturojošā informācija (15., 16.ab, 17., 18., 36. un 37. tabula), kā arī valdības un nerezidentu kredītus raksturojošā informācija (16.c tabula). MFI (izņemot Latvijas Banku) izsniegto kredītu valūtu dalījums atspoguļots 20.cd tabulā;

6) MFI (izņemot Latvijas Banku) vērtspapīru turējumus raksturojošā informācija (19.ab un 20.ef tabula);

7) MFI (izņemot Latvijas Banku) emitētos parāda vērtspapīrus raksturojošā informācija (20.g tabula).

Procentu likmes

Procentu likmju aprēķinā tiek iekļauta MFI pārskatu informācija, kas tiek sagatavota saskaņā ar Latvijas Bankas 2014. gada 16. maija noteikumiem Nr. 133 "Monetāro finanšu iestāžu procentu likmju pārskatu sagatavošanas noteikumi". Izmantojot šajos noteikumos ietvertu metodoloģiju, Latvijas Republikā reģistrētajām kredītiestādēm, ārvalstu kredītiestāžu filiālēm un atsevišķām krājaizdevu sabiedrībām jāsniedz informācija par noguldījumu un kredītu procentu likmēm, kas tiek piemērotas darījumos ar rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām.

Tiek apkopota Latvijas Republikā reģistrēto kredītiestāžu, ārvalstu kredītiestāžu filiāļu un krājaizdevu sabiedrību sniegtā informācija par noguldījumu un kredītu procentu likmēm, kas tiek piemērotas darījumos ar nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām (21. tabula). Procentu likmju statistika tiek apkopota par jaunajiem darījumiem un darījumu atlikumiem. Visas procentu likmju statistikā ietvertās likmes ir vidējās svērtās procentu likmes. Procentu likmju statistikas sagatavošanā kredītiestādes izmanto nolīgto gada likmi (*annualised agreed rate*; AAR) vai šauri definēto efektīvo likmi (*narrowly defined effective rate*; NDER) un efektīvo gada izmaksu procentu likmi (*annual percentage rate of charge*; APRC). AAR vai NDER likmes aprēķinās kredītiestādēm jāizvēlas, pamatojoties uz līguma nosacījumiem. NDER var aprēķināt jebkuram noguldījumam vai aizdevumam. Kredītiem mājsaimniecībām mājokļa iegādei un patēriņa kredītiem papildus AAR vai NDER uzrādīta arī APRC.

Noguldījumu uz nakti un noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu jauno darījumu un atlikumu procentu likmes sakrīt.

No jauna izsniegto kredītu procentu likmes tiek atspoguļotas saskaņā ar līgumā noteikto procentu likmes darbības sākotnējo periodu. Savukārt norēķinu konta debeta atlikuma (*overdraft*) procentu likmes tiek uzrādītas šā kredīta atlikumam.

Atspoguļojot mājsaimniecībām izsniegto patēriņa un pārējo kredītu ar termiņu līdz 1 gadam un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu ar termiņu līdz 1 gadam procentu likmes, tiek ietvertas norēķinu konta debeta atlikuma procentu likmes.

Kredītu procentu likmes iekšzemes starpbanku tirgū (23. tabula) tiek atspoguļotas kā vidējās svērtās jauno darījumu procentu likmes, apkopojot kredītiestāžu iesniegto informāciju, kas sagatavota atbilstoši Latvijas Bankas metodoloģijai (sk. Latvijas Bankas 2013. gada 16. maija noteikumus Nr. 102 "Naudas tirgus darījumu pārskata" sagatavošanas noteikumi").

Valūtas darījumi un valūtu kursi

Ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas darījumus raksturojošā informācija tiek apkopota, izmantojot Latvijas Bankas metodoloģiju (sk. Latvijas Bankas 2009. gada 13. maija noteikumus Nr. 36 "Ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas noteikumi" un Latvijas Bankas 2013. gada 16. maija noteikumus Nr. 101 "Ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas pārskatu sagatavošanas noteikumi"). Galvenie ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas darījumi (24. tabula) ietver skaidrā un bezskaidrā naudā veiktos kredītiestāžu un ārvalstu kredītiestāžu filiāļu darījumus, kas atspoguļoti darījuma veidu, darījuma partneru un darījuma valūtu dalījumā. Savukārt ārvalstu valūtu pirkšana un pārdošana bezskaidrā naudā (25. tabula) ietver bezskaidrā naudā veiktos kredītiestāžu un ārvalstu kredītiestāžu filiāļu darījumus, kas atspoguļoti nozīmīgāko valūtu dalījumā.

ECB publicētie eiro atsauces kursi (26. tabula) atspoguļoti kā aritmētiski vidējie mēneša rādītāji. Vidējie svērtie ārvalstu valūtu skaidrās naudas darījumu maiņas kursi (27. tabula) apkopoti, izmantojot kredītiestāžu un ārvalstu kredītiestāžu filiāļu, kā arī valūtas maiņas iestāžu sniegto informāciju.